

BAMBLE KOMMUNE

RÅDMANNENS UTFORDRINGSNOTAT 2011 – 2014

Foto: TA

Innhold

Innledning	3
Rådmannens tilrådning.....	4
DEL 1 BAKGRUNN OG PRIORITERINGER.....	6
Kommuneplanen og kommunal planstrategi	7
Hva er kjennetegnene med kommunen i dag.....	8
Kommunens handlingsrom	11
Forutsigbarhet.....	14
DEL 2 FORSLAG TIL UTVIKLING 2011 – 2014.....	15
Politisk ledelse	16
Næring, miljø og samfunnsutvikling.....	19
felles administrative tjenester	25
Bamble kirkelige fellesråd.....	30
Tekniske tjenester og eiendomsforvaltning	31
Skole og barnehage.....	38
Kultur og oppvekst	44
Helse og omsorg.....	56
Personal, opplæring, helse, miljø og sikkerhet.....	67
Finansiering og fellesområder i budsjettet	70
Investeringsbudsjettet.....	75
Prosess og tidsplan.....	78
Økonomiske Rammer og tiltak.....	79

INNLEDNING

Det begynner å bli en tradisjon at rådmannen utarbeider et utfordringsnotat til politisk behandling for å få en diskusjon om retningslinjer for prioriteringer i den kommende budsjettprosessen.

Rådmannens utfordringsnotat er en vesentlig del av budsjettprosessen og omhandler i tillegg til mål for tjenestene også de økonomiske rammene og utfordringene for de kommende årene.

Det har vist seg at den politiske behandlingen av utfordringsnotatet ikke har gitt, som administrativt ønsket, klare føringer og prioriteringer for den videre budsjettprosess. Imidlertid viser vårens politiske prosess vedrørende målstyring, at det er politisk ønske og vilje å fortsette med utfordringsnotatet i nåværende form.

Den vedtatte Kommuneplan skal være førende for de prioriteringene som foretas i handlingsplan og budsjett. Gjennomføringen av planen vil medføre mange tiltak med store økonomiske konsekvenser. Rammebetingelsene til kommunen endrer seg raskt, og kommuneplanens forutsetninger endres. Sak om kommunal planstrategi ble behandlet før sommeren om behov for endringer i kommuneplan og nye planer fremover.

I tillegg til kommuneplanen, vil vedtatt handlingsplan, årsmeldingen for 2009, driftrapporten 1. tertial og enkeltsaker legges til grunn for handlingsprogrammet for 2011-2014.

Med det økonomiske handlingsrommet som er kjent for den kommende 4 årige handlingsprogramperioden, vil det være vanskelig å sette i gang nye tiltak uten at det gjøres en streng prioritering. Det er prioritert fra rådmannens side å unngå nye større innsparingsprosesser. En forutsetning for dette er at enhetene klarer å dekke sine utfordringer innenfor allerede gitte driftsrammer.

Utover veksten i de lønnskostnadene kommer kostnadsveksten i stor grad knyttet til tunge

brukere og ressursvake grupper. I tillegg vil kommunens samfunnsutviklingsrolle medføre behov for mer ressurser til aktiv deltagelse, nye oppgaver og utarbeidelse av planer.

For å sikre en god økonomisk utvikling i årene som kommer må det legges vekt på å budsjettere med et positivt resultat og sikre bufferfond og egenfinansiering av investeringer.

Det er ønskelig med en større grad av forutsigbarhet med klare politiske prioriteringer slik at nødvendige og ønskede endringer i større grad kan planlegges og gjennomføres på en god måte og innenfor den løpende langtidsplanlegging, Kommune- og Handlingsplan.

Kommunens budsjett går i hovedsak til allerede etablerte tjenester og driftsnivå.

Handlingsrommet for nye tiltak vil variere over tid, men er begrenset uten omprioritering av ressurser. Gjennom KOSTRA rapportering blir kommunens ressursbruk og prioritering sentralt fulgt opp og sammenlignet med andre kommuner. Dette sier ikke noe om kvaliteten på tjenestene, noe som har fått økt fokus både fra departement og KS.

Derfor har kommunen arbeidet med innføring av målstyring. Dette for å få en mest mulig objektiv måling av status og ønsket utvikling for de tjenesteområdene. Dette er et nødvendig og er et godt egnet verktøy for både den administrative styring og den politiske prioritering og ressurstildeling.

Det er lagt vekt på å presentere tjenesteområdene med tallfestede tjenestemål for kommende periode. Målene som fremlegges forutsetter i flere tilfeller økte ressurser til tjenestene. Rådmannen vil berømme enhetene som har lagt ned et betydelig arbeid i forbindelse med utfordringsnotatet og med målstyringen for sine tjenester. Rådmannen har forventninger om at målstyringen skal bidra til dialog og klare bestillinger

Langesund 19.08.10

Tore Marthinsen
rådmann

RÅDMANNENS TILRÅDNING

Bamble kommunestyre følgende føringer for det videre arbeid med Handlingsprogram 2011-2014:

⇒ *Enhetenes driftsfond skal brukes til å dekke uforutsette kostnader i løpet av året.*

1. BUDSJETTBALANSE

a) Saldering

Utfordringsnotatet fremviser et betydelig underskudd for kommende periode og det vil være behov for å foreta innsparinger for å skape balanse i det videre budsjettarbeidet.

- ⇒ *Budsjettsalderingen foretas med et positivt driftsresultat.*
- ⇒ *Budsjettsalderingen foretas med forutsetning om av innsparingstiltakene er gjennomførbare og at ingen fast ansatte sies opp.*
- ⇒ *I budsjettsalderingen prioriteres eksisterende drift fremfor nye tiltak.*
- ⇒ *I budsjettsalderingen forutsettes økte kostnader på eksisterende tjenester dekket innefor dagens driftsrammer.*
- ⇒ *I forbindelse med salderingen av handlingsprogrammet konkretiseres hvilke innsparingstiltak som er forutsatt iverksatt.*

b) Prioritering

Bamble opplever en endring i befolknings sammensetningen med færre skolebarn og flere eldre.

- ⇒ *Driftsmidlene omprioriteres ift. endringer i befolknings sammensetningen slik som rammetilskuddssystemet fungerer.*

c) Helhetstenking

Kommuneplanen og planstrategien har et helhetsperspektiv og prioriterer forebyggende arbeid.

- ⇒ *Innenfor de gitte driftsrammene prioriteres helhetstanken og målsetningene i kommuneplan om forebygging.*

d) Fondsreserver

I løpet av budsjettåret har vi erfart svingninger i kommunens inntekter og utgifter. Budsjettet kan ikke ta høyde for alle usikkermomenter. Ved å ha fondsreserver sikrer dette mot kutt i tjenestene midt i et budsjettår.

- ⇒ *Driftsfondet skal være på 2% av bto driftutgifter og finansbufferfondet på 10% av finansplasseringene*

2. INVESTERINGER:

a) Gjeldsutvikling

Høy lånegjeld betyr sårbarhet ift. økt rentenivå. Det er for tiden et historisk lavt rentenivå.

- ⇒ *Kommunens vedtatte gjeld skal ikke øke i forhold til driftsinntektene.*
- ⇒ *Det tas høyde for at rentenivået vil øke årlig med 0,5% i perioden.*

b) Egenfinansiering av investeringer

Kommunen har liten evne til å frigjøre egne midler til egenfinansiering av investeringer.

- ⇒ *Det er en målsetning å øke egenfinansieringen av investeringer.*

c) Investeringsrammer

Kommunen har store investeringsbehov i årene som kommer.

- ⇒ *Investeringsrammene prioriteres som følger:*
  1. *Selvfinansierte tiltak*
  2. *Effektiviseringstiltak*
  3. *Utviklingstiltak*
- ⇒ *Skoleinvesteringer med rentekompensasjon som følge av skolebruksplan prioriteres fra 2012.*

3. FINANSIERING:

a) Eiendomsskatt

Vedtatt handlingsprogram og kommunestyrets vedtak i sak 36/10 forutsetter økt finansiering av de kommunale tjenestene med eiendomsskatt.

- ⇒ *Forutsetningen om økt eiendomsskatt fra 2011 legges til grunn.*

b) Brukerbetaling

Det foretas årlig en prisreguleringen av satsene for brukerbetaling iht. siste kjente prisvekst, 3,9% for 2009.

- ⇒ *Satsene for egenandeler, avgifter, leier, og lignende oppjusteres utover ordinær prisstigning på de områdene hvor dette er mulig.*

4. DRIFTUTGIFTER:

a) Kostnadsvekst i driftsbudsjettene

I tillegg til lønnsvekst prisjusteres driftsbudsjettene til enhetene hvert år.

- ⇒ *Enhetene kompenseres for reell lønnsvekst i 2011.*
- ⇒ *Enhetenes driftsutgifter kompenseres med konsumprisveksten for 2009 2,1%.*
- ⇒ *Det gis ikke kompensasjon for avvikende prisvekst med mindre denne gir urimelige utslag.*

b) Enhetenes driftsrammer

Enhetene melder om press på tjenestene, nye utfordringer og endringer i offentlige pålegg. På denne bakgrunn er det meldt inn behov for justeringer av driftsrammene.

- ⇒ *Forutsetningene i gjeldende handlingsplan videreføres.*
- ⇒ *Kommunens økonomiske rammer gir ikke grunnlag for aktivitetsvekst utover dette.*
- ⇒ *Enhetens rammer justeres for vesentlig feilbudsjettering i eksisterende drift*
- ⇒ *Enhetene har rammebudsjetter og må prioritere endringer i drifta innenfor de gitte rammer.*
- ⇒ *Enhetene forutsettes å ha kontinuerlig fokus på omstilling og effektivisering av tjenestene i tråd med endrede rammevilkår.*
- ⇒ *I forbindelse med salderingen av handlingsprogrammet konkretiseres hvilke innsparingstiltak som er forutsatt iverksatt.*

c) Interkommunalt samarbeid

Kommunen har samarbeidet med nabokommuner innefor flere tjenesteområder.

- ⇒ *Kommunen prioriterer kommunesamarbeid på områder med effektiviseringspotensial og styrking av kompetanse og robusthet.*
- ⇒ *Det stilles samme effektiviseringskrav til eksterne tjenester som til kommunens egne enheter.*

5. PERSONAL:

I takt med nye oppgaver, vedtatte tjenestemål og effektivisering, er det behov for å videreutvikle organisasjonen og de ansatte.

- ⇒ *Satsningen på kompetaneutvikling for ansatte videreføres.*
- ⇒ *Gjennomgang og omfordeling av arbeidsoppgaver for å sikre god flyt og kvalitet i de løpende oppgavene og frigjøre tid til nærledelse og utviklingsoppgaver for ledere.*

6. SKAGERAKMIDLER

Kommunen får 26 mill.kroner 2010 i ekstraordinært utbytte fra Skagerak energi. Midlene gir mulighet for å styrke budsjettene på enkelte områder ift. prioriterte satsninger.

- ⇒ *Kommunestyret har disponert 5 mill til IKT*
- ⇒ *Satsningen på kompetaneutvikling for ansatte videreføres.*
- ⇒ *Øvrig fordeling av midlene tas i budsjettbehandlingen.*

DEL 1

BAKGRUNN OG PRIORITERINGER

KOMMUNEPLANEN OG KOMMUNAL PLANSTRATEGI

KOMMUNEPLANEN "HERFRA TIL 2016"

Formålet med kommuneplanarbeidet er å samordne den fysiske, økonomiske, sosiale, estetiske og kulturelle utvikling i kommunen.

Den langsiktige delen omfatter mål for utviklingen, retningslinjer for enhetenes planlegging og en arealdel for forvaltning av arealer og andre naturressurser.

Kommuneplanen skal bygge på økonomiske og ressursmessige forutsetninger som er kjent. Disse forutsetningene endrer seg betydelig fra år til år, og ambisjonene i kommuneplan kan være vanskelige å leve opp til når de økonomiske realitetene gjør seg gjeldende.

Kommuneplanen ble vedtatt av kommunestyret i 2007 og skal være førende for kommunens prioriteringer i kommuneplanens kortsiktige del – altså budsjett og handlingsprogram.

MÅL I KOMMUNEPLANEN

Bamble skal fremstå som en attraktiv oppvekstkommune og en god kommune å bli gammel i.

Dette oppnår vi gjennom:

- Et godt skoletilbud
- Full barnehagedekning
- Trygghet for unge og eldre
- Gode fritidstilbud og opplevelser
- Bolig der du ønsker
- Å ta vare på historie og tradisjon

Vi er avhengig av et aktivt og variert næringsliv og må sørge for å legge forholdene til rette i kommunen slik at vi alle har arbeid der vi ønsker. Også her kreves det friske initiativ og at vi tør tenke nye tanker.

KOMMUNAL PLANSTRATEGI 2010 - 2012

Bamble kommunestyre vedtok i k.sak 52/10 den 17.06.2010 planstrategien for denne kommunevalgperioden. Planstrategien drøfter utviklingstrekk som endringer i befolkningssammenhengen, arbeidsplasser og næringsstruktur, ensidig / lite differensiert boligsammensetning, regionsamarbeid og en strategi for samfunnsutviklingen / god styring med kommuneøkonomien.

Planstrategien vurderer om det er behov for å endre kommunens visjoner og strategiske valg knyttet til ønsket samfunnsutvikling framover. Det er besluttet at det ikke er behov for en fullstendig revidering av kommuneplanens samfunnsdel, men at kap. 6.1 Et godt liv for funksjonshemmede og eldre bør tas opp til ny vurdering. Det er også behov ny behandling av kap. 5 Samfunnssikkerhet, beredskap og krisehåndtering.

I samfunnsdelen foreslås det at det er en del utviklingstrekk som bør synliggjøres i videre planlegging:

- Økt boligbygging med spesielt henblikk på større andel små boenheter.
- Bamble kommune har behov for å øke og markedsføre sin attraktivitet.
- Øke tilflytting til kommunen spesielt fokus på barnefamilier og å få utflyttet ungdom tilbake.
- Øke næringsetableringene.
- Tilrettelegge for den fremtidige veksten i antall eldre.
- Fokus på miljø, naturressurser, klima og kystsonen i all planlegging.
- Fokus på bærekraftig utvikling med satsing på forebyggende arbeid og folkehelse.

Arealdelen er allerede under revisjon fordi dette anses nødvendig.

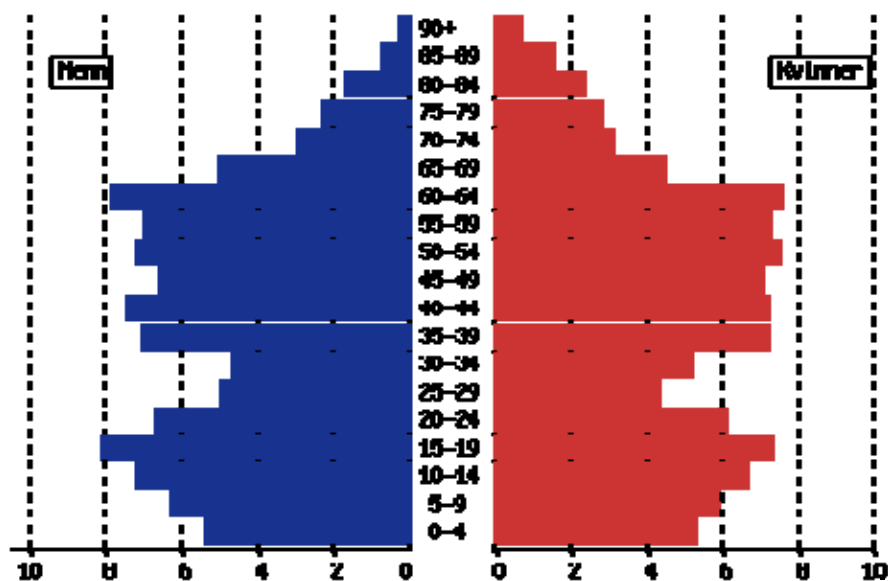
Av nye planer som skal utarbeides trekkes fram Plan for boligpolitikk og stedsutvikling og tiltaksdel til vedtatt nærings og stedsutviklingsplan. Det er også planer som allerede er under utarbeidelse og behandling i 2010: Kommuneplanens arealdel, 39 arealplaner, Skolebruksplan, Handlingsplan for kystkultur og Ruspolitisk handlingsplan, del 1.

Planstrategien trekker også fram en rekke planer som av forskjellige årsaker bør opphøre.

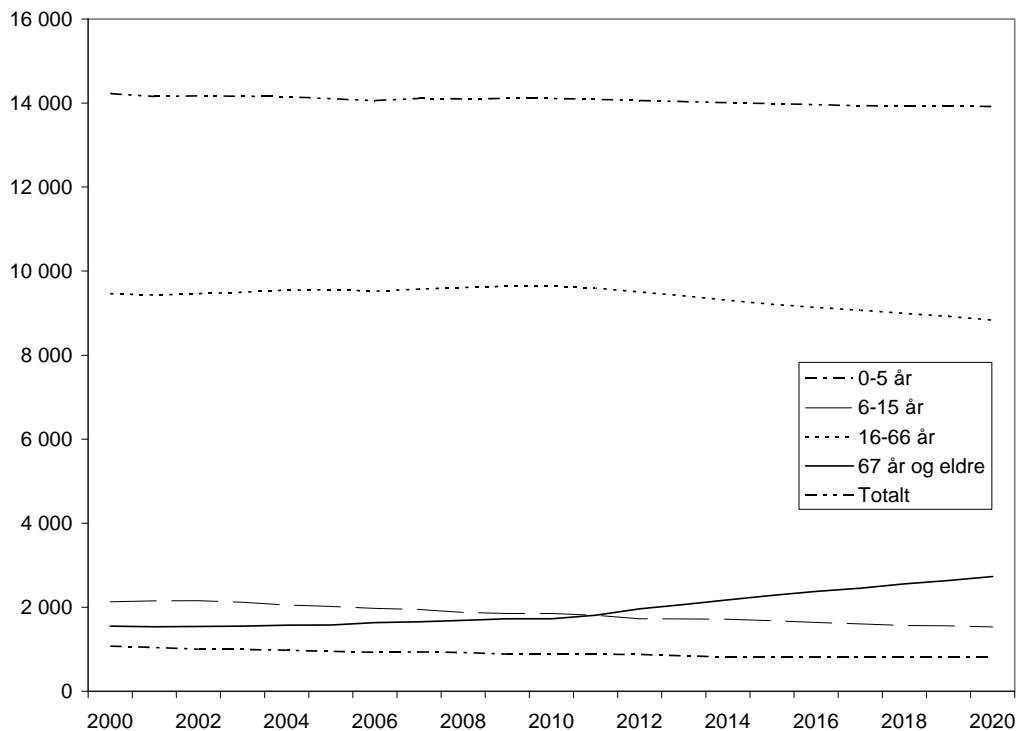
HVA ER KJENNETEGNENE MED KOMMUNEN I DAG

Data er hentet fra ssb

Befolkningen etter kjønn og alder. 1.1. 2009. Prosent

Innbyggere 2010

Befolkningsstruktur 2009. Prosent

	Kommunen	Fylket	Landet
Antall menn per 100 kvinner i aldersgruppen 20-39 år	105,4	104,3	103,9
Andel barn og unge 0-17 år	22,5	21,5	22,7
Andel eldre 80 år og over	3,7	5,5	4,5
Andel personer med innvandrerbakgrunn ¹ , vestlig. 2008. Prosent	1,5	1,9	2,4
Andel personer med innvandrerbakgrunn ¹ , ikke-vestlig ² . 2008. Prosent	3,5	5,5	7,2

¹Førstegenerasjonsinnvandrere og personer født i Norge av to utenlandskfødte foreldre uten norsk bakgrunn.

²Øst-Europa, Asia, Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Tyrkia. Eget, mors eller fars fødeland.

Bosetting 2009

	Kommunen	Fylket	Landet
Befolkning per km ²	50,0	12,1	16,0
Andel bosatt i tettbygde strøk. Prosent	80	75	77

Boforhold

	Kommunen	Fylket	Landet
Andel bosatte i blokk/bygård. 2001. Prosent	1,1	3,0	12,8
Andel bosatte i bolig bygd etter 1961. 2001. Prosent	71,9	59,6	66,9
Andel husholdninger som disponerer bil. 2001. Prosent	77,4	73,6	70,3
Husholdningsavfall i kilo per innbygger. 2005	359	466	407

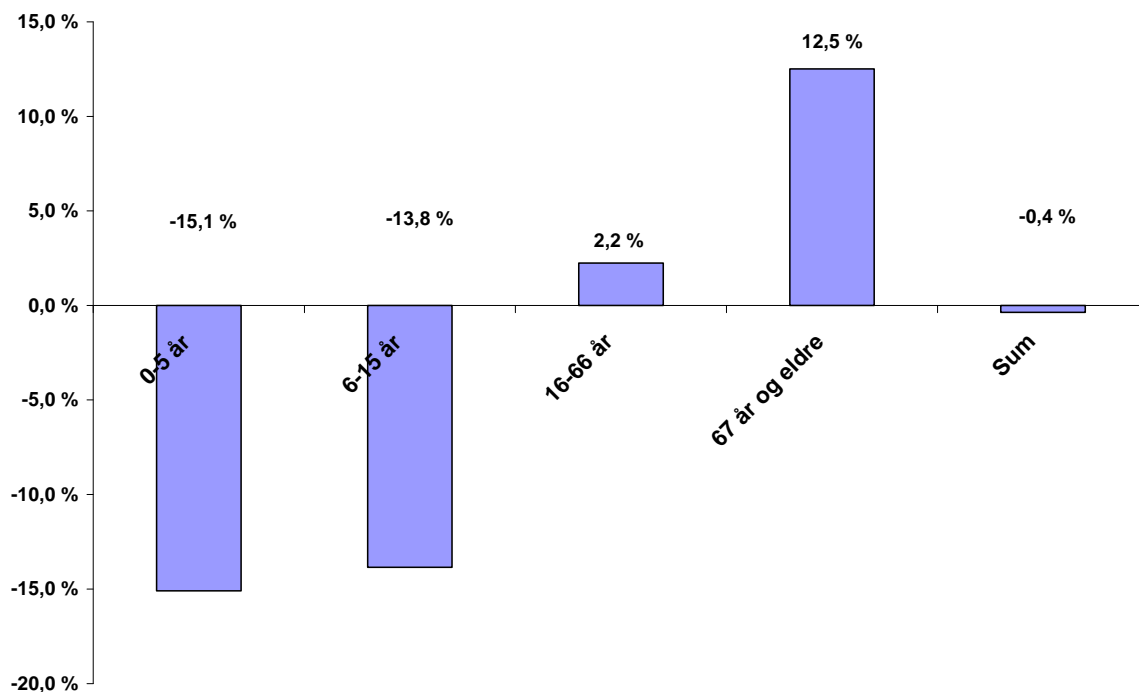
Arbeid/inntekt

	Kommunen	Fylket	Landet
Sysselsatte 15-74 år med bosted i kommunen. 4. kvartal 2007. Prosent av befolkningen	68	68	72
Menn	71	72	75
Kvinner	64	65	68
Registrerte arbeidsledige som andel av arbeidsstyrken, årsgjennomsnitt. 2008. Prosent	2,0	2,0	1,7
Menn	1,8	2,1	1,8
Kvinner	2,1	1,8	1,6
Netto innpending til Bamble. 2007	-1 602	--	--
Andel uførepensjonister 16-66 år. 2007. Prosent	12,4	13,5	10,2
Bruttoinntekt per innb. 17 år og over. 2007	311 000	292 800	322 500
Menn	396 300	362 800	398 400
Kvinner	225 800	225 400	248 400
Sysselsatte med arbeidssted i kommunen, fordelt på næring 2007. Prosent			
Primær	1,7	2,6	3,2
Sekundær	32,8	23,6	20,7
Tertiær	65,1	73,3	75,7
Sysselsatte med arbeidssted i kommunen, fordelt på sektor. 2007. Prosent			
Offentlig forvaltning	26,9	32,4	28,7
Privat sektor og offentlige foretak	73,1	67,6	71,3

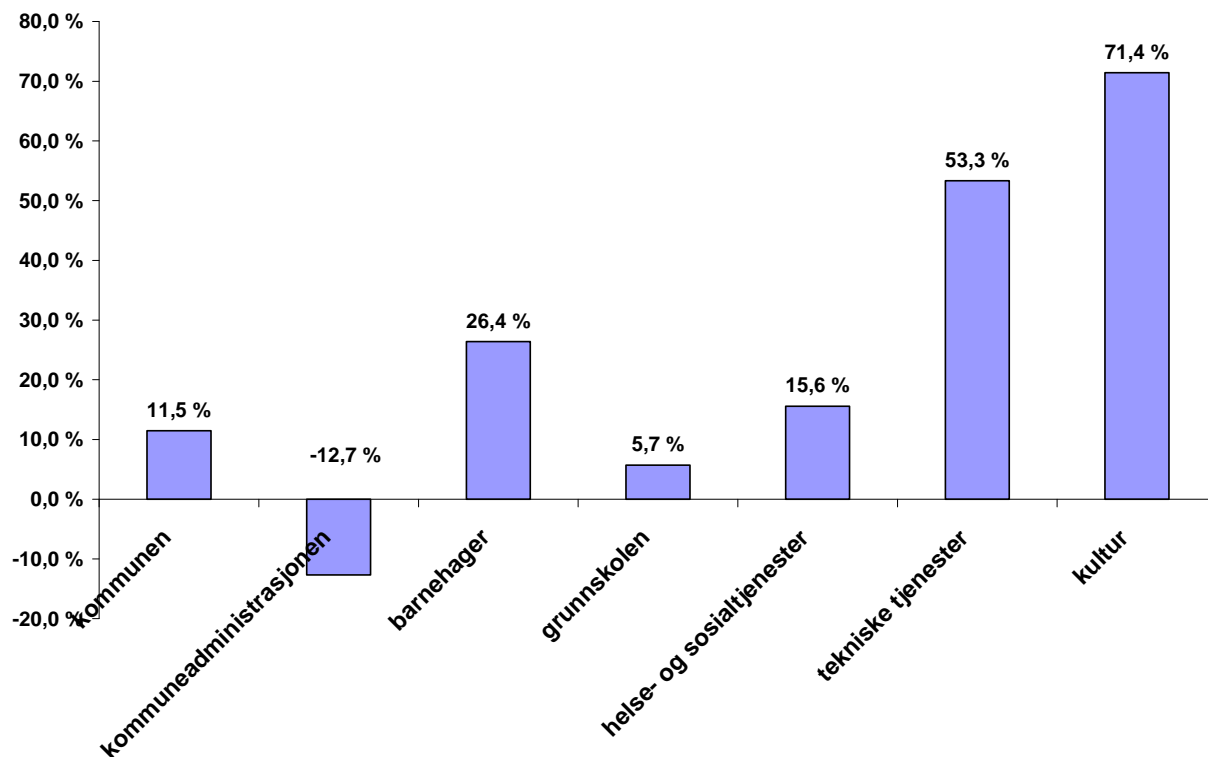
Kommuneøkonomi 2009

	Kommunen	Fylket	Landet
Frie inntekter per innb. Kroner	30 452	33 708	31 652
Brutto utgifter fordelt på sektor. Prosent			
Administrasjon	6,7	6,0	6,9
Barnehage	9,6	9,4	11,5
Grunnskole	22,4	20,5	21,7
Pleie og omsorg	24,4	28,0	27,2
Kommunehelse	3,8	3,8	4,0
Netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene	8,4	2,9	2,7
Netto lånegjeld per innb. Kroner	35 701	43 259	36 576
Statlige rammeoverføringer som andel av brutto driftsinntekter. Prosent	17,3	22,1	21,3
Salgs- og leieinntekter i kommunen i prosent av driftsinntektene	15,1	14,7	13,0

Befolkningsendring 2001-2010

Endring i årsverk 2005-2009

KOMMUNENS HANDLINGSROM

Rådmannen har gjennomgått kjente økonomiske forutsetningene, tidligere vedtak i handlingsprogrammet for 2010-2013. Nedenfor vises korrigerede budsjettammer for kommende periode. Rammene er fremskrevet til 2011-pris.

Tall i 1000 kroner	2010	2011	2012	2013	2014
POLITISK LEDELSE	5 603	5 838	5 788	5 788	5 788
SAMFUNNSUTVIKLING OG ADMINISTRASJON	62 775	62 722	62 418	62 412	62 412
TEKNISKE TJENESTER OG EIENDOMSFORVALTNING	55 645	56 331	55 081	53 831	52 881
SKOLE OG BARNEHAGE	122 768	119 717	117 084	114 150	114 150
KULTUR OG OPPVEKST	77 867	78 768	78 768	78 768	78 768
HELSE OG OMSORG	157 598	165 528	166 955	166 921	166 921
FELLES DRIFTSUTGIFTER	-1 192	24 736	24 493	23 893	23 693
FINANSIELL VIRKSOMHET	-481 064	-511 916	-505 612	-500 706	-501 106
	-0	1 724	4 975	5 057	3 507

Tabellen viser et underskudd i hele perioden fra 1,7 mill.kroner i 2011 og økende til 5 mill.kroner i 2012.

FINANSIERING

Skatt på inntekt og formue og rammetilskudd, som er kommunens primære inntektskilde, blir gitt over statsbudsjettet og justert for den enkelte kommune i henhold til inntekts- og utgiftsutjevningssystemet. De vesentlige variabler her er statens forventning om skatteinngang, statlige satsingsområder og kommunens demografiske sammensetning. En eventuell vekst utover den kommunale deflator (inflasjonstall), vil være kommunens reelle økonomiske vekst for å styrke tjenestetilbudet. I tillegg gir staten spesielle tilskudd, øremerka, for eksempel til ressurskrevende brukere, tippemidler til idrettsanlegg, kunnskapsløftet og rentekompensasjon til bygging av visse bygg.

SKATT OG RAMMETILSKUDD

Det er ikke mye kommunen kan gjøre på kort sikt for å påvirke sin viktigste inntektskilde. Regjeringen har i kommuneproposisjonen kommet med signaler om realvekst for kommunal sektor i 2011. Rådmannen tar disse signalene til etterretning og oppjusterer budsjettet tilsvarende. I 2011 kommer endring i beregningene av kommunens frie inntekter. Innlemmingen av øremerkede midler til barnehage inn i rammetilskuddet har medført at hele rammetilskuddsberegningen er revidert. Endringen skal iht. regjeringens beregninger falle gunstig ut for Bamble. Endelige rammer blir ikke gitt før i statsbudsjettet til høsten.

EIENDOMSKATT

Kommunen velger selv profilen på eiendomskatten. Vedtatt handlingsplan forutsetter nytaksering og utvidelse av området. Samtidig er det vedtatt en nedtrapping av eiendomskatten. Rådmannen anbefaler at forutsetningene i gjeldende handlingsprogram videreføres.

BEFOLKNINGSEMDRINGER

SSB la i juni frem en ny befolkningsprognose der det forutsettes en nedgang i kommunens innbyggertall fremover. Bamble kommune er imidlertid inne i en periode med endringer i befolknings sammensetningen, det blir færre barn og unge voksne og flere eldre. Mekanismene bak befolkningsutviklingen er kompleks og det er et behov for bedre analyser og prognoser enn det SSB presenter. Den endringen vi opplever i befolknings sammensetning medfører behov for å omfordele ressurser fra skole og barnehage til helse og omsorg.

INVESTERINGER, LÅN OG AVDRAG

I gjeldende handlingsprogram ble det lagt inn en forutsening om ikke å øke kommunens gjeldsnivå sett i forhold til inntektsgrunnlaget. På denne måten øker ikke fremtidige lånekostnader og renterisiko utover dagens nivå. Nivået på nye lånerfinansierte investeringer ble fastsatt og fordelt på investeringsrammer. Enhetene melder om investeringsbehov utover vedtatte rammer. Rådmannen vil ikke anbefale økt gjeldsbelastning for kommunen. Investeringer utover gitte lånerammer må finansieres av egne midler, drift eller fond, eller via andre offentlige tilskudd og brukerbetaling.

RENTENIVÅ

De siste årene har vært økonomisk turbulente og rentenivået har svingt voldsomt. Rentenivået er pt. lavt. Forventet renteutvikling tilsier imidlertid behov for å oppjustere rentenivået med 0,5% hvert år fremover.

FINANSVAKSTNING

Kommunen har store verdier plassert i finansmarkedet og i Skagerak Energi. Avkastningen fra disse plasseringene svinger.

Bufferfondet er etter regnskapsavslutningen i 2009 på ønsket nivå på 10%. Utbyttet fra Skagerak Energi AS justeres i planperioden til tidligere normalnivå, 8 mill. kroner. I en overgangsperiod på 4 år opprettholdes 12 mill.kroner ved bruk av bufferfondet.

LØNNS- OG PENSJONSKOSTNADER

Kommunens største kostnad er lønn og pensjon. Effekten av tariffoppgjør og endringer i pensjonsberegningen gjør derfor store utslag. Enhetene får kompensert sine budsjettammer for reell prisvekst. Det er lagt til grunn en lønnsvekst på 3,5% i 2011.

PRISJUSTERING DRIFTSBUDSJETTENE

Driftsbudsjettene til virksomhetene prisjusteres hvert år. Det legges til grunn konsumprisindeks for 2009 på 2,1% for prisjustering av driftsbudsjettene.

LEIEINNTEKTER OG BRUKERBETALING

Det foretas årlig en prisreguleringen av satsene for brukerbetaling. Inntektene forutsettes økt med kommunal deflator for 2009 på 3,9%. Det kan være grunnlag for å foreta en gjennomgang av beregningsgrunnlaget, justeringene og avgiftsnivået på enkeltområder.

ENHETENES DRIFTSRAMMER

Enhetene melder om behov for justeringer av driftsrammene som følge av endrede forutsetninger som nye brukere, økte kostnader, nye pålegg og reformer. Det er også problemer med å imøtekomme innsparingskravene som er vedtatt innenfor skole/barnehage og helse/omsorg. Kommunen har dessverre ikke inntektsgrunnlag til å øke dagens aktivitetsnivå generelt, men har må styrke enkelte tjenesteområder ved omprioriteringer. Det anbefales at en videreføring av dagens tjenester prioriteres foran igangsetting av nye tiltak.

Overordnet ledelse

Det meldes om at det er knyttet usikkerhet i forhold til innsparingskravet ovenfor revisjon og kontrollutvalg. Komiteenes tilleggsbevilgningsposter styrkes med kr.150'.

Administrative fellestjeneste

Stabene har økt aktivitet og økte kostnader som følge av aktivitetsvekst i kommunen forøvrig. Den største utfordringen er å gjennomføre nødvendige IKT-investeringer innenfor de gitte rammene, og å finne dekning for kostnadsveksten på IKT-drift.

Samfunnsutvikling

Enheten melder om uløste oppgaver innenfor arealplanlegging og miljøarbeid. Det er avsatt 10 mill.kroner på et utviklingsfond ved regnskapsavslutningen for 2009 som vil bli vurdert brukt på å løse en del av utfordringene.

Tekniske tjenester / Eiendomsforvaltning

Enheten melder om stramme driftsrammer og stor aktivitet på investeringer, spesielt ift. boligsosial handlingsplan og VAR. Enheten peker på uløpste oppgaverknyttet til fysisk tilrettelegging og sikring av fremtidige arealer.

Skole og Barnehage

Skolebruksplanen behandles parallelt med utfordringsnotatet. Det er ikke lagt inn forutsetning om budsjettkutt som følge av denne. Imidlertid er prinsippet om trekk i takt med elevtallsnedgangen videreført.

I 2011 vil øremerkede tilskudd til barnehage bli lagt inn i rammetilskuddet. Samtidig får kommunen finansieringsansvar ovenfor de private barnehagene. Erfaringer tilsier at denne type omlegginger har økonomiske konsekvenser, men disse er ikke mulig å vurdere før statsbudsjettet legges frem.

Kultur og Oppvekst

Barne og ungdomsprosjektet fullfinansieres i 2011. En økning i sosialhjelpsmottakere og i antall barnevernsbarn legger press på enhetens økonomiske rammer. Enheten peker på utfordringene ved å utvikle kulturlivet, ivareta NAV-reformen og integreringsarbeidet av flyktninger.

Helse og Omsorg

De nye plassene ved Bamble sykehjem er klare til å tas i bruk i 2011. Det er ønskelig at en del av plassene ikke tas i bruk umiddelbart, men at disse fylles opp ettervert som behovet kommer. Nye brukere med omfattende hjelpebehov legger press på ressursene og medfører reduksjoner i andre deler av tjenestene.

Felles driftsutgifter

Det er ønskelig med en sentralt plassert kompetansepotte for i første omgang å videreføre satsingen til videreutdanning for lærere, og deretter ivareta finansieringen av nye kompetansekrav i årene fremover.

BUDSJETTBALANSE

Utfordringsnotatet viser et budsjettunderskudd i alle år for kommende periode. Det vil være behov for å foreta innsparinger og kutt i tjenestene for å opprettholde budsjettbalansen.

FONDSRESERVER

I forbindelse med regnskapsavslutningen for 2009 ble det avsatt fondsreserver fra merinntekter av tilskudd ressurskrevende brukere, økte overføringer i regjeringens tiltakspakke og finansavkastningen. I tillegg har enhetene egne driftsfond. Fondene forutsettes brukt til å avhjelpe budsjettproblemer i løpet av budsjettåret.

MÅLSTYRING:

Målstyringen skal ha fokus på kommunens kjerneoppgaver, status og nivå på tjenestene. Enhetenes målkart viser at tjenestenivået på de fleste områder generelt er godt. På flere områder er det ønske om å heve tjenestenivået. Dette vil i de fleste tilfeller utløse tiltak av økonomisk karakter som det i dag ikke er rom for. Det forutsettes derfor at enhetene har et kontinuerlig fokus på omstilling og effektivisering for å styrke nivået på prioriterte områder innenfor de gitte rammene.

INTERKOMMUNALT SAMARBEID

Kommunen deltar i flere interkommunale samarbeid, både som AS, IKS og etter vertskommuneprinsippet. Verdien kan være vanskelig å måle. Men, som en middelstor kommune hadde det vært mer kostbart å drifte flere av disse tjenester i egen regi, samt at kompetansen, kvaliteten og service hadde vært dårligere. Interkommunalt samarbeid har dempet nødvendig kostnadsvekst innefor flere områder, noe som har kommet kommunens øvrige tjenesteområder til gode.

REDUSERT SYKEFRAVÆR

I 1.halvår 2010 har vi opplevd en 20% reduksjon i sykefraværet. Denne positive utviklingen har effekt ift. stabil bemanning på virksomhetene, men betyr også en økonomisk besparelse. Effekter av et lavere sykefravær vurderes når sykefraværet for hele året er kjent og vurdert.

VIKTIGE OPPGAVER

Kommunen har en rekke store oppgaver fremover som omtales lenger bak i utfordringsnotatet. Nedenfor listes opp noen viktige utfordringer som rådmannen ikke finner økonomisk dekning for:

- ⇒ Gjennomføre E-kommune-prosjektene og digitalisering
- ⇒ Styrking av arbeidet med miljøoppgaver
- ⇒ Full oppstart ny fløy på sykehjemmet
- ⇒ Få et riktig nivå på Kjerneoppgavene
- ⇒ Styrke vedlikehold og renhold
- ⇒ Flere brukere innen rus, psykiatri og omsorgstjenester.
- ⇒ Gjennomføre etterutdanningsreformen for lærere.
- ⇒ Omfattende arealplanarbeid

FORUTSIGBARHET

STRATEGISK STYRING

I Bamble kommune finner vi de senere årene flere eksempler på **god og dårlig strategisk styring**. Store enkeltprosjekter er vedtatt som binder kommunens økonomiske ressurser i lang tid fremover og reduserer handlingsfriheten ift. tjenesteutviklingen på de sentrale tjenestene kommunen har ansvar for. Skjærgårdshallen, Rønholthallen og Rakkestadfeltet kan her nevnes.

Økonomisk forutsigbarhet er viktig, både ift. Inntektsnivå og driftsrammer, det skaper stabilitet i tjenestene for å kunne utvikle seg ift. brukernes behov. I tillegg er innsparingsprosesser vanskelige, de krever store administrative ressurser, skaper frustrasjon, ineffektivitet og demotiverer ansatte, politikere og brukere. Store tilleggsbevilgninger og enkeltvedtak i løpet av året endrer de økonomiske forutsetningene og reduserer forutsigbarheten. Bamble har ikke økonomi til å klare alt, det må prioriteres. Vi må ha et bevisst forhold til hva som er primæroppgavene til kommunen og hva vi setter i gang på eget initiativ. Det å opprettholde etablerte driftstilbud må prioriteres før nye tiltak settes i verk.

Måletstyringen skal gi et bilde av kommunen i dag og skape en diskusjon ut fra realitetene. Kommunens administrative og politiske ledelse må ta et strategisk ansvar – ikke operere sektorvis og kjemper for egne enkeltsaker. Administrasjonen må klare å gi politikere og ansatte et realistisk bilde av status og et godt grunnlag for reell prioriteringer og strategiske diskusjoner.

Samtidig er det viktig å vise sammenhenger mellom **kommuneplanens målsetninger** og de tjenestene som skal bidra til å nå målene. Det må prioriteres ressurser mellom tjenestene samtidig som vi må ha fokus på hva som kan oppnås innenfor gitte rammer. Samtidig må tjenestenes behov og ønsker fremvises, alle ønsker at egne tjenester er best mulig. I tillegg er noen tiltak fornuftige på lang sikt, selv om det koster penger nå.

MANGLENDE FORUTSIGBARHET

I planlegging er det et sterkt innslag av tro på rasjonelle prosesser. I en viss grad er dette nødvendig, man gjør de valgene som gir størst uttelling i forhold hva som er målsetningen. I like stor grad opplever vi imidlertid at tilfeldige saker setter dagsorden og tar fokus. I arbeidet med enkeltsaker er det ikke like enkelt å se det overordnede bildet.

Planlegging forutsetter også at man tror at man kjenner utviklingen fremover og at det er mulig å styre i forhold til det. Erfaring tilsier at det er vanskelig, forutsetningene endrer seg raskt. Dette gjelder i største grad de økonomiske forutsetningene, statlig styring og økonomiske rammebetingelser, utvikling i lønnsnivå og rentenivå, sysselsetning og internasjonale konjunkturer. Effekten av endringer i disse forutsetningene er så store at planlegging i forhold til alle eventualiteter ikke er mulig. I tillegg er dette forhold som kommunen selv ikke har noen som helst styring over.

BEFOLKNINGSUTVIKLING

Et forhold vi har kjennskap til og som er avgjørende for kommunens planlegging ift. tjenestene er befolkningsutviklingen. Vi vet at Bamble har en aldersmessig skjev befolkningssammensetning. Vi vet at det fremover vil bli færre barn som skal ha skole- og barnehage tilbud, og at det blir flere eldre. I tillegg opplever vi at det blir flere tunge brukere med behov for omfattende tjenester. Disse forholdene er kjente og må tas inn i planleggingen. Det er likevel nødvendig at vi får bedre kunnskaper og analyser av hva som er bakenforliggende faktorer for den utviklingen vi ser, og at vi får kunnskaper om hvordan vi kan påvirke denne.

DEL 2

FORSLAG TIL UTVIKLING 2011 – 2014

POLITISK LEDELSE

UTFORDRINGER

EKOMMUNE 2012.

eKommune 2012 er KS' strategi- og handlingsplan for utvikling av den digitale kommune, og målene i eKommune 2012 er vårt grunnlag for formulering av våre mål for Bamble kommunes digitale utvikling:

eDemokrati.

Det er i 2009 igangsatt et prosjekt som har som mål å gjøre saksdokumenter tilgjengelig elektronisk, slik at folkevalgte og innbyggere vil ha enkel tilgang til informasjonen. .

Det er også et mål for prosjektet å etablere digitale kanaler for dialog mellom folkevalgte og innbyggere.

Gjennomføring av prosjektet forutsetter investeringer i utstyr og kompetanse. I tillegg må kommunestyrets arbeidsforhold i møterommet vurderes. Bruk av Halen gård til politiske møter utredes.

Prosjektet er delt i 2 faser. Fase i1 innføring av digitale møter i formannskapet er gjennomført og finansiert. Fase 2 – innføring for kommunestyret og komiteene vil blir gjennomført etter valget, men er avhengig av finansiering.

ORGANISASJONSSTRUKTUR OG ARBEIDSFORM.

Politikernes arbeidsvilkår

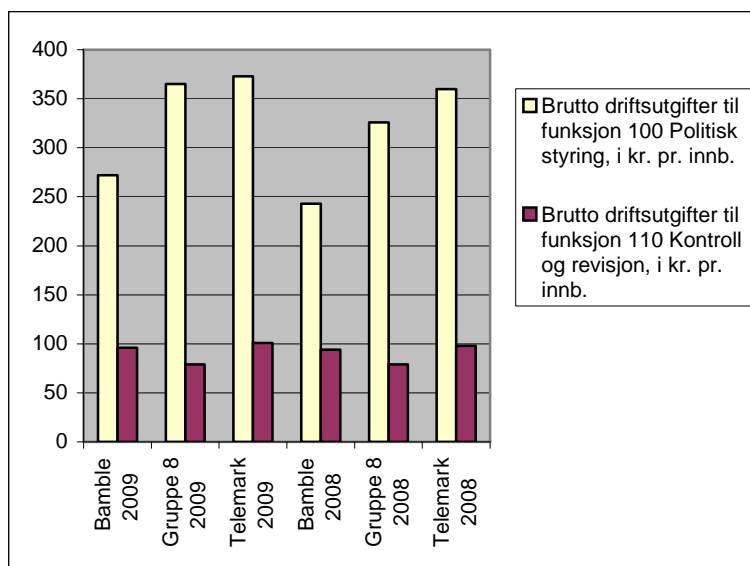
I forlengelsen av det pågående arbeidet med den politiske strukturen vil det være nødvendig å gjennomgå reglementene, både kommunestyrets og komiteenes arbeidsreglement, samt godtgjørelsesreglementene. Arbeidet med reglementene igangsettes umiddelbart etter at den politiske struktur er vedtatt.

KOMMUNESTYRE- OG FYLKESTINGSVALG.

Dato for kommunestyre- og fylkestingsvalget er satt til 12. september. Valget krever en vesentlig innsats, både fra politikere og administrasjon. Det vil bli utarbeidet en egen framdriftsplan for å sikre gjennomføring i henhold til lov og forskrift.

NØKKELTALL

	Bamble 2009	Gruppe 8 2009	Telemark 2009	Bamble 2008	Gruppe 8 2008	Telemark 2008
Brutto driftsutgifter til funksjon 100 Politisk styring, i kr. pr. innb.	272	365	373	243	326	360
Brutto driftsutgifter til funksjon 110 Kontroll og revisjon, i kr. pr. innb.	96	79	101	94	79	98
	368	444	474	337	405	458

Bamble kommunes kostnader til politisk styring ligger vesentlig under kommuner vi naturlig sammenligner oss med. Kostratallene viser at brutto utgifter er 73% av brutto utgifter i kommunegruppe 8. Utgiftene til gjennomføring av valg er årsaken til økningen fra 2008 til 2009. Utgiftene til kontroll og revisjon ligger over tilsvarende utgifter i gruppe 8, men noe lavere enn snitt i Telemark. Årsaken til at vi ligger tilnærmet likt med snittet i Telemark, er at vi har felles revisjon hvor utgiftene fordeles etter innbygger.

ØNSKET UTVIKLING 2011-2014

TJENESTEOMRÅDE :POLITISK LEDELSE

STYRINGSMÅL	Status	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
Politikere tar i bruk PC til nedlasting og arbeid med saksdokumenter	Gjennomført i formannskap	Kommune styret			Kommunestyret og komiteer		
Oppgradering av møterom til digitale møter	Under Utredning		31.12.				
Vurdering og tilpasning av kommunestyrets og komiteenes reglementer	Under arbeid	31.12.	31/3				
Gjennomgang og tilpasning av godtgjøringsreglementet			juni				
Kommunestyre- og fylkestingsvalg /stortingsvalg gjennomføres i henhold til lov			Jfr. prosjektplan		Jfr. prosjektplan		

TILTAK FOR Å MØTE UTFORDRINGENE OG STYRINGSMÅLENE

Tall i 1000 kroner	2010	2011	2012	2013
--------------------	------	------	------	------

Usikker – venter tilbakemelding fra kontrollutvalget.

T0-017 Reforh. kostnadsfordeling KU og revisjon - tilbakeført trekk	200	200	200	200
---	-----	-----	-----	-----

Politisk ledelse

NÆRING, MILJØ OG SAMFUNNSUTVIKLING

UTFORDRINGER

Innledning:

Kommunens innbyggertall har ikke hatt den ønskede, positive utvikling. Dette har resultert i en alderssammensetning med vekt på yngre eldre. Reduksjonen i antall barnefamilier har resultert i betydelig færre barn i skolealder, som i henhold til prognoser vil forsterke seg de kommende år. Dette medfører spesielt at skole og barnehage må tilpasse seg lavere budsjetter.

Det er grunn til å tro at den uteblitte befolkningsvekst skyldes

- Tidligere mangel på attraktive boligtomter/leiligheter
- Boligpris Langesund halvøya er høy for første-gangsetablerere.
- Mangel på ny vekst i arbeidsplasser i Grenland
- Dagpendling mot Vestfold/Oslo for langt
- Utnyttet turistpotensial

Primært vil det være vekst i kommunens eller nabokommuners næringsliv som vil kunne bidra til vekst og tilflytting

Tettstedsutvikling, bosetting og estetikk.

Kommunen har satt fokus på tettstedsutvikling i flere områder av kommunen. Eksempler er Langesund, Rugtvedt, Nato - Stoa, Stathelle og Herre.

Det er viktig at tettstedsutviklingsarbeidet ikke bare resulterer i nye reguleringsplaner, men at kommunen i egenregi eller med hjelp av eksterne aktører får realisert planene.

For å muliggjøre realisering av planer anbefales det at det avsettes betydelig midler til erverv av aktuelle områder/eiendommer som er vurdert som viktig for ønsket tettstedsutvikling.

De foreliggende planer for boligbygging på Findal og området Nato - Stoa gir rom for et betydelig antall nye boliger. Områdene er attraktive og bør kunne tilpasses for boliger/leiligheter i flere prisklasser.

Men, uten nye arbeidsplasser i regionen, er det mindre grunn til å tro at dette vil bidra vesentlig til økt tilflytting.

Kommuneplanen sier: "Det skal legges vekt på estetikk og utformingen av bomiljø og offentlige rom". Det kan ikke sies at kommunen vektlegger dette i betydelig grad - det er "lite blomster".

Derfor vil det være viktig å få gjennomført oppgraderingen av strandlinja på Stathelle og etablert et "skikkelig" kystkultursenter i Langesund. I tillegg må utbyggingsavtaler med private utbyggere gjenspeile Kommuneplanens intensjon.

Det viser seg at tettstedsutviklings- og infrastrukturprosjekt er ressurs- og tidkrevende. Arbeidet med prosjekt og prosjektgjennomføring anbefales styrket

Næringsutvikling og arbeidsplasser.

Antall arbeidsplasser er redusert med 346 i 2009, en nedgang på over 6%. Det er nedgang i de fleste bransjer, men industrien står for den største andel med 208. Nedgangen er lite hyggelig lesing og skyldes i vesentlig grad finanskrisen.

Kommunens næringsarbeid drives av primærkommunen og de interkommunale selskapene Vekst i Grenland AS, Visit Grenland AS og Grenland Havn IKS. Vekst i Grenland AS har vært evaluert og selskapets videre fokus og arbeidsoppgaver ift kommunenes eget næringsarbeid er under vurdering.

Private grunneiere er viktige medspillere for tilrettelegging og opparbeidelse av næringsområder i kommunen. Flere grunneiere har regulerte områder og tilrettelagt for næringsvirksomhet. For tiden eksisterer det, til dels betydelige, flere næringsområder tilgjengelig.

For å sikre arbeidsplasser og få til en nødvendig vekst i Grenland og Telemark, har kommunen tatt initiativ til å tilrettelegge for større næringsarealer for "krevende" industri.

Det er naturlig å se dette i sammenheng med den allerede etablerte petrokjemiske industri. Aktuelt område har fått navnet Frier Vest og det er gjennomført en mulighetsstudie og utarbeidet forslag til planprogram. Å etablere et næringsområde som Frier Vest er svært krevende og nødvendiggjør et nært og forpliktende samarbeid mellom grunneiere, den etablerte industri og det offentlige.

Det vurderes at etablering og realisering av Frier Vest har så stor betydning for regionen og Telemark fylke, at det videre arbeidet bør kobles på og samkjøres med Grenland Havn sine planer om fylkesdelsplan for ny, framtidig utvikling av Grenland Havn. Frier Vest/ Asdalstrand er her et av tre alternativ.

Det antas at en formell henvendelse sendes fylkeskommunen rundt årsskiftet 2010/2011.

Kommunen disponerer næringsareal på Skjerkøya. På grunn av uoverensstemmelse med grunneier/ bortfester, har ikke framdriften vært som planlagt. Det antas at juridisk prøving blir nødvendig.

Infrastruktur:

Bamble har en sentral beliggenhet, midtveis mellom Oslo og Kristiansand, og har således muligheter for å utvikle seg som et sentralt trafikkknutepunkt, herunder Asdalstrand som et alternativ for utvikling av havna.

Ny firefelts E18 fra Langangen gjennom Bamble vil medføre at kommunen samferdsels- og tidsmessig kommer nærmere Vestfold og Drammen/ Oslo. I et konkurranseperspektiv, med hensyn til bosetting og næringsetablering, er dette en utvikling som Bamble kommune bør imøtese med stor interesse.

For å knytte Vestfoldbanen til Sørlandsbanen er det regulert inn ny trase gjennom Bamble. Denne traseen ligger ikke langt fra det planlagte næringsområdet Frier Vest. Frier Vest bør derfor kunne få en sentral betydning for hele Østlandet, ikke bare som næringsområde for "krevende" industri, men også som en "transporthub" med tilgang til industrihavn, jernbane og nærhet til ny firefelts E18. Dette konsept bør ha stor rikspolitisk interesse og det må arbeides for at dette konseptet tas inn i Nasjonal Transport Plan.

Bamble kommune deltar i arbeidet med Bystrategi Grenland. En videre utvikling av kollektivtilbudet står sentralt, noe som vil medføre at det må gjøres mindre attraktivt å kjøre bil, og mer attraktivt å reise kollektivt eller sykle. Tiltak som parkerings-

og rushtidsavgifter og reduksjon av antall parkeringsplasser vil være nødvendig.

Areal- og reguleringskonflikter.

Kommunen har i dag ingen vesentlige konflikt-områder, men man nå være oppmerksom på sammenblanding av fritidsboliger og boliger.

Skytebanen på Fjelljordet legger begrensninger for utvikling av kommunens egne arealer i området. I tillegg representerer skytebanen til tider en begrensning i ferdselen i et populært turområde og støyplager.

Klima og miljø.

Kommunen har vedtatt en Energi og Klimaplan. Planen er forpliktende for kommunen, hvor krav til reduserte klimautslipp, tiltak for å begrense privatbilismen, styrke kollektivtrafikken og alternative oppvarmingsmetoder er aktuelle tiltak. Flere av tiltakene kan være kontroversielle.

Økt flom- og skredfare, gjengroing av inn-/utmarksområder, ny flora og fauna som kan være til skade, økt fokus på støy, forurensning og sjikanøse stengsler er oppgaver hvor kommunen må styrke sin kunnskap og ressurser. Det bør derfor opprettes en stilling som miljørådgiver.

Bedre service – Selvbetjening.

Digitalt kartverk, reguleringsplaner og eiendomsarkiv er en forutsetning for god tjenesteyting. Arbeidet med digitalisering av reguleringsplaner avsluttes i høst. Økt selvbetjening bidrar til økte ressurser til saksbehandling og mindre behov for service/veiledning.

NØKKELTALL

Næringsvirksomhet og arbeidsplasser	2005	2006	2007	2008	2009
Antall kommersielle bedrifter registrert i enhetsregisteret	1 465	1 584	1 651	1 731	1870
- hvorav nyregistrerte	152	131	130	124	129
Andel ledighet	3,5%	2,6%	1,8%	2,2%	3,2%
Antall arbeidsplasser totalt	5 329	5 442	5 524	5 308	4962
Private	3 845	3 977	4 038	3 767	3452
Offentlige	1484	1465	1 486	1 541	1510
Stat	153	140	136	142	128
Fylke	141	133	134	132	91
Kommune	1 190	1 192	1 216	1 267	1291
Tilskudd innvilget bedrifter fra Innovasjon Norge (i 1000 kr)	200	220	165	1 030	1413
Antall besøk på turistkontoret	2 709	2 453	2 535	1 758	1654
Kommunens attraktivitet totalt (av 431 kommuner)	238	285	248	16	Tall ikke
Attraktivitet for barnefamilier			157	11	tilgjengelig
Brutto driftsutgifter til næringsarbeid:					
Prosentvis andel av kommunens totale driftsutgifter			1,02%	0,96%	0,82%
Beløp i norske kroner (Hele 1000)			6 917	7 097	6 575

Kilde: Telemarksforskning. SSB Registerbasert sysselsettingsstatistikk.

Arbeidsplasser i Bamble fordelt på bransjer *) Tabell i nåværende form omarbeides – pga endring i bransjekoder hos SSB.	2005	2006	2007	2008	2009*
Primærnæringer	92	114	92	103	
Industri	1 740	1 667	1 519	1 261	
Bygg og anlegg	321	335	295	362	
Handel	613	698	718	745	
Hotell og restaurant	222	256	281	243	
Transport	232	242	277	259	
Forretningstjenester (konsulenter, regnskap, finans)	351	354	541	463	
Annen pers tjeneste	130	145	146	182	
Helse- og sosial	921	946	961	1 006	
Undervisning	408	398	405	406	
Offentlig administrasjon	273	259	267	254	

Kilde: Telemarksforskning. SSB Registerbasert sysselsettingsstatistikk.

Aktivitetsnivå regulering og byggesak	2006	2007	2008	2009
Antall byggesøknader	350	360	322	391
Gjennomsnittlig behandlingstid	50	50	55	36
Antall egengodkjente reguleringsplaner	4	6	5	6

ØNSKET UTVIKLING 2010-2014

TJENESTEOMRÅDE: **NÆRING**

STYRINGSMÅL	Status	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
Ferdigregulert næringsareal i mål.	50	50	50	50	450	450	50
Arrangementer for næringsdrivende i kommunen	2	2	2	2	2	2	2
Profileringsaktiviteter i regi av Vekst i Grenland for å rekruttere ny arbeidskraft og nye innbyggere.	0	2	4	4	4	4	4
Attraktivitetsbarometer *) = 2008	167*	220	210	200	200	200	200

TJENESTEOMRÅDE: **MILJØ**

STYRINGSMÅL	Status	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
Klimagassutslippene i henhold til nasjonale føringer skal ikke være mer enn 1 % høyere enn i 1990. <i>Anbefalt utgå - vanskelig målbart på kommunenivå</i>	-	-	-	-	-	-	-
Økt bruk av kollektivtransport i Grenland Det arbeides med å finne gode måltall gjennom Samarbeidsforum for miljø i Grenland	-	-	-	-	-	-	-
Kommunens egen energiforsyning dekket ved kjøp av energi med grønne sertifikater.			50%	100%	100%	100%	100%
Avfallshåndtering – % Kildesortert	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Hytter med tilknytning til kommunalt vann og avløp	10%	20%	30%	40%	50%	60%	70%

TJENESTEOMRÅDE: **SAMFUNNSUTVIKLING**

STYRINGSMÅL	Status	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
Riktig behandling etter Plan-og bygningsloven (Måles etter Fylkesmannens endring av vedtak)	4	6	4	4	2	2	0
Holde status frister for saksbehandlingstid (ikke dispensasjonssaker)	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Adm. innstilling stadfestes av fylkesmannen	100%	95%	95%	95%	95%	100%	100%

TILTAK FOR Å MØTE UTFORDRINGENE OG STYRINGSMÅLENE

Tiltak	DRIFT				INVESTERING			
	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
Tall i 1000 kroner								
A. Rammekorrigeringer:								
Ingen:	0	0	0	0				
B. Styrking av tjenester:								
B1. Prosjekt(aktiviteter ikke medtatt i gjeldende Handlingsplan):								
Digitalisering av eiendomsarkiv (inkl byggesaksarkiv) - tildelt 600' til forprosjekt ifb ÅO og eo Skagerakmidler 2010	0	0	0	0				
Oppgraderer Matrikkelen (GAB) - fullfin. fra "IKT-midler" - ferdig	0	0	0	0				
Digitalisering reguleringsplaner - fullfinansiert ÅO - ferdig 2010	0	0	0	0				
Reguleringsarbeid: - Kommuneplanens arealdel – finansieres fra "Utviklingsfond"	0	0	0	0				
- E-18, overtatt av Vegvesenet	0	0	0	0				
- Nato/Stoa - finansieres fra "Utviklingsfond"	0	0	0	0				
- Stokkevannet/Rugtvedt (avventer regulering ny trase E18)	0	0	0	0				
Frier Vest - ferdigstille Planprogram (1. halvår 2011) - konsekvensutredninger - videre arbeid –fylkesdelsplan, etc.	0	0	0	0				
Kommunens andel finansieres fra "Utviklingsfond"								
Bystrategi Grenland - Kommunens andel finansieres fra "Utviklingsfond"	0	0	0	0				
Tettstedsutvikling Langesund - viderearbeid finansieres fra "Utviklingsfond"	0	0	0	0				

C. Nye tiltak	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
C1. Politisk mål/tiltak								
Nye gjestebrygger -100 meter (25 pr år)					550	550	550	550
Ny stilling – prosjektstyring/sivilarkitekt	400	800	800	800				
C2. Administrativt tiltak								
Rekruttering, overlapping virks.h.led.	0	400	0					
Ny stilling miljørådgiver	300	600	600	600				
Lokal næringsutvikling – reversere innsparing i gjeldende H-plan	400	400	400	400				
Kompetanseheving ny Plan- og bygningslov – politisk og admin.	100	50	50	50				
Bevisstgjøring rundt miljøarbeid (arrangement på tvers i kommunen)	100	50	50	50				
Geodata kartlegging av kommunen - Områder som ikke ble tatt i 2009	200	0	0	0				
Kjøp av strøm med Grønt sertifikat	23	45	45	45				

FELLES ADMINISTRATIVE TJENESTER

UTFORDRINGER:

⇒ **Nedbygging av sentrale administrative ressurser**

Utviklingen siste 5 år:

- Kommunens aktivitet er økt betydelig. Antall årsverk 01.01.06 var 814 og tallet vil i 2011 være ca 900. Dette utgjør en økning på 86 årsverk, 10%. I samme periode har årsverkene for sentrale administrative tjenester blitt redusert med 12 årsverk dvs. 16%. Antall enhetsledere er redusert fra 9 til 4. KOSTRA viser at andelen av bto utgifter til administrasjon er redusert fra 9,4% i 2005 til 6,7% i 2009, en reduksjon på 29%. Det er jobbet betydelig med forenkling av rutiner og systemer, 2 årsverk er redusert på enhetene som en konsekvens av dette.
- Enkeltfunksjoner er flyttet ut av kommunen til Grenlandsamarbeidet (IKT og Innkjøp) eller til eksterne rådgivere (låneforvaltning og forsikringer).
- Nye stillinger utløser økte kostnader på personaloppfølging, forsikringer, opplæring, IKT mv. Staben blir ikke tilført midler til å dekke disse kostnadene noe som reelt sett også medfører en ytterligere innsparing.
- Enhetene omtaler administrativ arbeidsfordeling i evalueringen av omorganiseringen. Enhetene har styrket administrativ kapasitet.
- Økt sårbarhet ift. nøkkelpersonell, det er ikke rom for overlappende kompetanse. Dette er en risiko ift. sykefravær eller avgang.

⇒ **E-kommune 2012 – økte investeringer og driftskostnader.**

Moderne informasjons- og kommunikasjonsteknologi skal tas i bruk som et virkemiddel for å bedre tjenestetilbudet til innbyggerne, bidra til næringsutvikling, styrke lokaldemokratiet og dialogen med innbyggerne. Det er investert i ny Internettportal og vi oppnådde 6 stjerner. Imidlertid vil det være behov for økt satsing på investering av nye systemer, oppgradering av eksisterende og samhandling mellom systemene. Dette må gjøres for å oppnå målsettingene i e-kommune 2012. Informasjon og dokumenter må gjøres om til digitalt medium og systemene må forbedres.

⇒ *Internett/ansattportal – videreutvikle internettsidene for å få til en integrasjon med fagsystemer. Ansattportal må videreutvikles og*

tilpasses kommunens behov. Sosiale nettstedet, blogger mv. vurderes tatt i bruk.

- ⇒ *Utvikle e-demokrati*
- ⇒ *Lønns – og personalsystem –oppgradering*
- ⇒ *Nytt sak – og arkivsystem*
- ⇒ *Leie av pc-utstyr.*

I tillegg kommer enhetenes fagsystemer som vil ha behov for utskifting, oppgradering og vedlikehold. Totalt investeringbehov i handlingsprogramperioden er beregnet til 10 mill. pr. år.

⇒ **Meroffentlighet** – ny offentleglov fra 1. januar 2009 som medfører endring av praksis og rutine både for saksbehandler og arkiv.

⇒ **Forsvarlig dokumenthåndtering (arkivplan) - avlevere eldre og avslutta arkiv.**

Arkiv har p.t. ikke ressurser til å utarbeide arkivplan.

Det er inngått samarbeidsavtale med Skien kommune for avlevering av eldre og avslutta arkiv. Vi har foreløpig ikke hatt kapasitet for levere dit. For å tilfredsstillere kravene for god og sikker oppbevaring av offentlige arkiver er det behov for å opprette 50 % stilling som kommunearkivar (historiker). Fristen for å ha forskriftsmessige ordninger for arkivdepot er satt til 1.1.2012.

Det skal foretaes uttrekk av data registrert i elektroniske fagsystemer for langtidslagring. Arkivdepot i Skien har pt. ikke denne tjenesten, og det medfører at kommunen har ansvar for å sikre disse dataene.

⇒ **Godkjente arkivlokaler – behov for mer arkivplass.**

Godkjente arkivlokaler må være på plass innen 31.12.2011. Det er få arkivlokaler i kommunen som er godkjent for oppbevaring av eldre og avslutta arkiv – jfr. kartlegging foretatt i forbindelse med ikrafttredelse av arkivloven.

⇒ **Informasjonssikkerhet** - Det må gjennomføres en kartlegging av alle våre fagsystemer for å få avklart hvilke

personopplysninger som blir registrert. I tillegg må det utarbeides rutiner knyttet til informasjonssikkerhet og internkontroll. Det skal gjennomføres opplæring for ansatte i 2011.

- ⇒ **Økonomistyring** – En stadig økning i aktivitet i kommunen medfører større krav til kommunens økonomistyring og internkontroll. Det er nødvendig å ha fokus på å videreutvikle gode datasystemer, klare rutiner og god kompetanse i alle deler av organisasjonen.
  - ⇒ **Systemer** - Innen 2012 skal kommunen ha tilrettelagt for fullelektronisk fakturabehandling, e-faktura, og deretter vil helelektroniske anskaffelsesprosesser, e-handel, bli aktuelt. Kommunen har pt. ikke et eget system for virksomhetstyring og rapportering, og anskaffelse av et slikt system bør prioriteres. Erfaringer viser at etableringsfasen av nye systemer er ressurskrevende.
  - ⇒ **Ressurser** - Det er også nødvendig å styrke stabens ressurser slik at bistanden ut til enhetene og til overordnede organer i saker med økonomiske konsekvenser blir bedre kvalitetsikret. Vi har behov for ressurser til bedre kvalitetssikring og internkontroll.
  - ⇒ **Kompetanse** – All kommunal virksomhet er budsjettstyrt og har en økonomisk konsekvens. Dette medfører at ledere på alle nivåer i organisasjonen må inneha en minimumskompetanse ift. økonomistyring.

⇒

Opplæring og kompetanseutvikling må ha kontinuerlig fokus.

- ⇒ **Overformynderi** - Stortinget har vedtatt ny vergemålslov om innebærer overførsel av overformynderiet til Fylkesmannen. Det er uvisst når loven trer i kraft.
- ⇒ **Skatteoppkreving** – Skatteoppkreveren i Bamble er leder for forprosjektet "Felles skatteoppkrever i Grenland".
- ⇒ **Planarbeid** – Kommunestyret har nylig vedtatt Kommunal planstrategi 2010-2012. Det er avsatt prosjektmidler til videre planarbeid, men det er ikke gitt bemanningsressurser.
- ⇒ **Salgs- og skjenkekontroller** – Bamble kommune har sammen med Porsgrunn kommune deltatt i Helsedirektoratets kontrollprosjekt. Bakgrunnen for deltakelse var at vi gjennom avtalen om skjenkekontroll med privat firma ikke klarte å oppfylle lovens krav om gjennomførte kontroller. Prosjektperioden er over, og sluttrapporten er under utarbeidelse. Avtalen med privat firma er sagt opp og vi må finne nye løsninger for å oppfylle lovens krav om salgs- og skjenkekontroller.

NØKKELTALL

	2006	2007	2008	2009
Antall dokumenter behandlet gjennom arkivsystemet	33711	33242	33069	34030
Antall PC'er utplassert og driftet	260	308	314	534
Driftsutgifter adm. fellesutgifter i % av totale driftsutgifter	7,9%	7,5 %	6,3%	6,7%
Antall lønns- og trekkoppgaver	2035	2125	2221	2639
Brutto oppgavepliktige ytelser	322.436'	342.947'	379.378'	416.708
Antall besøk på hjemmesidene	125.000	130.000	220.000	333.421
Antall henvendelser/innsyn	802	1420	2046	2223
Utskrevne kommunale fakturaer: antall	39.771	40.254	41.375	41.838
beløp	152.377.894	156.916.044	158.686.061	178.707.922
Kommunal andel skatteinntekter	267.092.000	270.473.000	276.576.000	287.307.000
Antall hjelpervergeregnskap	85	86	88	106

ØNSKET UTVIKLING 2011-2014

TJENESTEOMRÅDE: EKOMMUNE 2012 – EDEMOKRATI/ELEKTRONISK SERVICEKONTOR/DIGITALT BYGGESAKSARKIV/INFORMASJONSSIKKERHET.

STYRINGSMÅL:	Status	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
Antall besøk på hjemmesidene	333.421	350.000	350.000	400.000	450.000	450.000	450.000
Antall unike besøk på hjemmesidene	63.000	65.000	65.000	70.000	75.000	75.000	75.000
Antall elektroniske skjema	8	20	30	35	40	45	50
Sikre forsvarlig informasjonssikkerhet: Revisjon og ROS-analyse Utarbeide databehandleravtaler	Ingen	Implementeres 50%	Implementeres 50 %	75%	100%	100%	100 %
Sikre forsvarlig dokumenthåndtering: Eldre og avslutt arkiv – avleverte hyllemeter til Skien – arkivdepot Utarbeide arkivplan	Ingen	100 m.	100 m.	100 m	100 m	100 m	
Papirløse møter i kommunestyre, formannskap og komiteer	Ingen	20 %	20 %	40 %	60 %	80 %	100 %
Politikere tilgjengelige for elektronisk kommunikasjon	Formannskapet	Komiteer	Kommunestyret	Komiteene			Alle
Saksfremlegg og vedlegg tilgjengelig på nett	Formannskapet	Komiteer	Kommunestyre og komiteer				
	Saksfremlegg og protokoller	Komiteer	Vedlegg ut i PDF				

TJENESTEOMRÅDE: PLAN- OG ØKONOMISTYRING

STYRINGSMÅL:	Status	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
Effektiv innkreving av kommunale krav for å sikre innbetaling av utestående fordringer.							
⇒ Løsningsgrad på årets utskrevne og forfalte regninger, beløp	99,8%	98,5%	99%	99%	99%	99%	99%
⇒ Sum restanser som er eldre enn ett år. (pr.31.12)	1175.000 i 2009						
God internkontroll for å sikre riktig regnskap							
Gjennomføre planlagte kontrolltiltak		100%	100%	100%	100%	100%	100%
Riktig kompetanse for å sikre god økonomistyring							
Kompetanseoppbygging i alle ledd i organisasjonen for å bedre kontrollfunksjonen og sikre en forsvarlig økonomisk utvikling på lengre sikt. Gjennomføre planlagt kompetanseoppbygging		100%	100%	100%	100%	100%	100%

TJENESTEOMRÅDE: LØNN OG PERSONAL

STYRINGSMÅL:	Status	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
Rett lønn til rett tid - avvik		>99% < 1%	>99% < 1%	>99% < 1%	>99% < 1%	99% < 1%	>99% < 1 %
Holde avklarte frister	Jfr.kval. Stand.	Jfr.kval. Stand.	Jfr.kval. Stand.	Jfr.kval. Stand.	Jfr.kval. Stand.	Jfr.kval. Stand.	Jfr.kval. Stand.
Intern tilfredshet med tjenester	Bruker-Unders. 2009	Opprett holde nivå	Opprett holde nivå	Opprett holde nivå	Opprett holde nivå	Opprett holde nivå	Opprett holde nivå

TJENESTEOMRÅDE: SERVICETORG/POLITISK VIRKSOMHET

STYRINGSMÅL:	Status	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
Gjennomføre kommunestyre- og fylkestingsvalg/stortingsvalg i henhold til lov			Jfr. prosjekt plan		Jfr. prosjekt plan		Jfr. prosjekt plan
Gjennomføre salgs- og skjenkekontroller i henhold til alkohollovens bestemmelser			100%	100%	100%	100%	100%

TJENESTEOMRÅDE: POSTBEHANDLING OG DOKUMENTHÅNDTERING

STYRINGSMÅL:	Status	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
Inngående post skal behandles hver virkedag	98%	100%	100%	100%	100%	100 %	100%
Dagens journalføring skal være ferdig hver dag kl.15.00	99%	100%	100%	100%	100%	100 %	100%
Ordinær A og B-post skal sendes ut hver e.m. (unntak julaften,nyttårsaften og onsdag før påske)	99%	100%	100%	100%	100%	100 %	100%
Godkjente arkivlokaler: Målsettinger og tiltak er overført TEK							

TJENESTEOMRÅDE: KOMMUNEKASSA

STYRINGSMÅL:	Status	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
Innfordre skatt og avgift etter fastsatte krav fra Skattedirektoratet		100%	100%	100%	100%		100%
Sikre korrekt og à jour skatteregnskap	100%	100%	100%	100%	100%		100%
Sikre korrekte avgjørelser overfor myndighet		96%	96%	97%	98%		100%

TILTAK FOR Å MØTE UTFORDRINGENE OG STYRINGSMÅLENE

Tall i 1000 kroner	Drift				Investering			
Tiltak	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
A. Rammekorrigeringer								
A.1. Videreføre styrking av overformynderi og innføring	300	300						
A.2. Økte utgifter hjelpevergeoppdrag	124	124	124	124				
A.3. Leie av pc-utstyr til adm.nettet – 550 arb.st. a kr. 3000	1650	1650	1650	1650	1000			
A.4. IKT/GKI – økte refusjonskrav	300	300	300	300				
A.5. Økt tilskudd andre trossamfunn	372	372	372	372				
B. Styrking av tjenester								
B1 Kompensasjon i 30 årsverk – 15' pr. årsverk	450	450	450	450				
B.2 Forsvarlig økonomisk kontroll og videreutvikling av sentrale styringssystemer	700	700	700	700				
B.3. IKT - Vaktordning 24 timer	170	170	170	170				
B. 4. IKT – økonomioppfølging	190	190	190	190				
B. 5. IKT – økt bemanning pga. nye systemer HO	325	325	325	325				
B.6. GKI – økt bemanning	300	300	300	300				
B.1. Prosjekter								
B. 1.1 e-demokrati		350	250	250	1000	1000		
B.1.2.Digitalt byggesaksarkiv – forprosjekt og hovedprosjekt					2500	2500	2500	
B.1.3.Utvikle FDV system (mangler prosjektplan)	600	600			500	500		
B.1.4.Pasientadministrasjonssystem HO	2110	500	500	500				
B.1.5 Prosjekt informasjonssikkerhet	200	200	200	200				
B.1. 6 IKT-prosjektleder Bamble					650	650	650	650
C. Nye tiltak								
C. 1 Ny stilling 50% kommunearkivar – depot	400	400	400	400				

BAMBLE KIRKELIGE FELLESRÅD.

Utvidelse av Bamble kirkegård.

Ifølge gravferdsloven skal vår kommune ha ledige graver til 3% av befolkningen. Vi har i dag dette antallet: Vi har ledige graver på Herre og på Eik kirkegård, men det finnes ingen ubrukte graver ved Bamble kirkegård. Antall ledige graver reduseres raskt. Et nytt moment er at alle graver fra 1957 til 1972 er stengt for kistebegravelser – dette fordi det i nevnte periode ble brukt plastsvøp i kistene.

Kirkevergen anbefaler en kirkegård på ca. 7 mål.

TILTAK FOR Å MØTE UTFORDRINGENE OG STYRINGSMÅLENE

Tiltak	Drift				Investering			
	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
Utvidelse av Bamble kirkegård					1000	5500	5500	
50% økonomikonsulent	250	250	250	250				
Utvidelse av parkering ved Eik kirkegård					250			
Istandsetting av gamle garasjer ved kirkegårdene	300							
Bortfall statstilskudd	110	110	110	110				
Fuktskader kjeller Langesund kirke	100	100	100	100				
Brannsikring – sprinkelanlegg i kirkene					2000			
100 % ungdomsdiakon	500	500	500	500				
Økning tilskudd konfirmantundervisning	50	50	50	50				
Restaurering av gulv i Langesund kirke	300							
Opprydding i kirkelige eiendomsforhold	200							
Nytt sikringsskap Bamble kirke	50							
Økte driftsutgifter	300	300	300	300				

TEKNISKE TJENESTER OG EIENDOMSFORVALTNING

UTFORDRINGER

Rekruttere personell med universitet / høyskoleutdanning.

- Enheten sliter fortsatt med å rekruttere universitets- og høyskolepersonell med teknisk kompetanse. Kommunens lønnsnivå vanskeliggjør muligheter for å skaffe og å beholde kvalifiserte personer.

Arealdisponering Rådhuskvartalet

- Parkering Langesund.
Parkeringsplan for Langesund viser at det må skaffes flere langtidsparkeringer i Langesund.
- Hovedarkiv for Bamble kommune
Dagens arkivlokaler er for små. Arkivlokaler ses på i sammenheng med prosjektering av parkeringskjeller i forbindelse med rådhuset.
- Kommunestyresal
I forbindelse med e-demokrati er det ønske om en oppgradert kommunestyresal. Det utredes ny sal i forbindelse med rådhuset i stedet for ombygging av Halen gård.

De tre delprosjektene sees på i sammenheng for å sikre en bedre og mer arealeffektiv utnyttelse av Bamble rådhus med parkering i kjeller og arkiv, kommunestyresal i påbygg.

Skaffe boliger tilpasset de respektive brukergruppene

- Arbeidet med rullering av boligsosialhandlingsplan videreføres. Behovet er økende i forhold til antatt i gjeldende boligsosialhandlingsplan. Det må arbeides med bedre rapportering og kartleggingsrutiner. Dette for å sikre forutsigbarhet og langtidsplanlegging.

Det er behov for å gjennomføre følgende prosjekter:

- Boliger psykiatri/rus Nustadbakken	20,0 mill. kr
- Boliger psykiatri Eiksjordet	?
- Boliger funksjonshemmede Nustad Gård	22,0 mill. kr
- Anskaffelse av kommunale boliger (selvfinansierende)	7,0 mill. pr. år
- Lenes Ås (tilskudd fra Husbanken 6,3 mill. kr.)	16,5 mill. kr
- Reidunsvei	?

Sikre lovpålagt brannberedskap i Bamble kommune

- Alle brannmannskaper må ha lovpålagt utdanning innen 31.12.2012.

Redusere energiforbruket og skape en bra miljøprofil

- Videreføre investering i sentraldriftskontroll og fjernovervåking.
- Synliggjøre alternative og miljøvennlige transportformer (EKP H11)
- Planlegge parkeringsplasser hvor syklende, gående, kollektivreisende og samkjørende bilister prioriteres (EKP K3)

Sikre utvikling av nye strategier og metoder for å ivareta FDV (forvaltning – drift – vedlikehold) av kommunal bygningsmasse innenfor eksisterende rammer.

- Skaffe fagsystem (FDV).
- Strategisk renholdsplan – fortsette utviklingsprosess
- Prosjektstilling for implementering av FDV system

Utvikling av kommunal eiendom og boligmasse

- Gjennomgang av kommunes bolig og eiendomsmasse med hensyn på videreutvikling evt. avhending.

Sikre myke trafikanter i hht. trafiksikkerhetsplan.

- Starte gjennomføringen av vedtatt Trafiksikkerhetsplan.

Ny adkomst Rønholdt.

- Veivesenets etablering av E18 kryss medfører bygging av kommunal adkomst til Rønholdt.

Sikre vannforsyning til kommunens innbyggere med tanke på reserveforsyning og forhindre forurensning.

- Nytt vannrenseanlegg som fjerner parasitter og sporer, reservevannforsyning mot nabokommuner, samt utskifting av gammelt ledningsnett.
- Skifting, utvidelse av avløpsnett slik at mest mulig avløpsvann og minst mulig regnvann føres til renseanlegg.

Forbedre estetikk, miljø og funksjonalitet i det offentlige rom.

- Tilrettelegge for universell utforming og opprusting ved bussholdeplasser på kommunal grunn (Langesund, Omborsnestunet, Cocheplassen, Surtebogen og Herre).

- Sette av midler til egenandel for BRA-midler. (Kr. 300.000,- i egenandel vil kunne utløse kr. 600.000,- i statlige midler)
- Gjennomføre vedtatt reguleringsplan Stathelle.
- Gjennomføre tettstedsplan Herre.
- Gjennomføre tettstedsplan Langesund.

Arealbruk Grasmyr.

- Utarbeide reguleringsplan for å fastsette arealbruken. Det er stort press på arealene rundt skolene i området når det gjelder utvikling av kommunalt område til idrettslig formål. Mangelen av en plan hindrer dermed utvikling og fremdrift.

Nye boligområder.

- Kommunen har behov for økt tilflytting. Dette krever tilgang på attraktive og rimelige boligtomter. Kommunen må også satse på utbygging av boligområder på egen eiendom slik at dette kan være et korrektiv til private

utbyggere og bidra til å dempe prisveksten på nye tomter.

Overtakelse/driftsutgifter (gatelyst og veivedlikehold) i fbm. nye boligfelt.

- Boligfelt som overtas i perioden er Fagerheim, Feset og Fagerliåsen.

Sikkerhet rådhuset.

- Investere i elektronisk adgangskontroll/innbruddsalarm for å hindre utilsiktet tilgang, samt sikring av sensitiv informasjon og verdisikring. Forbedre sikkerheten i arkivrom. Elektronisk adgangskontroll og sikring mot vannsøl/lekkasjer nevnes som tiltak. Viser for øvrig til arkivforskriften §4.

NØKKELTALL 2010

Nøkkeltallene gir grunnlagsdata om dagens situasjon.

	2007	2008	2009	2010
Ansettelse i ledige høyskolestillinger (antall ansettelse/ledige stillinger)		2/3	1/4	2/2
Drift/vedlikeholdskostnader				
Bygg:				
-årlige driftsutgifter i mill.kr.	39,6	36,3	41,7	44,3
-% av vedtatt norm (Holteprosjektet)	58%	53%	59%	60%
Boliger i hht vedtatt plan (gjennomført/boligsosial handlingsplan)	0/0	0/0	6/14	0/0
▪ Psykiatri			0/8	
▪ Flyktningeboliger for enkeltpersoner			6/6	
Brannmannskap med lovpålagt utdanning		5/22	5/22	13/22
Snittalder brannbiler (år)	19	20	21	14
Sikret reservevannforsyning (antall hustander)	2'5'	2'5'	2'5'	2'5'
	2006	2007	2008	2009
Ledningsnett (kilometer)				
-vann	161	164	165	165
-avløp	130	134	135	145
-overvann	53	55	56	59
Veier:				
-antall kilometer å vedlikeholde	110	112	115	115
-antall kilometer asfaltert	100	102	105	105
-kr/km		81'	77'	76
-% av landsgjennomsnitt		84%	78%	81%
Miljø og trafiksikkerhet kommunale veier, netto drift kr/innbygger BK/G8			38/70	25/85
Bygningsmasse å vedlikeholde (1000 m2)	75,7	75,7	75,99	78,6
Antall utleie boliger	322	327	330	333
Antall utrykninger brann og redningstjeneste	232	271	233	311
Antall piper feiet	2 752	2 747	2 700	3 039
Totale driftsutg. VAR (selvkost) i mill. kr				59,5
Regnskap – øvrig i mill. kr (brutto driftsutgifter)				101,6
-% av kommunens driftsutgifter				12,7

ØNSKET UTVIKLING 2011 - 2014

TJENESTEOMRÅDE: TEKNISKE TJENESTER OG EIENDOMSFORVALTNING, FELLES

STYRINGSMÅL:	Status	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
Dekningsgrad universitets/høyskolestillinger	93%	100%	107%	107%	107%	107%	107%

TJENESTEOMRÅDE: BYGG-DRIFT OG VEDLIKEHOLD

STYRINGSMÅL:	Status	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
Drift/vedlikeholdskostnader – Bygg: % av vedtatt norm (Holteprosjekt) Tjenestekvalitet:	59%	59%	61%	62%	63%	64%	65%
• Ha tilfredsstillende renhold i bygg for brukerne (opplevd kvalitet)	75,4%	77%	76%	78%	79%	79%	80%
• Nivå på reinhold ihht innemiljøstandarden- 1-8 (egenkontroll og eksterntkontroll, snitt av omr. A og B)	6	6	6	6	6	6	6
• Fornøyde brukere (opplevd kvalitet) - brukerundersøkelse vaktmestertjenester	82,8%	78%	80%	80%	80%	80%	80%
• Brukerservice % vis andel av vaktmestertid.	10,1%	13%	10,5%	10,5%	11,5%	12,5	13%
• Avvik avklart fremdrift klargjøring/istandsetting boliger	87,2%	95%	85%	85%	85%	85%	85%
• Ant.dager for klargjøring	under 1.mnd	under 1 mnd	under 1.mnd	under 1.mnd	under 1.mnd	under 1.mnd	under 1.mnd
• Ivareta investert kapital på kommunens eiendomsmasse. Tilst.indikator 0-3(0=best)	1,822	1,650	1,750	1,700	1,650	1,600	1,300
• Energiforbruket for bygningsmassen samlet	140 kWh/m ²	137 kWh/m ²	134 kWh/m ²	133 kWh/m ²	132 kWh/m ²	131 kWh/m ²	130 kWh/m ²
• Oppfylle lovpålagt IK (brann, elektro) Antall gjennomførte kontroller i %	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

TJENESTEOMRÅDE: VEI

STYRINGSMÅL:	Status	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
Sikre myke trafikanter kr/innbygger BK/G8, netto drift kr / innb	25/85	17/70	85/85	85/85	85/85	85/85	=G8
Drift/vedlikeholdskostnader vei, kr/km	63.500	61.000	87.000	89.000	90.000	91.000	Land.gj .snitt
% av landsgjennomsnitt	74%	70%	90%	92%	93%	93%	100%
a) Snøbrøyting innenfor standard (antall) -maks gjennombrøyting (8 timer)	78%	70%	74%	76%	77%	78%	95%
-maks snødybde start/slutt (12/20cm)	87%	60%	74%	76%	77%	78%	95%
b) Asfaltlapping, innenfor standard (responstid)	90%	75%	83%	85%	86%	87%	95%

TJENESTEOMRÅDE: VANN/AVLØP/RENOVASJON

STYRINGSMÅL:	Status	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
Sikret reservevannforsyning (antall hustander/ totalt)	2`/5`	3`/5`	3`/5`	3`/5`	4`/5`	5`/5`	5`/5`
a) Fornøyde brukere av gjenvinnings stasjon	63%	70%	73%	75%	76%	77%	80%
b) Klager på renovasjon mottatt av kommunen - antall	50	<100	<100	<100	<100	<100	<100
c) Godt vann i springen. Mottatte klager.	2	<5	<5	<5	<5	<5	<5
d) Ikke planlagt avstegning av kommunens vannforsyning, abonnenttimer pr. år (700 ab.timer = 10% av nasjonalt krav)	188	<200	<700	<700	<700	<700	<700
e) Tilbakeslag i ledning, antall pr. år.	1	<3	<3	<3	<3	<3	<3

TJENESTEOMRÅDE: BRANN

STYRINGSMÅL:	Status	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
Brannmannskap med lovpålagt utdanning	5/22	13/22	17/22	22/22	22/22	22/22	100%
Snittalder brannbiler (år)	22	23	15	16	17	18	15
a) Brukerundersøkelse feiing/tilsyn (skala 1-6 - 6=best)	-	3,9	4	4,1	4,2	4,3	4,5
b) Frammøtetid brannstasjon 4/6 min	84%	98%	95%	96%	97%	98%	98%
c) Feiing kr/abonntent gjennomsnitt sammenlignbare kommuner (kostratall målt mot snitt. Gr.08 i %)	276/290 (95,2%)	<gj. Gr.08	<gj. Gr.08	<gj. Gr.08	<gj. Gr.08	<gj. Gr.08	<gj. Gr.08
d) Kostnader brannberedskap kr/innbygger, gjennomsnitt sammenlignbare kommuner (kostratall målt mot snitt.Gr.08 i %)	417/559 (74,6%)	<gj. Gr.08	<gj. Gr.08	<gj. Gr.08	<gj. Gr.08	<gj. Gr.08	<gj. Gr.08

TJENESTEOMRÅDE: BOLIG BYGG OG EIENDOM

STYRINGSMÅL:	Status	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
Nybygg: Oppførte boliger i hht vedtatt plan. (Gjennomført / boligsosial handl.plan)	0/0	0/8	0/0	0/0	16/16	8/8	100%
Tilfredstillende brukermedvirkning (skala 1-5 – 5=best)	4,3	4,1	4,3	4,4	4,5	4,5	4,5
Ulykker med fravær (antall) på byggeplassene. Tilfredstillende funksjon på nybygg drift/tjeneste etter 1. år. (skala 1-5 – 5=best)	1 3	0 4	0 4	0 4	0 4	0 4	0 4
Finansiering av egen bolig ved Husbank lån/tilskudd (leieboer i kom.bolig) antall boliger.	0	4	4	6	6	6	6
Holde godkjent tidsramme på prosjekt (kritisk linje)	84%	96%	97%	97%	98%	98%	98%
Holde godkjent kostnadsramme på detaljprosjekt	93%	98%	98%	98%	98%	98%	98%
Utleie/tid på kommunale boliger	98%	95%	96%	96%	97%	97%	97%

TILTAK FOR Å MØTE UTFORDRINGENE OG STYRINGSMÅLENE

TILTAK FOR Å MØTE UTFORDRINGENE OG STYRINGSMÅLENE								
Tall i 1000 kroner	Drift				Investering			
	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
A. Rammekorrigeringer								
Driftsutgifter (gatelys/veivedlikehold) i fbm nye boligfelt:								
-Fagerheim	100	200	200	200				
-Feset	150	200	200	200				
-Fagerliåsen			100	200				
Økning av husleie for Stathelle bibliotek								
Hvem har forhandlet med Felix ?	180	180	180	180				
Inntektstap grunnet salg av festetomter	5	5	5	5				
Husleieinntekt (kapital del) Lenes Ås De oppførte beløpene er beregnet ut fra den faktiske kapitalkostnader pr. år. Dette betyr at man ikke kan bygge tallene på hverandre.	74	-120	-120	-120				
Husleieinntekt Storgt. 8, (Gitarbutikk) Sentrumsgaarden, Langesund	-12	-12	-12	-12				
Leieinntekt garasje, Baneveien 16	-20	-20	-20	-20				
Tilrettelegging rullestolbruker, Stathelle barneskole (4,1 mill)	?	?	?	?				
B. Styrking av tjenester								
B1. Prosjekt (aktiviteter ikke medtatt i gjeldende handlingsplan)								
Sikre myke trafikanter: (tillegg til vedtatt aksjon skolevei)					1000	1000	1000	1 000
Brannmannskap med lovpålagt utdanning	140	180						
Bepantning og gatebelegg av offentlig rom	150	150	150	150	500	500	500	500
Egenandel opprustning av bussholdeplasser					300	300	300	300
Drift/vedlikeholdskostnader - bygg	700	1500	1900	2600	4000	4000	4000	4 000
Drift/vedlikeholdskostnader - vei	500	750	1000	1000	1500	1250	1000	1 000
B2. Prosjekt i handlingsplan								
ENØK					1000	1000	1000	1 000
Fornyelse av utstyr VAR (løpende)					1 500	2 000	2000	2 000
Utbedring av ledningsnett (løpende)					6 500	8 000	10000	10000
Rensing for parasitter og sporer (Total kostnadsramme: 44,5 mill)		400	800	800	14 000	10000		
Kapasitetsøkning vannforsyning Vest-Bamble (Total kostnadsramme: 8 mill)						2 000	4 000	4 000
Sikring vannforsyning Langesundshalvøya (Total kostnadsramme: 8 mill)							4 000	4 000
Delvis selvfinansierte boliger								
Boliger psykiatri/rus Nustadbakken (20 mill.)					1000	10000	9 000	
Alt. 1: Ordinær utleiebolig etter dagens ordning m/40 % tilskudd fra Husbanken. Beboer betaler husleie m/evt. bidrag fra NAV-Sosial. Ingen budsjett for BBE.								
Alt. 2: Omsorgsbolig m/40% tilskudd fra Husbanken. Det forutsettes kr. 400.000,- i innskudd.				284				
Boliger psykiatri Eiksjordet (?)					1000	?	?	?
Boliger funksjonshemmede Nustadjordet (22 mill.)								
Alt. 1: Ordinær utleiebolig etter dagens ordning m/40 % tilskudd fra Husbanken. Beboer betaler husleie m/evt. bidrag fra NAV-Sosial. Ingen budsjett for BBE.					1000			
Alt. 2: Omsorgsbolig m/40% tilskudd fra Husbanken. Det forutsettes kr. 400.000,- i							1000	10000

innskudd. Prisjustert kr. 304.000,- må legges inn fom. År 2016								
Reidunsvei ? Finansiering av stiftelsen vil medføre driftskostnader					?	?	?	?
Selvfinansierende boliger								
Anskaffelse kommunale boliger – (ant. boenheter)					7000 (6)	7000 (6)	7 000 (6)	7 000 (6)
Lenes ås (16,5 mill)					7 000			
C. Nye tiltak								
Sikkerhet rådhuset								
• Elektronisk adgangskontroll/innbruddsalarm					500			
• Forbedre sikkerhet i arkivrom					200			
Sikre utvikling av strategier bygg og eiendomsdrift:								
- implementere strat. Renholdsplan	0	0	0					
- utvikle FDV system (prosjektstilling)	600	600	0		500	500		
Ny adkomst Rønholt					3500			
Forbedre estetikk, miljø og funksjonalitet i det offentlige rom.								
• Gjennomføre reg.plan Stathelle.					2 000	2 000	2000	2 000
• Gjennomføre tettstedspl. Herre.					1 000	1 000	1000	
• Gjennomføre tettstedsplan Langesund.					1 500	1 500	1500	1 500
Reguleringsplan Grasmyrområdet					500			
Investering større enkeltprosjekter:								
Rådhuskvartalet: Parkeringskjeller / Arkiv Arkivkontor Kommunestyresal					8 000	20000	12000	
Rehabilitering barnehager – barnehageplan					?	?	?	?
Skolebruksplan					?	?	?	?

SKOLE OG BARNEHAGE

UTFORDRINGER

Skole:

1. Bamble kommune har læringsresultater til dels betydelig under landsgjennomsnitt

- Dette ser vi på resultatene både på nasjonale prøver og på standpunkt-/eksamenskarakterer
- Bamble kommune har en dårligere lærertetthet enn Telemark for øvrig og landsgjennomsnitt
- Kommunens skolestruktur og fremtidige elevtallsutvikling er utfordrende mht å kunne gi elevene god nok faglig oppfølging, spesielt på ungdomsskoletrinnet
- Lærernes kompetanse er avgjørende for elevenes faglig utvikling. I 2010/2011 har enheten finansiert 18 plasser på videreutdanning for lærere innenfor sentrale fagområder. Det er ikke videre finansiering av dette tiltaket for skoleåret 2011-2012 (2 millioner pr år)
- IKT er et viktig verktøy for godt læringsutbytte. Enheten finansierer ny IKT-plan i 2010, men det er ikke finansiering for 2011 og perioden videre fremover (ca. 1,8 mill årlig til drift og investeringer)
- Midler til lærebøker, skolemateriell og ekskursjoner ligger lavt i landsgjennomsnitt (KOSTRA-tall). Dette kan medføre forringelse av undervisningskvaliteten
- Kommunen har i stor grad skolelokaler som ikke er tilpasset nåværende og fremtidig pedagogisk virksomhet
- Skolens ledere er i for stor grad administrative leder blant annet pga for liten sentral stab. Dette medfører at lederne i for liten grad klarer å følge opp lærernes pedagogiske virksomhet og kunne gi god tilbakemelding
- I økonomiplanen ligger det innsparingstiltak på 4 millioner ved flytting av kretsgrenser og 1,5 millioner ved flytting av ungdomsskoletrinnet fra Herre til Rugtvedt fra 2011. Dette kommer til tillegg til vedtatt innsparing på 3 millioner knyttet til gjennomføring av skolebruksplanen. Dette kan ikke gjennomføres uten store negative konsekvenser.

2. Bamble kommune bruker en større andel av skoleressursene på spesialundervisning enn gjennomsnittet for landet

- Et økende antall elever mottar spesialundervisning
- Mange elever har tildelt til dels små ressurser til spesialundervisning, og bør heller kunne få et bedre tilpasset ordinært undervisningstilbud
- Vi vet lite om resultatet av spesialundervisningen – om dette medfører at elever får bedre resultater
- Tidlig innsats (/intervensjon) virker forebyggende, men skolens økonomiske situasjon gjør det vanskelig å jobbe på denne måten
- Det gis tilbakemelding på at samarbeidet mellom PPT og skole er for dårlig i tidligere organisering. Enheten vil nå arbeide for å bedre dette i og med at PPT nå er flyttet til Enhet for skole og barnehage

- Mye ressursbruk på spesialundervisning medfører et dårligere ordinært undervisningstilbud, som igjen rammer spesielt elever i "gråsonen"

3. Kommunen er nå pliktig til å gi gratis leksehjelp til elever på 1.-4.trinn

- Det medfører at deler av SFO-tilbudet må gjøres gratis, og SFO-pris bør senkes med 10%. Dette medfører en kostnadsøkning for kommunen på 742 000.

SFO:

1. Pris på SFO-tilbudet

- Økning i pris har vært stor de siste årene. Vi ser neste skoleår en til dels betydelig reduksjon i antall barn som benytter tilbudet. Oppholdstid har også, pga forlenget skoledag, gått kraftig ned samtidig som prisen har steget
- Pris i Bamble: Kr 2164, gj.snitt Norge: Kr 1774

Barnehage:

1. Økende antall barn med spesielle behov som krever tettere oppfølging

- Ressursene til støttepedagoger i barnehagene er ikke tilstrekkelige. Antallet bør økes med 3 støttepedagoger fra 2011 for å kunne gi det lovpålagte tilbudet (1,3 millioner)
- De ansatte i barnehagene har et veiledningsbehov (barn med spesielle behov og foreldreveiledning)
- Økende antall barn med utfordringer mht språk

2. Barnehagens økonomiske rammer er for lave

- Den bygningsmessige standarden og uteområdene i flere av barnehagene er ikke tilfredsstillende
- Det er en utfordring å få tak i (kvalifiserte) vikarer i barnehagene
- De økonomiske midlene til vikarbruk er ikke tilfredsstillende
- Driftsrammene i barnehagene har blitt redusert
- Man bør vurdere bruk av lønn som virkemiddel for å rekruttere nødvendig faglig kompetanse og kvalifisert personale

3. Ledelse

- For lite tid til nærledelse og pedagogisk ledelse
- Øke stedfortredertid i barnehagene

NØKKELTALL

	2005	2006	2007	2008	2009
Antall barnehageplasser (KOSTRA 15.12.)*	629	638	633	665	666
herav kommunale	297	301	319	342	438
herav private	332	337	336	323	228
Antall skoleelever	2000	1961	1930	1866	1839
herav barnetrinnet	1329	1299	1296	1249	1226
herav ungdomstrinnet	671	662	634	617	613
Antall elever pr. lærer (undervisningstimer i Bamble)	13,57	13,28	14,84	13,49	13,6
Antall elever pr. lærer (undervisningstimer) i Telemark	11,75	11,51	11,50	11,28	12,3
Antall elever pr. lærer (undervisningstimer) i landet	11,94	11,78	11,85	11,80	12,6
Andel elever på SFO av elever 1.-4.trinn totalt				56%	62%
Spesialundervisning:					
- Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning	2,5%	4,3%	7,7%	9,2%	9,9%
- Gjennomsnitt andre kommuner (u/Oslo)	5,7%	5,9%	6,3%	7,0%	7,87%
Antall henvisninger til PPT	105	103	111	153	109
Logopedtjenesten:					
- Antall brukere av logopedtjenesten i alderen 0-15 år			61	85	104
- Antall brukere over 18 år			3	8	8
Regnskap i % av kommunens driftsutgifter		27	26	28	26
Regnskap i NOK (hele 1000)		167699	177545	198923	208259

* Full barnehagedekning siden 2007

ØNSKET UTVIKLING OVER TID

TJENESTEOMRÅDE: SKOLE

STYRINGSMÅL:	Status	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
STØRRE PEDAGOGTETTET	1						
Antall elever pr. lærer	13,72	13,00	13,60	13,00	12,80	12,60	12,6
<i>Indeks ift KOSTRA – nasjonalt snitt er 12,6 i 2009</i>							
LÆRINGSRESULTAT							
5. TRINN: RESULTAT 1-3							
Andel elever på laveste nivå (nivå 1), lesing 5. trinn	28,2%	29,0%	28,0%	27,0%	26,6%	26,6%	26,6%
Gjennomsnitt, lesing 5.trinn	2,0						
Andel elever på laveste nivå (nivå 1), regning 5. trinn	34,9%	29,0%	32,0%	31,0%	30,0%	29,0%	27,4%
Gjennomsnitt, regning 5.trinn	1,8						
Andel elever på laveste nivå (nivå 1), engelsk							

STYRINGSMÅL:	Status	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
5. trinn Gjennomsnitt, engelsk 5.trinn	36,0% 2,9	27,8%	34,0%	32,0%	30,0%	28,0%	23,7%
8. TRINN: RESULTAT 1-5							
Andel elever på laveste nivå (nivå 1+2), lesing 8. trinn Gjennomsnitt, lesing 8.trinn	35,1% 2,9	32,3%	34,0%	32,0%	30,0%	28,0%	28%
Andel elever på laveste nivå (nivå 1+2), regning 8. trinn Gjennomsnitt, regning 8.trinn	37,9% 2,9	36,8%	36,0%	34,0%	32,0%	30,0%	27%
Andel elever på laveste nivå (nivå 1+2), engelsk 8. trinn Gjennomsnitt, engelsk 8.trinn	39,8% 2,7	36,8%	37,0%	36,0%	35,0%	33,0%	30%
<i>Resultater fra nasjonale prøver landsgjennomsnitt er ønsket mål</i>							
Gjennomsnittskarakter for elevene ved avgangseksamen i norsk hovedmål Nasjonalt gjennomsnitt = 3,4 Telemark = 3,3	3,1	3,28	3,28	3,35	3,4	3,4	3,4
Gjennomsnittskarakter for elevene ved avgangseksamen i norsk sidemål Nasjonalt snitt = 3,3 Telemark = 3,1	3,1	3,15	3,15	3,2	3,25	3,3	3,3
Gjennomsnittskarakter for elevene ved avgangseksamen i matematikk skriftlig Nasjonalt gjennomsnitt = 3,4 Telemark = 3,3	2,8	3,1	3,1	3,2	3,3	3,4	3,4
Gjennomsnittskarakter for elevene ved avgangseksamen i engelsk skriftlig Nasjonalt gjennomsnitt = 3,8 Telemark = 3,7	3,8	3,65	3,8	3,8	3,8	3,8	3,8
KVALIFISERT PERSONALE							
Prosent av undervisningen som ved fravær gjennomføres av lærere med pedagogisk utdanning <i>(Bygger på avvikrappotering fra skolene)</i>	62%	62%	62%	68%	75 %	80%	80%
Bortfall av timer Prosent av undervisningen som omgjøres ved fravær <i>(Bygger på avvikrappotering fra skolene)</i>	18%	15%	15%	12%	10%	8%	8%
BRUKERTILFREDSHET GRUNNSKOLE							
Elevtrivsel 7. trinn, elevenes grad av trivsel <i>Indeks hentet fra elevundersøkelsen 2008/2009 Nasjonalt = 4,4 (Skala benyttet: 1–5)</i>	4,3	4,3	4,3	4,4	4,4	4,4	4,4
Elevtrivsel 10. trinn, elevenes grad av trivsel <i>Indeks hentet fra elevundersøkelsen 2009- 2010 Nasjonalt = 4,3 (Skala benyttet: 1–5)</i>	4,3	3,9	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3
MOTIVASJON GRUNNSKOLE							
7. trinn, skolemotiverte elever Elevenes generelle motivasjon for skolearbeid <i>Indeks hentet fra elevundersøkelsen Nasjonalt = 4,2 (Skala benyttet: 1-5)</i>	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2

STYRINGSMÅL:	Status	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
10. trinn, skolemotiverte elever Elevenes generelle motivasjon for skolearbeid <i>Indeks hentet fra elevundersøkelsen Nasjonalt = 3,8 (Skala benyttet: 1-5)</i>	3,8	3,9	3,8	3,8	3,8	3,8	3,8
SPESIALUNDERVISNING							
Andel elever med vedtak om spesialundervisning Landsgj.sn (u/Oslo) 7,8%	9,9%	8,8%	9,5%	9,0%	8,5%	7,8%	7,8%
KOMPETANSEUTVIKLING							
Antall lærere som deltar i den statlig initierte kompetanseutviklingsreformen for lærere	18	10	18	20	20	20	20
BUDSJETTKONTROLL							
Avvik ift budsjett <i>Agressorrapportering</i>	0	0	0	0	0	0	0

TJENESTEOMRÅDE: SFO

STYRINGSMÅL:	Status	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
SAMARBEID MELLOM SFO OG ELEVENES FORESATTE							
Brukertilfredshet i SFO I hvor stor grad brukerne er fornøyd med SFO samlet sett (skala 1-6) Brukernes oppfatning av tjenesten <i>Egen kommunal undersøkelse</i>	4,8	4,8	4,8	4,8	4,8	4,8	4,8

TJENESTEOMRÅDE: BARNEHAGE

STYRINGSMÅL:	Status	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
TIDLIG INTERVENERING							
Økt antall støttepedagogstillinger Antall støttepedagoger økes med 6 totalt for de kommunal og private barnehagene	0	3	3	3	3	3	3
SAMARBEID MELLOM BARNEHAGE OG BARNETS FORESATTE							
Andel foresatte som er fornøyd med informasjon om eget barn	Ikke tilgjengelige	91%	91%	93%	95%	95%	95%

STYRINGSMÅL:	Status	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
<i>Indeks hentet fra brukerundersøkelse</i>	data						
Andel foresatte som er fornøyd med informasjon om det som skjer i barnehagen <i>Indeks hentet fra brukerundersøkelse</i>	Ikke tilgjengelige data	91%	91%	93%	95%	95%	95%
OVERGANGSRUTINER BARNEHAGE - SKOLE							
Gjennomføring av fastsatte overgangsrutiner <i>Indeks hentet fra spørreskjema (gjennomføres)</i>	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Skolens tilfredshet med innhold av ressursanalyse	87%	87%	87%	90%	92 %	95%	100%
BARNEHAGEDEKNING Behovsdekning av barnehageplasser							
Full dekning (100%) iflg lovfestet rett til barnehageplass for barn som fyller 1 år før 1.august	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
BUDSJETTKONTROLL							
Avvik ift budsjett <i>Agressorrapportering</i>	0	0	0	0	0	0	0

TJENESTEOMRÅDE: PP-TJENESTEN OG LOGOPEDTJENESTEN

STYRINGSMÅL:	Status	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
Vi skal gi god hjelp til barn, ungdom og andre som har behov for oppfølging							
Alle tilbakemeldinger skal behandles iht fastsatt prosedyre	2 avvik i 2009	Ingen avvik	Ingen avvik	Ingen avvik	Ingen avvik	Ingen avvik	Ingen avvik
Høy tilfredshet med PP-tjenesten blant interne samarbeidspartnere (virksomhetsledere i barnehager og skoler)	Undersøkel se gjennomføres høsten 2010	80%	80%	80%	90%	95%	95%

TILTAK FOR Å MØTE UTFORDRINGENE OG STYRINGSMÅLENE

	2011	2012	2013	2014
Innsparingstiltak				
Skolebruksplan - Endring i kretsgrensene mellom Stathelle og Langesund barneskoler	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
Skolebruksplan - Overflytting av ungdomstrinnet fra Herre til Rugtvedt skole	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
A. Rammekorrigeringer				
Tilbakeføring innsparingskrav sommerstengte barnehager	200	200	200	200
Tilbakeføring innsparingskrav ungd.trinn Herre	1 500	1 500	1 500	1 500
Tilbakeføring innsparingskrav endring kretsgrenser	4 000	4 000	4 000	4 000
Tilbakeføring red.elevtall høst 2011 (summen vil nok bli høyere etter ny beregning 1.sept + ikke tatt med videre innsp.)	708	1 536	1 536	1 536
Rett til skyss for funksjonshemmede til og fra sfo	53	53	53	53
Økning transport Stathelle og Langesund barneskole (midtskyss)	0	0	0	0
Tilskudd til private barnehager	92	92	92	92
Endring i befolknings sammensetningen i kommunen	-1 181	-3 814	-6 748	-6 748
Engangsbevilgning åpent lekested 2010	-52	-52	-52	-52
Barnehagereformen, økning i inntektene for å finansiere økt aktivitet	-1 171	-2 644	-2 447	-2 447
Økte ressurser i statsbudsjettet fom. høsten 2010, helårseffekt	478	478	478	478
B. Styrking av tjenester				
Ikt-plan	2 050	1 850	1 450	1 450
Flere støttepedagoger i barnehagene	542	1 300	1 300	1 300
C Nye tiltak				
C1 Politiske mål/tiltak				
Redusere sfo-prisen med 10% pga leksehjelpstilbud	742	742	742	742
Videreutdanning lærere	834	2 000	2 000	2 000
C2 Administrative tiltak				

:

KULTUR OG OPPVEKST

UTFORDRINGER

VIMÅ MØTE FRAMTIDA MED VISJONER, KUNNSKAP OG ENGASJEMENT

1. Vi må videreutvikle et levende kulturliv som skaper livskvalitet og attraktivitet.

Stimulere og legge til rette for frivillig og profesjonelt kulturliv.

Kulturlivet i kommunen er i vekst bl.a. som følge av økt samarbeid mellom frivillig og profesjonelt kulturliv, kommunen, fylkeskommunen og næringslivet. Kystkulturprosjektet og festivalsamarbeidet er eksempler på dette. Det er viktig å videreutvikle slikt samarbeid og kommunen må kunne bidra med økonomiske tilskudd og administrative ressurser. Det er bl.a. nødvendig med faste bevilgninger til alle festivalene, julemarkedet i Langesund og til investeringsmidler i kystkulturarbeidet.

Stimulere til bygging og utbedring av idrettsanlegg gjennom kommunal tilskuddsordning.

Skal ordningen fungere over tid, er det nødvendig at bevilgningen på kr. 3 mill. blir fulgt opp med nye bevilgninger.

Gi kulturlivet hensiktsmessige lokaler.

Kulturhusutredningen "dokumenterte" behov for bedre lokaler til både kulturskolen og annet kulturliv. Inntil kommunen får økonomisk mulighet til å bygge et nytt kulturhus, er det nødvendig å gjennomføre utbedringsplanen for Sentrumsbygget i Langesund. Det er også nødvendig å finne løsning på kulturskolens behov for hensiktsmessige lokaler.

Videreutvikle de kommunale kulturtilbudene – prioritere styrking av kulturskolen.

Bamble har langt igjen til det nasjonale målet om kulturskoletilbud til 30 % av alle barn i grunnskolen. Status i Bamble er 13 % og det er derfor viktig å styrke tilbudet. Et godt kulturskoletilbud bidrar til å gjøre Bamble til et attraktivt bosted for barnefamilier og det gir kommunen en stab av profesjonelle kulturarbeidere som også kan bidra med kulturtilbud til barnehager, skoler, eldre og andre.

Sikre alle grupper mulighet til kulturopplevelser, aktivitet og deltakelse.

Kulturopplevelser har en egenverdi, men vi ser at kulturtilbud også er viktig i forebyggende arbeid overfor utsatte barn og unge, i integrering av flyktninger og innvandrere, i arbeid med rehabilitering av mennesker i ulike livssituasjoner og i forebyggende arbeid overfor eldre mennesker. Kultur må derfor være et viktig del av en økt satsing på forebyggende arbeid, folkehelse og rehabilitering, og det må være et mål at alle grupper skal gis muligheter for kulturopplevelser.

2. Vi må møte utfordringene i helse, velferd og arbeidsliv, med "nye" strategier.

Vi står foran store utfordringer.

Befolkningsutviklingen i Bamble og den generelle samfunnsutviklingen fører til:

- Flere eldre og mennesker med nedsatt funksjonsevne
- Sterk økning i livsstilssykdommer
- Et økende antall mennesker som står utenfor arbeid og utdanning
- Flere barn og unge som sliter med en vanskelig oppvekst

Utfordringene kan ikke løses ved kun å satse på økt omsorg, mer behandling og flere som mottar passiv økonomisk støtte. Vi må også i Bamble i større grad satse på:

Forebyggende arbeid basert på kunnskap.

Det kan være vanskelig å dokumentere effekten av forebyggende tiltak, i alle fall på kort sikt. Det finnes imidlertid mye kunnskap om hvordan forebyggende arbeid bidrar til å redusere helseproblemer (livsstilssykdommer) og sosiale problemer. Kommunens budsjett og regnskap viser hvilke store ressurser som brukes på å "reparere" slike problemer. Gjennom planer og bevilgninger må vi gradvis kanalisere økte ressurser til forebyggende tiltak og vi må tenke forebyggende arbeid i alle sektorer. Det er spesielt viktig å ha et forebyggende perspektiv i forhold til barn og unge, men også å satse på forebyggende

arbeid for å møte et økede antall eldre mennesker i kommunen.

Aktiv rehabilitering med økt evne til mestring av egen livssituasjon.

”Kjernen” i alt rehabiliteringsarbeid er motivere/hjelpe mennesker til selv å gjøre noe med sin livssituasjon. Vi ser bl.a. gjennom prosjektet Frisk Bris at de fleste mennesker, uavhengig av livssituasjon, har et stort potensiale til å komme videre i livet. Det er viktig at vi er innovative og utvikler tilbud og arbeidsformer som bidrar til dette. Det betyr at vi også ressursmessig må prioritere slike tiltak. På kort sikt vil kan det bety økte kostnader - på lenger sikt vil det bety store besparelser for både kommunen og samfunnet for øvrig. Men ikke minst fører det til bedre livskvalitet for de menneskene det angår.

Bedre samhandling med fokus på å gi brukere god og effektiv hjelp.

Helse og velferdsektoren består av mange ulike tjenester, forvaltningsnivåer og mennesker, og det forvaltes store ressurser innenfor disse sektorene. Samspillet mellom aktørene har store konsekvenser for kvaliteten tjenester og på ressurs-utnyttelse. Vi må kontinuerlig arbeid for å sikre godt samspill i sin egen organisasjon, og i forhold til våre samarbeids-partnere. Fokuset må hele tiden være hvordan vi gir god og effektiv hjelp til våre brukere.

3. Vi må bidra til at flyktninger og innvandrere blir godt innegert i vår kommune.

Bamble tar et moralsk ansvar for mottak av flyktninger.

Bamble kommune tar sin del av det moralske ansvaret Norge har påtatt seg i forhold til å motta flyktninger. Mottak av flyktninger har samtidig bidratt til å hindre befolkningsnedgang i kommunen. De siste årene har det også vært et økende antall innvandrere til kommunen. Innvandrere får nødvendig språkopplæring gjennom kommunens apparat for mottak av flyktninger.

Bruker hele kommunens organisasjon og har utstrakt samarbeid med frivillige.

Integrering av mennesker med en annen kultur og som i mange tilfelle med har opplevd dramatiske ting, er utfordrene. I Bamble har vi lagt vekt på å ansvarliggjøre hele kommunens organisasjon og å ha et forpliktende samarbeid med frivillige i lokalsamfunnet (bl.a. Røde kors og baptistmenigheten i Langesund). Det er også lagt vekt på å bruke kulturtiltak som element i integreringsarbeidet. Dette er en strategi det er viktig å videreføre i arbeidet med mottak og integrering av innvandrere og flyktninger

NØKKELTALL

Befolkningssammensetning	2006	2007	2008	2009
Antall fødsler	143	163	135	123
Antall 0-5 år	929	938	926	883
Antall 6- 15 år	1977	1 948	1876	1855
Antall 16-18år	679	666	678	675
Antall 16-24 år	1 760	1 774	1793	1800
Antall 25-66 år	7 764	7 799	7817	7842
Barne- og familievern	2006	2007	2008	2009
Antall meldinger	86	85	103	81
Undersøkelser i alt	73	84	91	80
Undersøkelser som førte til tiltak	30	42	54	53
Barn med tiltak i løpet av året	122	103	120	133
Barn med tiltak i opprinnelig familie	93	80	96	108
Barn med tiltak utenfor opprinnelig familie	29	23	24	25
Barn plassert siste år		4	6	7
Barn m/barnevernstiltak i alderen 18-22 år		12	10	10
Antall saker til familieavdelingen		April 07/08: 86 saker	91	102

NAV-sosial	2006	2007	2008	2009
Antall sosialhjelpsmottakere i alderen 18-24 år	113	107	100	98
Antall sosialhjelpsmottakere i alderen 25 –66	281	266	254	222
Antall barn i familier som mottar økonomisk sosialhjelp		214	190	216+flykt?
Andel sosialhj.mottakere av innbyggere i alderen 20-66 år:				
- Bamble kommune			4,1%	4,2%
- Gjennomsnitt andre kommuner (u/Oslo)			3,8%	3,8%
Andel sosialhj.mottakere med stønad i 6 mnd. eller mer:				
- Bamble kommune			42%	35%
- Gjennomsnitt andre kommuner (u/Oslo)			34%	29%
Antall personer med definert rusproblem som mottar hjelp fra sosialtjenesten		Ca.100	Ca.100	Ca. 100
Nettodriftsutg. til rusomsorg per innb. 20 – 66 år:				
- Bamble kommune	37	140	258	129
- Gjennomsnitt andre kommuner (u/Oslo)		241	263	303
Voksenopplæring og integrering av flyktninger	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09
Voksne med spesialundervisning (tall fra tidl. år er enkeltvedtak, tallet fra 2009 er alle som har fått ressurser fra virksomheten)	9	11	11	30
Minoritetsspråklige elever med norsk og samfunnsfag	24	56	68	89
	2006	2007	2008	2009
Mottatte flyktninger (både voksne og barn)	38	49	26	43
Antall deltakere i introduksjonsprogrammet (antall voksne som har vært i programmet i løpet av året)	45	49	61	69
Frivillighetsarbeid	2006	2007	2008	2009
Driftstilskuddet til frivillige lag og foreninger	626 000	637 000	737.000	753.000
Bibliotek	2006	2007	2008	2009
Antall utlån totalt	78 182	75 205	71 378	68335
Antall besøkende	52 291	48 335	45 221	48957
Antall arrangementer ved biblioteket	85	71	69	70
Allment kulturliv	2006	2007	2008	2009
Foreløpig ingen nøkkeltall				
Kulturskolen og den kulturelle skolesekken	2006	2007	2008	2009
Den kulturelle skolesekken ("Kultursmilet"):				
- Antall elever som får tilbud - per kalenderår (alle)	2 000	1800	1 800	1 800
- Antall produksjoner - per kalenderår	11	14	13	13
- Antall deltakere - per kalenderår (elever deltar på flere arr.)	3800	4000	3600	3500
- Kostnader per produksjon - per kalenderår	17 632	19881	30000	28000
Andel elever i grunnskolen som har tilbud i kulturskolen :				
- Bamble	9%	10%	11%	13%
- Kragerø	13%	10%	9%	9%
- Porsgrunn	20%	22%	22%	22%
- Gjennomsnitt andre kommuner (u/Oslo)	14%	15%	15%	15%
Antall tilbud i kulturskolen :				
- Bamble	14	19	23	28
- Kragerø		12	15	
- Porsgrunn		36	35	32
Brutto kostnader per elev i kulturskolen :				
- Bamble	14 480	19 332	17 705	11 815
- Kragerø	12 933	15 638	20 115	19 349
- Porsgrunn	8 758	9 299	9 916	9 943
- Gjennomsnitt andre kommuner (u/Oslo)	19 951	11 845	13 060	13 829
Idrett og friluftsliv	2006	2007	2008	2009
Befolkningens medlemskap i idrettslag:				
- Bamble	19%	25%	19%	25%
- Kragerø	41%	50%	45%	48%
- Porsgrunn	34%	38%	37%	37%
- Gjennomsnitt andre kommuner (u/Oslo)	37%	37%	37%	33%

Tildelte spillemidler til Bamble	518 000	287 000	11 000	1.100.000
	3	2	7	8
Antall godkjente spillemiddelsøknader i Bamble				
Helsesøster- og jordmortjenesten	2006	2007	2008	2009
Netto driftsutgifter per innbygger 0-20 år	976	1 168	1 511	1 533
Gjennomsnitt andre kommuner (u/Oslo)	1 071	1 133	1 222	1 446
Årsverk i alt til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste	10	9	10	9
Andel nyfødte med hjembesøk innen 2 uker etter fødsel		78%	85%	85%
Gjennomsnitt andre kommuner (u/Oslo)		79%	79%	80%
Antall ungdommer i alder 13-20 år som har oppsøkt helsestasjon for ungdom.	173	214	223	158
Tiltak for funksjonshemmede barn og unge	2005	2007	2008	2009
Antall barn og unge 0-23 år med vedtak om :				
- Avlastning		40	39	42
- Omsorgslønn		28	26	26
- Støttekontakt		43	38	32
- "Fritid med bistand"		7	8	10
Ungdom og fritid	2006	2007	2008	2009
Antall fritidsklubber				5

ØNSKET UTVIKLING 2011-2014

TJENESTEOMRÅDE: BARNE- OG FAMILIEVERN

STYRINGSMÅL:	Status	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
Vi skal bidra til at barn og ungdom får hjelp på et tidlig tidspunkt og sikre rask oppfølging av alle henvendelser.							
Fravær av "nye" barn/saker som burde vært oppdaget tidligere.	Det er registrert 2 saker.	Under 10%	Under 10%	Under 10%	Under 10%	Under 10%	Under 10%
Andel telefon-henvendelser til barnevernet som besvares pr. telefon samme dag.	ca 98%	Over 98%	Over 98%	Over 98%	Over 98%	Over 98%	Over 98%
Råd og veiledning skal gis innen to dager etter at henvendelse er mottatt.	Over 90%	Over 90%	Over 90%	Over 90%	Over 90%	Over 90%	Over 90%
Andel brukere som opplever at familieavdelingen har gitt dem ønsket hjelp.	Brukerundersøkelse viste 93% i 2009	Over 80%	Over 80%	Over 80%	Over 80%	Over 80%	Over 80%

TJENESTEOMRÅDE: NAV SOSIAL

STYRINGSMÅL:	Status	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
Vi skal bidra til å få flere mennesker i arbeid og aktivitet.							
Andel av inneværende års sosialhjelpsmottakere mellom 18-24 år som kommer i arbeid, skole, eller annen aktivitet.	62,5%	Forbedring i forhold til 2009	Forbedring i forhold til 2009	Forbedring i forhold til 2009	Forbedring i forhold til 2009	Forbedring i forhold til 2009	Forbedring i forhold til 2009
Andel av inneværende års sosialhjelpsmottakere mellom 24-66 år som kommer i jobb, skole, eller annen aktivitet.	56%	Forbedring i forhold til 2009	Forbedring i forhold til 2009	Forbedring i forhold til 2009	Forbedring i forhold til 2009	Forbedring i forhold til 2009	Forbedring i forhold til 2009
Antall deltakere i kvalifiseringsprogrammet.	Pr 31 mai: 15 personer, skal opp i måltallet 26 i løpet av 2010	Over statlige måltall	Over statlige måltall	Over statlige måltall	Over statlige måltall	Over statlige måltall	Over statlige måltall
Brukerne skal oppleve - Respektfull behandling. - God samordning av tjenesten - God brukermedvirkning	Sentral brukerundersøkelse viser at Bamble ligger ca på snitt ift fylket	Brukerundersøkelse skal vise over landsnitt	Brukerundersøkelse skal vise over landsnitt	Brukerundersøkelse skal vise over landsnitt	Brukerundersøkelse skal vise over landsnitt	Brukerundersøkelse skal vise over landsnitt	Brukerundersøkelse skal vise over landsnitt
Saksbehandlingstiden ved søknad om økonomisk hjelp skal være under to uker (etter dokumentasjon er mottatt).	Saksbehandlingstiden var i 2009 opp mot 4 uker, men hastesaker ble behandlet raskere	Over 90%	Over 90%	Over 98%	Over 98%	Over 98%	Over 98%

Utviklingstrekk på tjenesteområdet:

I 2007 og 2008 var det nedgang i antall sosialhjelpsmottakere med utbetaling hver måned. Som følge av endringer i arbeidsmarkedet i 2009 er utviklingen snudd. Gjennomsnittlig arbeidsledighet forventes i

TJENESTEOMRÅDE: VOKSENOPPLÆRING OG INTEGRERING AV FLYKTNINGER

STYRINGSMÅL:	Status	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
Vi skal å gi alle flyktninger og innvandrere mulighet til et verdig liv gjennom et aktivt integreringsarbeid.							
Andel deltakere i introduksjonprogrammet som er i arbeid eller utdanning når perioden er over. Status for 2010 foreligger først i januar 2011.	Resultatet for Bamble i 2009 ligger i overkant av 60% Det er ikke tatt med deltakere som er aktive i Navs arbeidsmarkedsstiltak (AMO – kurs etc) Regjeringens måltall 65%.	Over 75%	Over 70%	Over 70%	Over 75%	Over 75%	Over 80%
Andel deltagere i norskopplæring som	Ved språkprøve 2						

består språkprøven (i % av antall oppmeldte). Status	foretatt i feb 10 har vi 75% bestått muntlig og 100% skriftlig	Over 75%	Over 75%	Over 75%	Over 75%	Over 75%	Over 75%
Andel flyktningebarn over ett år med barnehage-plass.	Ca. 90 % deltagelse i målgruppen.	Over 80%	Over 80%	Over 80%	Over 80%	Over 80%	Over 80%

TJENESTEOMRÅDE: FRIVILLIGHETSARBEID

STYRINGSMÅL:	Status	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
Vi skal stimulere til økt frivillig innsats.							
Økt bevilgning til lag/ foreninger og annet frivillig arbeid	753 000	837 000	853 000	853 000	853 000	853 000	1 153 000

TJENESTEOMRÅDE: BIBLIOTEK

STYRINGSMÅL:	Status	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
Vi skal stimulere til økt bruk av bibliotekets tilbud.							
Øke antall utlån totalt	68335	73000	71 000	72 000	73 000	74 000	75 000
Stabilisere antall utlån bøker	46072	50000	48 000	48 000	48 000	48 000	48 000
Øke antall utlån andre medier (som dvd, lydbøker, spill m.m.)	22263	21000	23 000	24 000	25 000	26 000	27 000
Øke antall besøkende av biblioteket.	48957	46000	50 000	50 500	52 000	52 500	52 000
Øke antall arrangementer med vekt på tilbud for barn og ungdom	70	75	75	75	75	75	75

TJENESTEOMRÅDE: KULTURSKOLEN OG DEN KULTURELLE SKOLESEKKEN

STYRINGSMÅL:	Status	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
Vi skal gi flere barn og unge et kulturskole-tilbud og opprettholde et høyt nivå på tilbudet i den kulturelle skole-sekken -"Kultursmilet".							
Opprettholde høy brukertilfredshet i "Kultursmilet"	95%	Over 90%	Over 90%	Over 90%	Over 90%	Over 90 %	Over 90%
Øke antall tilbud i kulturskolen	28	26	26	30	32	32	32
Øke andelen barn og unge i grunnskolen som har tilbud i kulturskolen - til nasjonalt mål på 30%.	13%	12%	13%	15%	16%	17%	30%

TJENESTEOMRÅDE: IDRETT OG FRILUFTSLIV

STYRINGSMÅL:	Status	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
Vi skal stimulere til at flere deltar idretts-lagene og bidra til at flere prosjekter i Bamble mottar spillemidler.							
Øke andelen av befolkningen som er medlemmer i idrettslag	25%	23%	28%	30%	30%	30%	33%
Øke antall godkjente spillemiddelsøknader.	4	5	5	5	6	6	6
Bidra til økt idrettsaktivitet i Vest-Bamble v økt medlemstall i Bamble IF	479	Økt aktivitet i forhold til 2008/2009	Økt aktivitet i forhold til 2009	Økt aktivitet i forhold til 2009	Økt aktivitet i forhold til 2009	Økt aktivitet i forhold til 2009	Økt aktivitet i forhold til 2008/2009

TJENESTEOMRÅDE: HELSESØSTER OG JORDMORTJENESTEN

STYRINGSMÅL:	Status	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
Vi skal gjennomføre anbefalte helsefremmende og forebyggende tiltak og bidra til god oppfølging på et tidlig tidspunkt							
Andel henvendelser som følges opp i løpet av to dager.	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Andel familier til nyfødte som har fått tilbud om hjembesøk av helsesøster innen to uker etter hjemkomst.	95%	95%	95%	95%	95%	95%	95%
Antall ungdom som har oppsøkt helsestasjon for ungdom.	158	300	200	200	200	200	200
Registrere antall konsultasjoner utenom fast program i skolehelsetjenesten i grunnskolen. (skal registreres fra 01.09.09)							
Antall konsultasjoner i skolehelsetjenesten i videregående skoler.	591 i 2009	600	600	600	600	600	600
Andelen gravide som går til svangerskapskontroll hos jordmor.	85%	Over 90%	Over 90%	Over 90%	Over 90%	Over 90%	Over 90%

TJENESTEOMRÅDE: TILTAK FOR FUNKSJONSHEMMEDE BARN OG UNGE

STYRINGSMÅL:	Status	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
Vi skal sikre et godt tilbud til barn og unge med nedsatt funksjonsevne. Brukere/pårørendes tilfredshet med tilbudet i avlastningsbolig.	Gjennomført, men resultater ikke klare.	Brukerundersøkelse skal vise tilfredshet på over 80%	Brukerundersøkelse skal vise tilfredshet på over 80%				Brukerundersøkelse skal vise tilfredshet på over 80%
Andel klagesaker til Fylkesmannen som medfører omgjøring av vedtak.	0 i 2009. Avventer resultatet av en sak i 2010.	Under 20 %	Under 20 %	Under 20 %	Under 20 %	Under 20 %	Under 20 %

TJENESTEOMRÅDE: UNGDOM OG FRITID

STYRINGSMÅL:	Status	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
Vi skal bidra til at alle barn og unge får mulighet til å delta i fritidsaktiviteter.							
Antall ungdom som bruker kommunal fritidsklubb	Registres pr. 01.09.2010						
Brukere pr. klubb : Jølle Stjerneklubben Fjæra Grasmyr Nødutgangen	Registreres pr. 01.09.2010						
Antall barn og unge deltatt på ferieaktiviteter i kommunal regi.	Registreres pr. 01.09.2010						

TILTAK FOR Å MØTE UTFORDRINGENE OG STYRINGSMÅLENE

(Tiltakene som fremmes i utfordringsnotatet skal være knyttet til den ønskede utviklingen i styringsmålene til tjenestene. Tiltakene skal ha en tydelig formulering – ikke bare stikkordstekst. Antall tiltak bør begrenses, tabellen skal maks være på en side, inkl. teksten som skal inn i tabellen. Budsjettekniske justeringer er ikke tiltak.)

Tall i 1000 kroner	Drift				Investering			
Tiltak	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
A. Rammekorrigeringer:								
Videreføring av barne – og ungdomsprosjektet - K.sak 83/09 - 79/09 - 50/10.	1.300	1.300	1.300	1.300				
Korrigere feilbudsjettering på helsestasjonen (tatt opp i driftsrapporten)	65	65	65	65				
Nytt interkommunalt krisesenter - K.sak 78/09 og 45/10.	200	200	200	200				
Leie av lokaler til spesialundervisning for	240	250	260	270				

<p>voksne og kontorer til virksomhet for innvandring, voksenopplæring og aktivisering (Lagunen evt. andre).</p> <p>Det er nødvendig med en gjennomgang av hvilke husleiekostnader som skal dekkes av integreringstilskuddet til flyktninger, og hvilke kostnader som skal dekkes av "kommunale midler".</p>								
B. Styrking av tjenester								
Drift - prioritert rekkefølge								
1. Ikke gjennomføre vedtatt ytterligere innsparing på kr. 300' fra 2011.								
<p><u>Begrunnelse:</u> Innsparingen er basert på nedgang i antall barn og unge. Enheten har imidlertid de siste årene gjennomført vesentlige nedskjæringer i forhold til tjenester til barn og unge. Senest i 2010 ble det gjennomført innsparinger i bl.a. barne- og familievernet. I rammeoverføringen fra staten var fra det fra 2010 lagt opp til en styrking av barnevernet.</p>	300	300	300	300				
2. Styrking av barnevernet.								
<p><u>Begrunnelse:</u> Barnevernsutgiftene er fortsatt lave sammenlignet med andre kommuner, men har også i Bamble økt sterkt de siste årene. Det foreslås en økning på kr. 1 mill. per år , med er en ytterligere økning på kr. 500' fra 2013. Kommunen vil i tre år få prosjektmidler til en ny stilling. Fra 2013 må utgiftene dekkes av kommunen.</p>	1.000	1.000	1.500	1.500				
3. �kte sosialhjelpsutgifter – omlegging til økt rehabiliteringsarbeid i lys av NAV-reformen.								
<p><u>Begrunnelse:</u></p> <p>Utviklingen i år viser en økning i sosialhjelpsutgiftene ut over det som ligger i budsjettet. I arbeidet med NAV-reformen ønsker vi å vri ressursbruken fra økonomisk støtte , til aktiv rehabilitering. Det forutsetter bl.a. en videreføring av Frisk Bris-prosjektet etter prosjektperioden som avsluttes i år. En del av den videre finansieringen av Frisk Bris må skje ved en omsidponering av midler innenfor NAV-budsjettet .</p> <p>Ut fra utviklingen i sosialhjelpsutgiftene i år (som er den største delen av NAV-budsjettet), er det behov for en styrking av dette budsjettet til NAV.</p>	500	500	500	500				
4. Styrking av kulturskolen.								
<p><u>Begrunnelse:</u></p> <p>Bamble ligger fortsatt lavt når det gjelder kulturskoletilbud til barn og unge. En videre utbygging av tilbudet er en prioritert oppgave som vil ha stor betydning for kommunens kulturliv og for kommunen som et attraktivt bosted for barnefamilier.</p>	300	400	500	600				
5. Styrking av forebyggende arbeid og folkehelsearbeid.								
	500	500	500	500				

<p><u>Begrunnelse:</u> Forebyggende arbeid med bl.a. fokus på folkehelse, er en viktig strategi for å møte utfordringene innenfor helse og velferdsektoren (jfr. vedtatt planstrategi). Dette må skje ved omdisponering av ressurser innenfor etablerte budsjettammer, men det vil også være nødvendig å sette av "nye" midler for å stimulere til en slik utvikling.</p>								
<p>6. Sikre tilskudd til alle festivalene i Langesund og videreføring av julemarkedet.</p> <p><u>Begrunnelse:</u> Kommunen har de siste årene gitt kr. 20' til hver av de fem festivalene i Langesund. Det er imidlertid kun to av festivalene som har en fast årlig bevilgning. Kr. 60' er dekt innenfor midler til kystkultur og næringsutvikling. Skal kommunen videreføre sitt tilskudd til alle festivalen, så er det behov for å øke den faste bevilgningen fra kr. 40' til kr. 100'.</p> <p>Kommunen har i tre år hatt et julemarked i Langesund. I år vil julemarkedet bli utvidet som et ledd i arbeidet med tettstedsutvikling. Skal arrangementet forsette, er det behov for en fast bevilgning på kr. 60'.</p>	120	120	120	120				
<p>7. Tilskudd til pårørendesenter for rusmisbrukere.</p> <p><u>Begrunnelse:</u> I utbyggingen av tilbudet til rusmisbrukere, er det også viktig å ha fokus på de pårørende. Bamble, Skien og Porsgrunn har inngått en intensjonsavtale om å gi økonomisk støtte til et pårørendesenter som drives i av Norske Kvinners Sanitetsforening . Kommunen har i år gitt et tilskudd på kr. 30' , men det er behov for å opprette en fast bevilgning på kr. 50'.</p>	50	50	50	50				
<p>8 Tilskudd til bygging og rehabilitering av idrettsanlegg.</p> <p><u>Begrunnelse:</u> Kommunestyret har k.sak 68/09 og 25/10 vedtatt en ordning med kommunal støtte til idrettsanlegg. I k.sak 14/10 ble det bevilget kr. 3 mill. til ordningen. Skal ordningen fungere over tid, må det bevilges nye midler til ordningen. Enten som en fast årlig bevilgning, eller som større bevilgninger med noen års mellomrom.</p>			1.000	1.000				
<p>9 .Grunnskole for voksne</p>								

<p><u>Begrunnelse:</u> Voksne som trenger oppfriskning av sine kunnskaper fra ungdomskolen, blant annet for å ha utbytte av tilbud til voksne i videregående skole, har rett til opplæring i kommunen. Tidligere har vi hatt noen få elever hvert år og vi har ikke hatt eget budsjett for disse utgiftene, men lagt disse inn under kostnadene til spesialundervisning for voksne. NAV nå er flinke til å arbeide for å kvalifisere brukere til arbeid og utdanning og vi ser vi et økende behov for grunnskole for voksne, anslagsvis mellom 10 -15 elever . Ut fra en vurdering av pris og kvalitet, ønsker vi å være med på å delfinansiere tilbudet i Porsgrunn. Dette vil føre til lavere lærerkostnader for oss og bedre tilpasset opplæring for elevene. Vi har allerede i dag gode erfaringer med samarbeidet med Porsgrunn kommune på dette feltet.</p>	600	600	600	600				
<p>Investeringer – prioritert rekkefølge</p>								
<p>1. Oppgradering av Sentrumsbygget <u>Begrunnelse:</u> Det er stort behov for bedre lokaler til kommunens kulturliv. Kommunestyret har i k.sak 21/10 vedtatt en plan for oppgraderingen av kulturlokalene i Sentrumsbygget. Planen er kostnadsberegnet til 2,4 mill. Kommunestyret har i k.sak 14/10 bevilget kr. 2 mill. til en oppstart av arbeidet, slik at det gjenstår behov for en bevilgning på kr. 2,2 mill.</p>					2.200			
<p>2. Implementering av helsenett i enheten. <u>Begrunnelse:</u> I forbindelse med implementering av helsenett , vil enheten få en økt kostnad på ca.,. kr. 200'.</p>					200			
<p>3. Fond til investeringer i kystkultur. <u>Begrunnelse:</u> I kystkulturprosjektet arbeides det med både kyststi og etablering av en ny kystledhytte. Kommunen mottar noe tilskudd fra fylkeskommunen, men den kommunale andelen er beregnet til over kr. 500'. Det vil i videre arbeidet med også være behov for midler til andre investeringer. Innenfor den årlige bevilgningen på kr. 150.000 til kystkulturprosjektet vil det ikke være mulig å dekke slike investeringer, fordi en stor del av bevilgningen også må brukes til dekning av driftsutgifter. Det er derfor behov for å etablere et fond til kystkulturarbeidet på kr. 500' – 1 mill.</p>					1.000			
<p>4. Boliger til ungdom. <u>Begrunnelse:</u> Som en følge av økt satsing på</p>								

<p>forebyggende arbeid og rehabilitering, er det viktig å styrke oppfølgingen av ungdom som trenger bistand for å komme ut i arbeid, utdanning og aktivitet. Det vil i denne satsingen også være behov for tilgang på mindre boliger. Flere boliger som var øremerket ungdom, er gradvis blitt disponert til andre målgrupper (Ungbo-boliger i Reidunsvei på Stathelle). Det er derfor behov for å skaffe nye boliger til ungdom, noe som også må ha fokus ved rullering av Boligsosial handlingsplan.</p>								
--	--	--	--	--	--	--	--	--

HELSE OG OMSORG

UTFORDRINGER

1. ØKONOMI

Mål: Opprettholde eksisterende tjenestenivå i henhold til gjeldende enkeltvedtak og faglig forsvarlig utøvelse av tjenesten.

Utfordringer:

1. Ha nødvendig dekning for faktiske kostnader etablert drift, versus krav om å redusere tjenestene i henhold til vedtatt innsparing i Handlingsplan 2010 – 2013.
2. Stadig økning i antall brukere med omfattende bistandsbehov, som ikke dekkes av ordningen for ressurskrevende tjenester.
3. Innskudd i omsorgsboliger hindrer fleksibel bruk mellom sykehjemsplasser og omsorgsboliger. Vanskelig å be brukere flytte/velge et annet tilbud når de har betalt innskudd. Helse og omsorg må dekke husleien for ledige leiligheter etter en måned.
4. Samhandlingsreformen/kommunehelsereformen – planlegging av framtidige oppgaver og utfordringer. Sykehuset Telemark praktiserer i stor grad reformen, spesielt i forhold til rask utskrivning av svært dårlige kreftpasienter.
5. K-sak 14/10 Regnskap og årsmelding 2009.

2. HELSE, PLEIE OG OMSORG

Mål: Sikre kommunens innbyggere et tilpasset og forsvarlig helse- og omsorgstilbud.

Utfordringer:

1. Økte kostnader til økt drift i hjemmetjenestene, jmfør SSB befolkningsframskriving.
2. Sikre individuelt tilrettelagte tjenester og oppfølging i dagliglivets gjøremål.
3. Videreutvikle gode rutiner for brukermedvirkning.
4. Ha et tjenesteapparat som kan motta nye brukere i hjemmetjenesten, jmfør SSB befolkningsframskriving. Spesielt nevnes årsaker som alder, demens og livsstilssykdommer.
5. Godt koordinerte tjenester. Opprette tjenestekontor for tildeling av pleie- og omsorgstjenester. Gradvis opptrapping.

3. BOLIG- OG AKTIVITETSTILBUD TIL MENNESKER SOM TRENGER BISTAND TIL Å MESTRE DETTE SELV

Mål: Sikre adekvat og forsvarlig tilbud i forhold til bolig og aktivitet.

Utfordringer:

1. Tilby boliger tilpasset den enkelte brukers behov, herunder boliger med heldøgns bemanning.
2. Videreutvikle dagaktivitetstilbud, spesielt i forhold til psykisk helse, psykisk utviklingshemmede og tidlig aldersdemens.
3. Yte samordnede og koordinerte tjenester til mennesker med store, sammensatte og langvarige behov.
4. Avlastningsmulighet for funksjonshemmede voksne

4. REHABILITERING OG FOREBYGGING

Mål: Sikre kommunens innbyggere et forsvarlig rehabiliteringstilbud.

Utfordringer:

1. Tenke helhetlig for å finne de med størst rehabiliteringsbehov- og potensiale.
2. Tidlig og målretta intervensjon.
3. Utvikle samarbeid om rehabilitering i BDK (Bamble, Drangedal og Kragerø kommuner).
4. Riktig og tilstrekkelig tilbud til kommunens innbyggere i forhold til fysio- og ergoterapi.

5. MEDISINSK BEHANDLING OG AKUTTFUNKSJONER

Mål: Sikre kommunens innbyggere et forsvarlig medisinsk tilbud.

Utfordringer:

1. Legedekning som ivaretar hele befolkningens behov, planlagt og akutt, herunder økt tid for tilsynslege sykehjem.
2. Videreutvikle tilbud til mennesker med behov for aktiv medisinsk og sosialfaglig behandling og oppfølging i forhold til rusproblematikk.
3. Videreutvikle rådgivningsfunksjonen.
4. Være et lavterskeltilbud til mennesker med behov for samordningsfunksjon.

6. INTERNE DRIFTSFORHOLD

Mål: Ha arbeidsmiljø og arbeidsforhold som fremmer nærvær og bedrer ansattes arbeidsforhold.

Utfordringer:

1. Økte vikar-, ekstrahjelps- og overtidskostnader, samt årlig regulering av alle lønnsposter etter tariffoppgjør.
2. Økt tid til daglig ledelse, personaloppfølging og drift i virksomhetene og avdelingene, ta avdelingsledere ut av turnus / drift.
3. Bytte lokaler hjemmetjenesten Langesund inkl. leilighetene med psykisk helse.
4. Akseptable arbeids-/kontor- og garderobeforhold for ansatte i samlokaliserte boliger og psykisk helse.
5. Rekruttering av fast personell og vikarer med formell fagkompetanse, videregående nivå og høyskolenivå.
- 12.

- Attraktive og fleksible arbeidsavtaler – årsarbeidstid. Redusere antall deltidsstillinger og kortvakter.
6. Økt kvalitet på dokumentasjon av enhetens arbeid ved innkjøp og implementering av fagsystem, og videre arbeid med utarbeiding og implementering av kvalitets- og internkontrollsystem, samt korrekt budsjettering av kostnadene.
  7. Tilstrekkelig midler til innkjøp/vedlikehold av utstyr og årlig avsetning av midler til utskiftning.
  8. Godkjent arkivrom Bamble sykehjem
  9. Økt sikkerhet og kvalitet i medikamenthåndtering til hjemmeboende brukere. Innføring av maskinell pakking av dosetter.
  10. Nytt utstyr Hovedkjøkken ifm ny fløy og flere pasienter
  11. Videre drift av Rådhuskantina.

NØKKELTALL

	Bamble 2007	Bamble 2008	Bamble 2009	Gj.snitt kommune- gr. 08 2009	Gj.sn itt Telemark 2009	Gj.snitt landet utenom Oslo 2009
Antall skriftlige administrative vedtak tjenester (1)	655	621	478	-	-	-
Antall anker på tjenester (Ankeutvalget)	19	6	6	-	-	-
Antall plasser i sykehjem	40	40	40	-	-	-
Plasser i (institusjon) sykehjem i % av 80 +	7,8	7,6	7,6	16,1	14,7	18,3
Antall plasser i bofellesskap/samlokaliserte boliger med heldøgns bemanning (2)	-	-	76	-	-	.
Andel plasser i institusjon og heldøgnsbemannet bolig i % av 80+	21	20	21	26	28	28
Kommunale omsorgsboliger/tilrettelagte boliger (3)	89	89	89	-	-	-
Andel hjemmetjenestemottakere med omfattende bistandsbehov, 0-66 år	-	22,4	21,1	19,2	13,9	17,6
Herav antall ressurskrevende med refusjon	6	9	15	-	-	-
Andel hjemmetjenestemottakere med omfattende bistandsbehov, 67-79 år	-	14,8	14,8	14,7	7,7	11,7
Andel hjemmetjenestemottakere med omfattende bistandsbehov, 80 år +	-	31,1	30,6	17	8,5	11,7
Antall brukere med omsorgslønn	33	32	29	-	-	-
Antall brukere med brukerstyrt personlig assistanse	5	9	8			
Antall konsultasjoner i Legemiddelassistert rehabilitering	-	Ca. 3.500	3.730	-	-	-
Antall henvendelser legevakta	16.000	17.200	16.350	-	-	-
Legeårsverk pr 10.000 innbyggere	8,4	7,9	12,2	9,4	10,0	9,5
Fysioterapiårsverk pr 10.000 innbyggere	6,8	8,2	8,9	8	8,4	8,6
Ergoterapiårsverk pr 10.000 innbyggere	1,6	1,4	1,4	1,9	2,0	2,7
Legetimer pr uke pr beboer i sykehjem	0,23	0,25	0,21	0,31	0,23	0,33

	Bamble 2007	Bamble 2008	Bamble 2009	Gj.snitt kommune- gr. 08 2009	Gj.sn itt Telemark 2009	Gj.snitt landet utenom Oslo 2009
Fysioterapitimer pr uke pr beboer i sykehjem	0,05	0,10	0,05	0,24	0,23	0,28
Andel årsverk i brukerretna tjeneste med fagutdanning, %	77	75	75	75	73	73
Andel årsverk i brukerretna tjeneste med fagutdanning fra høyskole/universitet %	27	27	27	30	26	30
Regnskap i % av kommunens driftsutgifter	30,7	33,3	31,5	-	-	-

- (1) Antall skriftlige vedtak har gått ned, grunnet stor arbeidsbelastning på saksbehandlerne, det vil si virksomhetslederne.
- (2) Definert i henhold til IPLOS: Vest-Bamble aldershjem, Stathelle bokollektiv, Krogshavn 1.etg., Krogshavn 2.etg, Reidunnsvei, Pedellen, Nustadveien.
- (3) Clarksenteret, Krogshavn 3, Stathellesenteret, Falkåsveien PBBL, Herresenteret, Herre omsorgsboliger, Ringveien, Vest-Bamble omsorgsboliger.

På grunn av manglende fagsystem har enheten dårlige muligheter til å bringe fram kvalitetssikrede tall på utvikling av antall pasienter, hvilke aldersgrupper som er representert etc. Det er heller ingen mulighet til å hente statistikk ut av IPLOS-registreringen. Med det nye fagsystemet forventer vi at vi fra neste år får mulighet til å ta ut statistikker, oversikter og på noe sikt – historikk.

En manuell telling høsten 2009, viste en økning på rundt 60 pasienter i hjemmetjenesten fra 2007 til 2009. Når det gjelder statistikk for øvrig vises til nøkkeltallene over.

SSB's befolkningsfremskrivning gruppen 70 +																
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
70-79 år	833	859	884	923	994	1145	1232	1330	1422	1495	1539	1607	1653	1715	1730	1701
80-89 år	459	465	453	458	460	447	451	454	457	475	507	529	545	576	628	733
90 år +	66	74	85	89	91	94	98	98	103	108	109	110	109	107	109	105
Sum 70 år +	1358	1398	1422	1470	1545	1686	1781	1882	1982	2078	2155	2246	2307	2398	2467	2539
Økning		40	24	48	75	141	95	101	100	96	77	91	61	91	69	72
Økning %		2,9	1,7	3,4	5,1	9,1	5,6	5,7	5,3	4,8	3,7	4,2	2,7	3,9	2,9	2,9

ØNSKET UTVIKLING 2011-2014

TJENESTEOMRÅDE : HJEMMETJENESTER

STYRINGSMÅL	Status 2010	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
Måleområde:							
Fornøye brukere/tjenestekvalitet							
Brukernes fornøydhet med de tjenestene de mottar. <i>Skala fra 1 –4 hvorav 4 er best</i>	2004: 3,6 2008: 3,3	-	3,3	-	3,3		3,6
Saksbehandlingstid, fra søknad til vedtak	2008: 3 uker	5 uker	4 uker	4 uker	4 uker		3 uker
Effektiveringstid – tjenestevedtak	2008: 1 dag til 3 uker	3 dag til 4 uker	3 dag til 4 uker	3 dag til 4 uker	3 dag til 4 uker		1 dag til 3 uker
Andel klager tjenestevedtak i %	2007: 2,9	4	4	-	<5		<5
Måleområde:							
God ressursstyring							
Avvik i forhold til budsjett	Månedlig oppfølging	0	0	0	0		0

TJENESTEOMRÅDE : MILJØARBEIDERTJENESTE TIL VOKSNE FUNKSJONSHEMMEDE

STYRINGSMÅL	Status 2010	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
Måleområde:							
Fornøye brukere/tjenestekvalitet							
Brukernes fornøydhet med de tjenestene de mottar. <i>Skala fra 1 –4 hvorav 4 er best</i>	Gjennomfører brukers 2011	-	3,3	-	3,3		3,6
Antall brukere uten tilpasset tilbud i egen bolig, brukere med rettigheter og ønske om tjenester	10, herav 3 m/meget tett oppfølging	9					0
Antall brukere uten aktivitetstilbud, brukere med ønske om tjenester	2008: 4 Mot 2013: 16	7					0
Antall brukere uten samordnet tjenestetilbud ved hjelp av individuell plan eller ansvarsgruppe, brukere med rettigheter og ønske om tjenester	1	0					0
Antall brukere med vedtak om støttekontakt uten at tilbudet er iverksatt	5 (psyk.lidelser)	3					0
Andel klager tjenestevedtak	2007: 2,9	0	4	-	<5		<5
Måleområde:							
God ressursstyring							
Avvik i forhold til budsjett	Månedlig oppfølging	0	0	0	0		0

TJENESTEOMRÅDE :   *RUS- OG PSYKISK HELSEARBEID*

STYRINGSMÅL	Status 2010	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
Måleområde:							
Fornøyde brukere/tjenestekvalitet							
Brukernes fornøydhet med de tjenestene de mottar. <i>Skala fra 1 –4 hvorav 4 er best</i>	2008: 3,4	-	3,6	-	3,6		3,6
Antall brukere uten tilpasset tilbud i egen bolig, brukere med rettigheter og ønske om tjenester	12	6					0
Antall brukere uten aktivitetstilbud, brukere med ønske om tjenester	8	4-8					0
Antall brukere uten samordnet tjenestetilbud ved hjelp av individuell plan eller ansvarsgruppe, brukere med rettigheter og ønske om tjenester	3	6					0
Andel klager tjenestevedtak	0	<2	4	-	<5		<5
Måleområde:							
God ressursstyring							
Avvik i forhold til budsjett	Månedlig oppfølging	0	0	0	0		0

TJENESTEOMRÅDE :   *REHABILITERING*

STYRINGSMÅL	Status 2010	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
Måleområde:							
Fornøyde brukere/tjenestekvalitet							
Beboernes fornøydhet med de tjenestene de mottar. <i>Skala fra 1 –4 hvorav 4 er svært fornøyd</i>	Kontinuerlig kartlegging f.o.m. 2009	-	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
Andel brukere som har opprettholdt og/eller bedret funksjonsevnen på rehabilitering sengepost Brukte tester: TUG og STS *	Startet kartlegging i 2009	-	75 %	80 %	80 %	80 %	80 %
Andel brukere tilbakeført til eget hjem	2009: 81,7 %	84%	80 %	80 %	80 %	80 %	80 %
Måleområde:							
God ressursstyring							
Avvik i forhold til budsjett	Månedlig oppfølging	0	0	0	0	0	0

*TUG (Time Up and Go) *. Testen angir pasientens grad av dynamisk og statisk balanse, selvhjulpenhet og mobilitet. Målsetting for rehab.pasienter er at TUG tiden skal gå ned gjennom rehabiliteringsoppholdet.

STS (Sit to stand) **: Testen angir pasientens styrke i underkøstremitetene. Målsetting for rehab.pasienter er at STS tiden skal gå opp gjennom rehabiliteringsoppholdet.

TJENESTEOMRÅDE : INSTITUSJONSTJENESTE

STYRINGSMÅL	Status 2010	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
Måleområde: Fornøyde brukere/tjenestekvalitet							
Beboernes fornøydhet med de tjenestene de mottar. <i>Skala fra 1 –4 hvorav 4 er best</i>	2004: 3,8 2008: 3,3	-	3,3	-	3,3	-	3,6
Pårørendes fornøydhet med de tjenestene de mottar. <i>Skala fra 1 –4 hvorav 4 er best</i>	2004: 3,6 2008: 3,2	-	3,2	-	3,2	-	3,4
Andel klager tjenestevedtak	2007: 2,9	4	4	-	<5		<5
Antall tvangsvedtak	Pr juli 2010: 7						
Måleområde: God ressursstyring							
Avvik i forhold til budsjett	Månedlig oppfølging	0	0	0	0		0
Utnyttelse av sykehjemsplasser %	2007: 97,25	98	98	98	98	98	98

- 25 % iht k-plan: herunder bemannede omsorgsboliger

TJENESTEOMRÅDE : LEGETJENESTE OG LEGEVAKT

STYRINGSMÅL	Status 2010	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
Måleområde: Fornøyde brukere/tjenestekvalitet							
Brukernes fornøydhet med de tjenestene de mottar. <i>Skala fra 1 –4 hvorav 4 er best</i>	Brukerus i 2010	3,3	3,3	-	-	3,3	3,6
Andel klager ift antall henvendelser på legevakta	2008: 0,05	<2	<2	<2	<2		<2
Måleområde: God ressursstyring							
Avvik i forhold til budsjett	Månedlig oppfølging	0	0	0	0		0

TJENESTEOMRÅDE : MILJØRETТА HELSEVERN / FELLES KOMMUNEOVERLEGE

STYRINGSMÅL	Status 2010	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
Opprettholde faglig forsvarlig utøvelse av miljøretta helsevern og kommuneoverlegefunksjon	Tjenesten fungerer godt	Videre føring av ordning en					40 % kommune-overlege

TILTAK FOR Å MØTE UTFORDRINGENE OG STYRINGSMÅLENE

Tall i 1000 kroner		Drift				Investering			
Nummer foran tiltak refererer (i hovedsak) til nummer i utfordringene – ikke alle utfordringer har tiltak.		2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
A	Rammekorrigeringer								
1	Økonomi - Nødvendig dekning for etablert drift:								
1.1	Legevakt/ tilhørende tjenester	124	124	124	124				
1.1	Miljøretta helsevern	40	40	40	40				
1.1	Farmasøytisk tilsyn	164	164	164	164				
1.1	Miljøarbeidertjenesten rus	900	900	900	900				
1.2 / 1.5	Brukere med omfattende bistandsbehov uten budsjettmessig dekning. Pr juli 2010: 9 brukere med snitt 50 % tjeneste. Pasienter som tidligere er varslet gjennom driftsrapporter, og medvirkende årsak til at ekstrahjelp- og vikarbudsjett overskrides. (utenom ref. ressurskrevende tjenester)	1845	1845	1845	1845				
1.6	K-sak 14/10: Aktivitør Bamble sykehjem	500	500	500	500				
1.6	K-sak 14/10: Ergoterapitjenesten	200	200	200	200				
1.6	K-sak 14/10: Plasser Bamble sykehjem	700	700	700	700				
B	Styrking av tjenester / opprettholde nivå								
2	Helse, pleie og omsorg								
2.1	Opprettholde dagens nivå på hjemmetjenestene ift. økt antall pleietrengende - %	2,9%	1,7%	3,4%	5,1%				

	befolkningsøkning av 105 mill (ansvar 501-506)	3045	1785	3570	5355				
2.2	Opprettholde etablert tjenestetilbud i forhold til en økende gruppe brukere med psykiske lidelser og rusmiddelavhengighet	600	1200	1800	2400				
2.2	Opprettholde etablerte tjenestetilbud i forhold til et økende antall brukere med fysisk og psykisk funksjonshemming, rundt 4 nye kostnadskrevenne brukere pr. år (utenom ref. ressurskrevenne tjenester)	-	1025	2050	3075				
2.5	Opprette tjenestekontor, tildeling av pleie- og omsorgstjenester	Dekkes internt		Utredes					
3	Bolig- og aktivitetstilbud								
3.1	Nattevakt Herresenteret – 3,6 årsverk	2100	2100	2100	2100				
3.2	Nye brukere til dagtilbud psykisk utviklingshemmede, Nustad gård	494	988	1975	3456				
3.2	Dagtilbud Sundbykåsa, psykisk helse	250	250	250	250				
3.4	Drift avlastningsleilighet voksne funksjonshemmede	1500	3002	3002	3002				
4	Rehabilitering og forebygging								
4.4	Generell økning stillinger fysio- og ergoterapi iht KOSTRA og befolkning	468	936	1404	1872				
4.4	Økning fysioterapeut psykisk helse barn/unge med 40 %	190	190	190	190				
5	Medisinsk behandling og akuttfunksjoner								
5.1	Styrking av kommunens legetjeneste med en hjemmel for turnuslege	Utredes	500	500	500				
5.1	Styrking av tilsynslegefunktjonen på sykehjemmet	60	60	60	60				
B1	Prosjekter (aktiviteter som ikke er med i gjeldende handlingsplan)								
4	Rehabilitering og forebygging								
4.2	Fysioterapi til hjemmeboende voksne/eldre	Dekkes av fondsmidler		Utredes iht vedtak i kstyret					
C	Nye tiltak								
4	Rehabilitering og forebygging								
4.4	Økte/justerte driftsavtaler opp til 100 % for private fysioterapeuter pga nye regler fra NAV (3 tilskudd)	1.062	1.062	1.062	1.062				
6	Interne driftsforhold								
6.4	Arbeids-/kontor- og garderobeforhold for ansatte i samlokaliserte boliger og psykisk helse.	-	-	-	-	HO/EIE			

6.4	Driftsutgifter til ny personalbase Reidunnsvei	Ut-redes					HO/ EIE			
C1 Politiske mål/tiltak										
3 Bolig- og aktivitetstilbud										
3.1	Ny avdeling Bamble sykehjem inkl.driftsutgifter og - inntekter.	14000	14000	14000	14000					
3.2	Dagavdeling Bamble sykehjem, eldre og demente		2100	2100	2100					
3.1	Oppstart og drift av bolig 7 funksjonshemmede, Nustadjordet, jfr Boligsosial handlingsplan		5453	10906	10906		EIE			
3.1	Oppstart og drift av bolig for rus/psykiatri, Nustadbakken, jfr Boligsosial handlingsplan		1404	2807	2807		EIE			
C2 Administrative tiltak										
6 Interne driftsforhold										
6.1	Vikar-, overtid- og ekstrahjelpskostnader	1500	1500	1500	1500					
6.2	Sikre nærledelse, ta avdelingslederne ut av turnus	1600	1600	1600	1600					
6.3	Bytte kontorer m/tilhørende omsorgsboliger, Langesund sone med Psykisk helse – flytteutg. Oppussing av leilighetene	Ut-redes								
6.6	Etablering av fagsystem i enheten Jfr. budsjett for fagsystemet	2110	500	500	500					
6.7	Utskiftning av driftsutstyr og avsetning til dette	600	600	600	600					
6.8	Godkjent arkivrom sykehjemmet Utstyr, inkl. evt. serviceavtaler	150	25	25	25		EIE			
6.9	Økt sikkerhet og kvalitet i medikamenthåndtering til hjemmeboende brukere. Maskinell pakking av dosetter	200	400	400	400					
6.10	Nytt utstyr hovedkjøkken Bamble sykehjem ifm ny fløy og flere pasienter	550								
6.11	Videre drift av Rådhuskantina	149	350	350	350					

TILTAK FOR Å MØTE INNSPARINGSKRAV:

<i>Tall i 1000 kroner</i>		Drift				Investering			
Tiltak		2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
1.1	Innsparing iht Handlingsplan 2010-2013:								
1.1	T5-094: 500' Reduksjon 2 plasser VBA								
1.1	T5-095: 2750' Reduksjon hjemmetj 5 årsverk a kr 550'								
1.1	T5-099: 2000' reduksjon heldøgns omsorg. 5 plasser/3,6 årsverk.								
	Tiltak								
	Ikke ta i bruk 8 plasser på sykehjemmet, dvs kr 5250 (hele innsparinga).	-5250	-5250	-5250	-5250				

BEGRUNNELSE:**T5-094 Reduksjon Vest-Bamble aldershjem:**

Er realistisk på sikt. Vil skape uro blant ansatte og unødig administrativt arbeid, da noen vil være nødt til å bytte arbeidssted.

T5-095 Reduksjon hjemmetjenesten:

Ikke realistisk. Til tross for nye plasser kommer det stadig nye pasienter til, dårlige kreftpasienter som kommer hjem fra sykehuset, aldersdemente, og andre med forskjellige behov grunnet sykdom, funksjonshemming eller alder. Det er heller ikke automatikk i at de dårligste ikke kommer tilbake til hjemmet. Dette gjelder særlig de yngre pasientene, men det er også mange dårlige og pleietrengende eldre pasienter som ønsker og velger å bo hjemme. Sykehuset har allerede startet samhandlingsreformen med hurtig utskrivning av pasienter, og økt grad av poliklinisk behandling og ambulere behandling. En ser også at omløpshastigheten på pasienter er økende. For å ta høyde for disse utfordringene og pasientene er kommunen helt avhengig av en veldrevet og fleksibel hjemmetjeneste, i samarbeid med institusjonstjenesten, som kan sette inn hjelp, og ofte mye hjelp, på svært kort varsel.

T5-099 Reduksjon heldøgns omsorg:

Ikke realistisk. Enheten hadde i 2009 en kraftig reduksjon i bemanningsfaktoren i botilbud med heldøgns bemanning. Det er ikke mulig og realistisk å redusere ytterligere på bemanningen hvis vi skal ha et forsvarlig tjenestenivå. Så langt i år har enheten klart å gi forsvarlig tilbud, enten i heldøgns omsorg eller ved hjelp av hjemmetjenesten, også til de aller sykeste. Selv om det er både pasienter og pårørende som mener de har behov for og rett på sykehjemsplass.

INNSPARINGSTILTAK - IKKE ÅPNE 8 PASSER PÅ SYKEHJEMMET:

Enheten foreslår å effektivere hele innsparingen på kr 5.250' ved å ikke åpne 8 plasser på sykehjemmet. Å skulle redusere litt her og litt der vil skape mye støy og uro i organisasjonen på grunn av flytting av ansatte og mye administrativt arbeid for å få det til. Som nevnt over klarer enheten å gi tilbud til de som trenger det. Det oppleves derfor som minst dramatisk å la noen plasser på sykehjemmet stå tomme for å unngå reduksjon i hjemmetjenesten og i bemanningsfaktoren i allerede etablerte botiltak.

Å åpne 22 nye sykehjemsplasser på en gang vil kunne medføre at det gis tilbud til pasienter som ligger utenfor målgruppa for sykehjem, som fortsatt kan bo hjemme, eller benytte seg av korttidsopphold.

PERSONAL, OPPLÆRING, HELSE, MILJØ OG SIKKERHET

UTFORDRINGER

Personal:

Bamble Kommune ønsker å være en effektiv- og samarbeidende service- og forvaltningsorganisasjon som gjennom å utnytte tilgjengelige ressurser gir innbyggerne tilpassede tjenester.

Personalpolitikken skal medvirke til å skape utviklende arbeidsplasser hvor medarbeiderne blir tatt vare på og trives, og hvor ressurser utnyttes i samsvar med kommunens mål.

Bamble kommune ser på medarbeiderne som sin mest verdifulle ressurs. Gjennom en organisasjonskultur preget av åpenhet, utvikling og service ønsker kommunen å legge til rette for at alle medarbeidere stimuleres til personlig og faglig utvikling. Helhetlig og systematisk opplæringsplanlegging skal gi oss mulighet til å bygge opp nødvendig kompetanse til å løse kommunens oppgaver på en god måte.

Omdømme/kultur:

Kommunene står framfor økt konkurranse i arbeidsmarkedet. Identitet og omdømme er viktigere enn noen gang. Det er et paradoks at både brukerne og medarbeidere er fornøyde, men de som ikke er brukere eller jobber i sektoren oppfatter at kommunesektoren er grå og kjedelig.

Dette krever økt oppmerksomhet i egen organisasjon. Hvordan markedsfører ansatte egen kommune og egen arbeidsplass? Negative kommentarer om lønns- og arbeidsvilkår påvirker ungdommens utdanningsvalg. Vi må arbeide for å skape kultur for å fortelle andre om de positive erfaringene vi har fra å arbeide i offentlig sektor. Vår kommune skal være mangfoldig og inkluderende. Vi har ulike arbeidsoppgaver med meningsfullt innhold.

Bamble kommune ønsker å være en attraktiv arbeidsgiver og en god kommune å bo i.

Kvalitet:

Det er de ansatte som skaper kommunens tjenester. Det er de ansatte som kan sikre høy kvalitet på de kommunale tjenester og oppgaver, og som kan skape forbedringer. Ved å sette fokus på å forbedre tjenester og kvalitet vil dette igjen føre til fornøyde innbyggere.

Vi er avhengig av et godt samarbeid mellom Bamble kommune som arbeidsgiver, de ansatte og innbyggerne i kommunen. Ved å bygge opp god tillit og respekt legger man grunnlaget for kontinuerlig kvalitetsforbedring.

UTFORDRINGER:

- Aktiv arbeidsgiverpolitikk inkl. seniorpolitikk
- Utvikle og rekruttere medarbeidere for å utføre kommunale tjenester
- Et godt arbeidsmiljø
- Kvalitetsarbeid

A. Bamble Kommune - en attraktiv arbeidsgiver

1. Øke nærvær
2. Forebygge skader og ulykker
3. Kompetanseutvikling
4. Flere hele stillinger/økte stillingsbrøker
5. Revidert personalpolitikk/arbeidsgiverpolitikk
6. Økning i antall lærlinger
7. Økt fokus på nærledelse

B. Bamble Kommune – 2011.

1. Utarbeide og vedlikeholde tjenestebeskrivelsene
2. Dokumentere informasjonssikkerhet
3. Tiltak knyttet til omdømme/kultur
4. Utvikle brukerundersøkelser
5. Utvikle plan for oppfølging av kvalitetssystemet

NØKKELTALL

	2007	2008	2009
Antall stillingshjemler	817	860	870,5
Antall fast ansatte	982	1018	1041
Antall stillinger kunngjort	100	148	90
Antall søkere	1251	1483	999
Antall lærlinger	20	24	19
Sykefraværsprosent	10,1%	9,5%	9,9%
Pensjoneringsalder	62 år	62år	63 år

ØNSKET UTVIKLING 2011-2014

TJENESTEOMRÅDE : INKLUDERENDE ARBEIDSLIV

STYRINGSMÅL	Status 2009	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
Sykefraværsprosenten i Bamble kommune skal ikke være høyere enn	9,9%	8,5%	8%	8%	8%	8%	8%
Gjennomsnittlig pensjonsalder skal være	63 år	62 år	62 år	62 år	62 år	62 år	62 år
Medarbeidertilfredshet skal være bedre enn gjennomsnitt for Bedriftshelsens arbeidsmiljøkartlegging	0,91	> 0	>0	>0	>0	>0	>0
Dialog 1 møter er gjennomført			100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Medarbeidersamtaler/utviklingssamtaler skal gjennomføres hvert år	78%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

TJENESTEOMRÅDE : REKRUTTERING

STYRINGSMÅL	Status	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
Økning i antall lærlinger – spesielt som helsefagarbeidere *Antallet forutsetter intern/ekstern finansiering	19	16	23	25*	25*	25*	30
Kvalifiserte søkere pr. stilling		>1	>1	>1	>1	>1	>5
Antall studenter i praksis	66	66	70	70	70	70	70

TJENESTEOMRÅDE : KVALITETSSIKRE KOMMUNALE TJENESTER

STYRINGSMÅL	Status	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
Virksomheter med godkjente HMS-system i %	50%	80%	100%	100%	100%	100%	100%
Enheter/Virksomheter har godkjente tjenestebeskrivelser (internett) i %		100%	100%	100%	100%	100%	100%
Alle enheter/virksomheter skal ha definert A og B-avvik	System implem. I 2009	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Alle enheter/virksomheter skal ha vernerunde med oppfølging og tiltak			100%	100%	100%	100%	100%
Alle enheter/virksomheter skal ha internrevisjon hvert år			100%	100%	100%	100%	100%

TJENESTEOMRÅDE : KOMPETANSEUTVIKLING

STYRINGSMÅL	Status	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
Utarbeide plan for kompetanseutvikling		1.febr.	1.febr.	1.febr.	1.febr.	1.febr.	1.febr.
Fornøye brukere – interne kurs	5	5	5	5	5	5	5
Antall kurs i regi av Kompetansesenteret Halen Gård	55	55	55	55	55	55	55
Formell kompetanse er kartlagt		100%	100%	100%	100%	100%	100%
Realkompetanse er drøftet og systematisert		100%	100%	100%	100%	100%	100%

TJENESTEOMRÅDE : HELSE, MILJØ OG SIKKERHET

STYRINGSMÅL	Status	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
Personskader med fravær	9	0	0	0	0	0	0
Nestenulykker registreres - antall	6						

TJENESTEOMRÅDE : LIKESTILLING

STYRINGSMÅL	Status 2009	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
Antall ansatte i hele stillinger	55%	54%	56%	58%	60%	60%	60%
Antall menn i kvinnedominerte yrker økes	78	78	80	85	90	95	150

TILTAK FOR Å MØTE UTFORDRINGENE OG STYRINGSMÅLENE

Tall i 1000 kroner	2011	2012	2013	2014
B. Styrking av tjenester				
B.1. Kompetanseheving alle ansatte	2000	2000	2000	2000
B.2. Tiltak – omdømmebygging	500	500	500	500
B. 3. Økning andel hele stillinger	500	500	500	500

FINANSIERING OG FELLESOMRÅDER I BUDSJETTET

UTFORDRINGER

Skatt og rammetilskudd

Bamble opplever en endring i kommunens demografiske sammensetning som medfører en relativ reduksjon i kommunens rammeoverføringer. Samtidig er skatteveksten i kommunen lavere enn på landsbasis. Samlet sett er kommunens inntektsgrunnlag, når det ses bort ifra eiendomskatten, betydelig lavere enn landsgjennomsnittet. Det er ikke lagt inn forutsetning om realvekst utover det som er knyttet til nye krav om aktivitetsvekst.

- *Det er en utfordring å få til en vekst i innbyggertallet og å sikre skattegrunnlaget.*

Kommunen har betydelige inntekter fra eiendomskatten. Eiendomskatten er i dag kun utskrevet for deler av kommunen. I 2010 er det igangsatt taksering av alle eiendommene i kommunen og sak om fremtidig eiendomskatt skal behandles i løpet av året.

- *Det er en utfordring å øke kommunens inntektsgrunnlag ved å øke kommunens eiendomskatt.*

Investeringsbehov og gjeldsutvikling

Bamble har store investeringsbehov fremover knyttet til boliger, IKT, VAR mv., og dermed et stort finansieringsbehov. Kommunen har begrenset mulighet til å frigjøre egne midler til finansiering av investeringer.

- *Det er en utfordring å holde samlet lånegjeld på samme nivå som i dag for å sikre at fremtidlige renter og avdrag ikke tar en stadig større del av kommunens frie inntekter.*
- *Det er en utfordring å ha en gjeldsforvaltning som reduserer eksponeringen for rentesvingninger.*
- *Det er en utfordring å øke egenfinansieringen av investeringene.*

Finansplasseringer

Kommunen har plassert midler fra salget av Skagerak energi i finansmarkedet. I 2008 og 2009 opplevde kommunen betydelige svingninger i avkastningen.

- *Det er en utfordring å sikre tilstrekkelige bufferfond for å kunne imøtekomme negative*

svingninger på finansplasseringene og for å imøtekomme svingninger i rentenivå på lån.

Kommunen har store verdier knyttet til sitt eierskap i Skagerak energi. Kommunen får årlige utbytter som er betydelig lavere enn det som alternative plasseringer kan gi. I 2010 blir det utbetalt et ekstraordinært utbytte.

- *Det er en utfordring å sikre et høyt og stabilt utbytte fra Skagerak energi.*

Driftsresultatet

Kommunen har svingninger i driftutgiftene og inntektene i løpet av budsjettåret. Dette medfører behov for å ha buffere slik at tjenestene ikke berøres direkte av svingningene.

- *Det er en utfordring å frigjøre en større del av de løpende inntektene til oppbygging av driftsfondet og til egenfinansiering av investeringer.*

Pensjonsutgifter

Kommunens pensjonsutgifter utgjør i snitt 9% av totale lønnsutgifter de fem siste åra. Samtidig er gapet mellom kommunens pensjonsforpliktelse og pensjonsinnskudd i Klp økende. Vi opplever også at pensjonskostnadene til Klp og Spk endres fra budsjettet legges til regnskapet avlegges.

- *Det er en utfordring å minske gapet mellom kommunens pensjonsinnskudd og pensjonsforpliktelse*
- *Det er en utfordring å bedre budsjetteringen av pensjonskostnadene.*

Prisvekst

Kommunens kostnader ved tjenesteproduksjon øker hvert år som en følge av økte lønninger, og kostnadsvekst på varer og tjenester. Som en følge av dette øker også brukerbetalingene og egenandelene ved de kommunale tjenestene.

- *Det er en utfordring å balansere kommunens kostnadsøkning med akseptabelt gebyrnivå.*

NØKKELTALL

Finansielle nøkkeltall	Bamble 2006	Bamble 2007	Bamble 2008	Bamble 2009	Gj.snitt landet utenom Oslo 2009	Gj.snitt Telemark 2009	Gj.snitt kommune-gruppe 08 2009
Arbeidskapital i prosent av brutto driftsinntekter	52,9	48,2	36,1	39,8	22	27,5	24,1
Brutto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	4,4	-1,3	-3,6	2,7	1,3	0,1	1,7
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	10,2	2,3	-9,5	8,4	2,7	2,9	2,8
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter	67,4	50,2	58,6	61,3	62,7	69,5	70,2
Skatt på inntekt og formue (inkludert naturressursskatt) i prosent av brutto dri	41,4	40,4	38,8	35	36,6	32,3	35,8
Statlig rammeoverføring i prosent av brutto driftsinntekter	15,5	15,6	16,4	17,3	21,3	22,1	22,2
Frie inntekter i kroner per innbygger	26095	26564	27870	30452	33708	33905	32657
Netto lånegjeld i kroner per innbygger	30939	23811	29601	35701	36576	43259	39504
Pensjonsforpliktelse i kroner per innbygger	41925	45428	49737	54420	55896	62641	53570

ØNSKET UTVIKLING 2011-2014

TJENESTEOMRÅDE : FRIE INNTEKTER – SKATT OG RAMMETILSKUDD

STYRINGSMÅL	Status	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
Befolkningsvekst	2009: 0,07%	0,5 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %
Befolkning pr. 31.12	2009: 14 107	14177	14248	14319	14391	14463	
Målsetningen er en årlig befolkningsvekst på 0,5%, tilsvarende 70 personer i året er lagt inn. I inntektsberegningen er 0,2% lagt til grunn	2009: 10	70	71	71	72	72	72
Andel takserbare eiendommer i kommunen som har utskrevet eiendomskatt							
Boliger	4015 eiend. 67%	67 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Fritidsbolig/hytte	118 eiend. 13%	13 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

TJENESTEOMRÅDE : FINANSPLOSSERINGER

STYRINGSMÅL	Status	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
Langsiktig plassert kapital		181 mill	181 mill	181 mill	181 mill	181 mill	181 mill
Avkastning på plassert finanskapital <i>Avkastningen i 2010 er ved utgangen av juli på 4%</i> <i>Avkastningsmålene er iht vedtatt finansstrategi. 5,5% årlig avkastning, en forventet konsumprisvekst på 2% gir netto avkastning på 3,5% i driftsbudsjettet</i>	2007: 4,5% 2008: -12,7% 2009: 19%	5,5% 10 mill 3,5% 6,3mill	5,5% 10 mill 3,5% 6,3mill	5,5% 10 mill 3,5% 6,3mill	5,5% 10 mill 3,5% 6,3mill	5,5% 10 mill 3,5% 6,3mill	5,5% 10 mill 3,5% 6,3mill
Bufferfond i forhold til plassert finanskapital IB	2008: 4,6% 2009:0%	18 mill 10 %	18 mill 10 %	18 mill 10 %	18 mill 10 %	18 mill 10 %	18 mill 10 %
Kommunens eierskap i Skagerak energi	2009: Anslått verdi 500 mill.	500 mill	500 mill	500 mill	500 mill	500 mill	500 mill
Utbytte fra kommunens eierandel i Skagerak energi. <i>2,4% utgjør 12 mill.kroner av anslått verdi på 500 mill.kroner</i>	2009: 4,6 mill/0,9%%	1,6% 8 mill	1,6% 8 mill	1,6% 8 mill	1,6% 8 mill	1,6% 8 mill	1,6% 8 mill
Årlig verdiøkning i Skagerak <i>Målsetning er at realverdien i selskapet opprettholdes, verdien øker i takt med prisstigningen</i>	Snitt 2000-2008 5,5%	2%	2%	2%	2%	2%	2%
Bufferfond Skagerak energi IB	01.01.09						
Saldo	12,6 mill	12 mill	8 mill	5 mill	3 mill	2 mill	0
Bruk	2009: 0	4 mill	3 mill	2 mill	1 mill	0	0

TJENESTEOMRÅDE : GJELDSUTVIKLING

STYRINGSMÅL	Status 2009	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
Avdrag i forhold til vedtatt netto langsiktig gjeld	7,9 %	4,00 %	4,00 %	4,00 %	4,00 %	4,10 %	4 %
<i>Bokført langsiktig gjeld+ikke opptatte lån- utlån</i>							
Vedtatt netto lånegjeld 31.12 (Langsiktig gjeld + ikke opptatte lån - Utlån) i % av brutto driftsinntekter	70 %	83 %	83 %	87 %	90 %	93 %	76 %
Andel av lån med renteforfall innen ett år	36 %	50 %	50 %	50 %	50 %	50 %	50 %
Andel av investeringsutgifter, eks utlån av husbankmidler, som finansieres av	4 %	-3 %	7 %	8 %	10 %	12 %	12 %

driftsmidler.							
<i>Endrede regler for bokføring av momsrefusjon fra investeringer</i>							

TJENESTEOMRÅDE : DRIFTSRESULTAT

STYRINGSMÅL	Status	2010	2011	2012	2013	2014	Ønsket mål
Brutto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	2,70 %	-1,6 %	0,5 %	-0,2 %	-1,2 %	-1,68 %	5 %
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	-3,20 %	0,4 %	0,7 %	0,5 %	0,8 %	1,1 %	3 %
Driftsfondets størrelse i forhold til brutto driftsinntekter	1,70 %	1,0 %	1,6 %	1,7 %	1,7 %	1,7 %	3 %

TILTAK FOR Å MØTE UTFORDRINGENE OG STYRINGSMÅLENE

Tiltak(T)	Drift 2011	Drift 2012	Drift 2013	Drift 2014	Inv. 2011	Inv. 2012	Inv. 2013	Inv.2014
Beregnete kapitalutgifter Kirkelig fellesråd	1	5	11	11	0	0	0	0
VAR - Korreksjon 2010	2 734	2 734	2 734	2 734	0	0	0	0
Lønnsvekst forventet 3,5% fra 2010-2011	17 200	17 200	17 200	17 200	0	0	0	0
Husleie rådhuset- justeres iht flytende rente Klp	-1 000	-700	-500	-200	0	0	0	0
VAR - endringer i overføring 2010-2011	-2 374	-2 374	-2 374	-2 374	0	0	0	0
Startlån i husbanken	0	0	0	0	0	0	0	0
Eiendomskatt - Kostnader til omtaksering, tilbakeføring til driftsfondet	0	1 500	1 500	0	0	0	0	0
Eiendomskatt - Ordinær nytaksering hvert 10.år	-18 000	-18 000	-18 000	-18 000	0	0	0	0
Eiendomskatt - Ordinær vekst i takserbare eiendommer	-200	-400	-600	-800	0	0	0	0
Eiendomskatt - Vedtatt nedtrapping i HP 2009-2012	500	1 000	1 000	1 000	0	0	0	0
Skatt og rammetilskudd - Befolkningsvekst på 25 personer i året	-600	-1 200	-1 800	-2 400	0	0	0	0
Utbytte Skagerak Energi 8 mill. 4 mill fra Skagerakbufferfondet, totalt 12 mill.pr år	0	0	0	0	0	0	0	0
Avdragsutsettelse 2010	2 300	2 300	2 300	2 300	0	0	0	0
Investering Nustad barnehage	0	0	0	0	5 000	0	0	0
Investeringsramme tilpassede boliger	0	0	0	0	13 600	13 600	13 600	13 600
Investeringsramme Oppgradering av kommunale bygg	0	0	0	0	4 000	4 000	4 000	4 000
Investeringsramme ENØK	0	0	0	0	1 000	1 000	1 000	1 000
Investeringsramme IKT-investeringer	0	0	0	0	2 000	2 000	2 000	2 000
Investeringsramme Vann, avløp og renovasjon	0	-2 100	-4 200	-6 000	0	0	0	0
Investeringsramme Vann, avløp og renovasjon	0	0	0	0	22 000	22 000	22 000	22 000
Investeringsramme Veg og trafikksikkerhet, parker og plasser	0	0	0	0	2 000	2 000	2 000	2 000
Investeringsramme Startlån husbanken	0	0	0	0	0	0	0	0
Investeringsramme Finansielle investeringer	0	0	0	0	0	0	0	0
Investeringsramme Større prosjekter vedtatt av kommunestyret	0	0	0	0	5 120	19 000	19 000	19 000
Låneramme ordinære lån	0	4 300	9 600	14 200	-54 720	-63 600	-63 600	-63 600
Endring i momskompensasjon investeringer	9 268	10 625	11 625	12 525	0	0	0	0
Endring i basis, renter og avdrag på vedtatte lån	8 800	9 800	10 500	8 200	0	0	0	0
Realvekst angitt i Kommuneproposisjonens	-10 500	-10 500	-10 500	500	0	0	0	0
Skatt og rammetilskudd - Korreksjon oppdaterte befolkningstall	2 000	2 000	2 000	2 000	0	0	0	0
Prisjustering skatt og rammetilskudd 3%, forventet deflator 2011.	-13 800	-13 800	-13 800	800	0	0	0	0
Utsatte låneopptak	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000	0	0	0	0
Saldering av budsjett 2010 ved bruk av finansbufferfondet	1 747	1 747	1 747	1 747	0	0	0	0
	-4 924	1 137	5 443	4 843	0	0	0	0

INVESTERINGSBUDSJETTET

Tabellen nedenfor viser investeringsrammene slik de er lagt inn i utfordringsnotatet:

<i>Tall i 1000 kroner</i>	Inv. 2011	Inv. 2012	Inv. 2013	Inv. 2014
Investering	5 000	0	0	0
Investering Nustad barnehage	5 000	0	0	0
Investering	17 000	17 000	17 000	17 000
Tilskudd	-3 400	-3 400	-3 400	-3 400
Investeringsramme tilpassede boliger	13 600	13 600	13 600	13 600
Investering	4 000	4 000	4 000	4 000
Investeringsramme Oppgradering av kommunale bygg	4 000	4 000	4 000	4 000
Investering	1 000	1 000	1 000	1 000
Investeringsramme ENØK	1 000	1 000	1 000	1 000
Investering	4 000	4 000	4 000	4 000
Bruk av fond	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Investeringsramme IKT-investeringer	2 000	2 000	2 000	2 000
Investering	22 000	22 000	22 000	22 000
Investeringsramme Vann, avløp og renovasjon	22 000	22 000	22 000	22 000
Investering	2 000	2 000	2 000	2 000
Investeringsramme Veg og trafiksikkerhet, parker og plasser	2 000	2 000	2 000	2 000
Utlån	25 000	25 000	25 000	25 000
Bruk av lån	-25 000	-25 000	-25 000	-25 000
Avdrag	0	1 000	1 900	2 800
Motatte avdrag	0	-1 000	-1 900	-2 800
Investeringsramme Startlån husbanken	0	0	0	0
Innskudd KLP	1 682	1 682	1 682	1 682
Overført fra drift	-1 682	-1 682	-1 682	-1 682
Investeringsramme Finansielle investeringer	0	0	0	0
Udisponere midler	5 120	19 000	19 000	19 000
Investeringsramme Større prosjekter vedtatt av kommunestyret	5 120	19 000	19 000	19 000
Låneramme ordinære lån	-54 720	-63 600	-63 600	-63 600
Låneramme ordinære lån	-54 720	-63 600	-63 600	-63 600
Redusert lånefinansiering	2 800	3 800	5 100	6 400
Overført fra drift	-2 800	-3 800	-5 100	-6 400
Endring i momskompensasjon investeringer	0	0	0	0
Avdrag eksisterende formidlingslån	3 900	3 800	3 700	3 600
Motatte avdrag	-3 900	-3 800	-3 700	-3 600
Endring i basis, renter og avdrag på vedtatte Startlån	0	0	0	0
Sum	0	0	0	0

Investeringsbudsjettet fastsettes i forhold til to prioriteringer:

- ⇒ **Bevilgningene gis som investeringsrammer på gitte områder.**
Rammene fastsettes for alle årene i planperioden slik at det er mulig å planlegge og prioritere investeringsprosjektene i et lengre perspektiv. Ved å ha årlige rammer og et stabilt investeringsnivå er det enklere å planlegge ressursbruk til prosjektering og gjennomføring.
- ⇒ **Det samlede låneopptaket til investeringer blir sett i forhold til kommunens inntektsgrunnlag.**

Hensikten er å begrense kommunens lånegjeld og dermed belastningen av renter og avdrag i driftsbudsjettet.

FINANSIERING

LÅN

Kommunens investeringer er i hovedsak lånefinansiert. Kommunestyret selv skal vedta kommunens låneopptak, også for selvfinansierte områder.

Kommunen har en aktiv gjeldsforvaltning hvor den samlede låneporteføljen forvaltes i henhold til vedtatt strategi. Det er ikke er mulig å følge lånet det enkelte prosjektet i ettertid og på den måten si hvor mye av kommunens gjeld som er knyttet til det enkelte prosjektet.

EGENFINANSIERING

Bamble kommune har stramme økonomiske rammer og liten mulighet til egenfinansiering av investeringer. I forbindelse med siste års budsjett ble foretatt en omdisponering av kommunens fondsmidler og det ble tatt ut midler fra finansplasseringene til et investeringsfond. I tillegg er det i finansstrategien vedtatt at meravkastning skal brukes til gjeldsnedbetaling eller til finansiering av investeringer. Utover dette er det en utfordring å frigjøre løpende driftsinntekter og egenkapital til investeringer, men det påviste investeringsbehovet fra enhetene nødvendiggjør en slik prioritering fremover

PRIORITERING AV INVESTERINGSRAMMENE

Følgende prioritering legges til grunn ved fordelingen på investeringsrammer:

1. Selvfinansierte tiltak

Investeringer der enhetenes driftskostnader, renter og avdrag i sin helhet dekkes av eksterne ved økte tilskudd, avgifter eller husleier. Her vil VAR-investeringer og investeringer i utleieboliger komme inn. Lånerammene fastsettes her ift. hva som er ønsket nivå på tjenestetilbudet og hva som er ønsket utvikling av husleier og VAR-gebyrer. Her kan lånerammene fristilles fra vurderingen av kommunens totale lånegjeld.

2. Effektiviseringstiltak

Investeringer som bidrar til å effektivisere fremtidig drift og dermed gir en innsparing i fremtiden. Enhetenes driftskostnader, renter og avdrag må dekkes av kommunen selv, men på sikt bremses kostnadsveksten innenfor tjenesten, uten at det nødvendigvis er mulig å legge dette inn i budsjettet. Her vil enøk- og IKT – investeringer komme inn.

3. Utviklingstiltak

Investeringer for å bedre tjenestetilbudet og hvor kommunen selv må frigjøre driftsmidler for å dekke enhetenes driftsutgifter, renter og avdrag.

FORDELING PÅ INVESTERINGSRAMMENE

Enhetene melder inn store investeringsbehov i kommende handlingsprogramperiode. Gjeldende handlingsprogram har prioritert en fordeling av investeringsrammene i forhold til tidligere innmeldte behov. Imidlertid viser det seg at enkeltområder har et oppdemmet behov som før eller senere må tas til følge.

Rådmannen ønsker å kommentere følgende områder som er underfinansiert i budsjettet slik det nå ligger:

IKT

Det er kartlagt hvilke investeringsutfordringer kommunen har ift. IKT og kostnadene ved disse investeringene. Dette er Effektiviseringstiltak som kvalitetsikrer beslutningsgrunnlaget og på sikt bremser kostnadsveksten innenfor tjenestene.

- *Det anbefales at rammen videreføres med 2 mill. lån pr år . I tillegg brukes vedtatt avsatte fondsmidler*

Boligsosial handlingsplan

Det er en rekke grupper som kommunen har et spesielt ansvar for å skaffe bolig til. Kommunens boliger kan grovt sett deles i to:

- Ordinære utleieboliger. Her er det vedtatt selvkost på husleien, og dette er lagt til grunn i prioriteringen av boliger.
- Tilpassede boliger. Bla. omsorgsboliger der kommunen har vedtak om subsidiering ift. makspris på husleie. *Det er ikke lagt inn økning av antall enheter med husleiesubsidiering i budsjettet.*
- Utbygging av Reidunnsvei og økonomiske konsekvenser av disse vil bli fremmet som egen sak i løpet av høsten 2010.
- Revidert Boligsosial handlingsplan vil bli revidert i 2011.

En rekke beboere har behov for kommunale tjenester i hjemmet. Disse tjenestene er ikke knyttet til boligen, men til brukeren.

Husbanken yter tilskudd til boliger for spesielle grupper på 20%. Det anbefales at kommunen

nyttiggjøre seg denne finansieringsordningen og forsere utbyggingen av kommunale boliger.

Arealplaner og stedsutvikling

Flere reguleringsplaner, arealplaner og tettstedsutviklingsplaner er under utarbeidelse, jf. planstrategien. Disse planene vil utløse forslag om kommunale tiltak. I investeringsbudsjettet er det ikke satt av midler til dette.

- *Det anbefales at tiltak til oppfølging av disse planene og tiltakene finansieres av utviklingsfondet på 10 mill.kroner avsatt etter regnskapsavslutningen for 2009 som Formannskapet disponerer.*

Inventar og utstyr

En del anskaffelser av inventar og utstyr er av en slik størrelse at de er å anse som investeringer. Enhetene melder om gammelt slitt utstyr og et oppdemmet behov for nyanskaffelser.

- *Det anbefales at rammen for Oppgradering av kommunale bygg endrer sitt formål og også omfatter behov for inventar og utstyr.*

Barnehageplan

I forige handlingsprogram var det forutsatt 35 mill.kroner til utbygging av barnehager. Dekningen var forutsatt finansiert ved økning i skjønnsmidlene for barnehagereformen. Denne forutsetningen kan ikke legges til grunn.

- *Det anbefales at Nustad barnehage fullfinansiere med en bevilgning på 5 mill.kroner i 2011.*

Prosjekter innenfor Kommunestyrets ramme og tiltak som ikke kan prioriteres med lånefinansiering i kommende planperiode

I perioden er det avsatt midler til større investeringprosjekter uten at det er definert hvilke dette er. Kommunen har mange utfordringer fremover og en prioritering er nødvendig.

- *Universell utforming Stathelle barneskole prioriteres.*
- *Investeringer i forbindelse med skolebruksplan prioriteres ved bruk av statens rentekompensasjonsordning for skolebygg.*

Eventuelt andre prosjekter må det bli en nærmere prioritering av i rullering av handlingsprogrammet. Her vil kommunen være avhengig av å vurdere alternative finansieringskilder.

VAR

Løpende investeringer i ledningsnett og utbyggingen av Bamble vannverk er inne i perioden.

- *Rammen er på 22 mill.kroner pr. år*

Veg og det offentlige rom

Kommunen har ansvar for veier, parker og torg. Det er behov flere steder for utbedringer.

- *Rammen er på 2 mill.kroner pr. år*

Enøk

Kommunen har ansvar for en stor bygningsmasse og investeringer i SD-anlegg reduserer kommunens energikostnader.

- *Rammen er på 1 mill.kroner pr. år*

Kommunestyret vedtar investeringsrammene og endringer av disse. Unntatt er mindre ikke-prinsipielle endringer som finansieres av enhetenes egne driftsmidler eller driftsfond, eller ikke-prinsipielle endringer mellom prosjekter innefor rammen.

PROSESS OG TIDSPLAN

Politikere		Rådmannens ledergruppe/ kommunalsjefene
OVERORDNET ANSVAR		STRATEGISK ANSVAR
<ul style="list-style-type: none"> - Vedtar enhetenes budsjetttrammer og endringer i disse - Vedtar mål og tiltak - Vedtar reglementer - Vedta driftsrapporter og årsmeldinger 		<ul style="list-style-type: none"> - Prioriterer tiltak - Har ansvar for vedtatte budsjetttrammer for enheten og omdisponerer midler mellom virksomheter - Koordinerer prosesser, driftsrapporter, årsmelding, utfordringsnotat, budsjett - Avsetter ubrukte midler til fond - Har tilsyn med virksomhetene
	Politikere	Rådmannens ledergruppe/ kommunalsjefene
02.09	Formannskap behandler utfordringsnotatet	Ledergruppa presenterer utfordringsnotatet
16.09	Kommunestyrebehandling av utfordringsnotatet	
12.10 19.10		Ledergruppa behandler samlet budsjett og vedtar saldert budsjettforslag (heldagsmøter)
25.10	Utvidet formannskap	Rådmannen presenterer budsjettgrunnlaget for Utvidet formannskap
01.11		
25.11	Formannskapet innstiller på budsjettet	
16.12	Kommunestyre vedtar budsjettet	

ØKONOMISKE RAMMER OG TILTAK

Tall i 1000 kroner	2010	2011	2012	2013	2014
11/basis	5 603	5 603	5 603	5 603	5 603
Styrking tilleggsbevilgningspostene til komiteene		150	150	150	150
Vennskapskommunearrangement			-50	-50	-50
Prisjustering, FORELØPIG ANSLAG		85	85	85	85
POLITISK LEDELSE	5 603	5 838	5 788	5 788	5 788
11/basis	62 775	62 775	62 775	62 775	62 775
Reguleringsplan Langesund, engangsbevilgning i 2010		-700	-700	-700	-700
Overformynderiet og innkreving, 0,5 stilling			-300	-300	-300
Beregnete kapitalutgifter Kirkelig fellesråd		-1	-5	-11	-11
Prisjustering, FORELØPIG ANSLAG		648	648	648	648
SAMFUNNSUTVIKLING OG ADMINISTRASJON	62 775	62 722	62 418	62 412	62 412
11/basis	55 645	55 645	55 645	55 645	55 645
Tilbakeføring innsparing veivedlikehold i 2009 og 2010		500	500	500	500
Ny avdeling Bamble sykehjem - driftskostnader		1 072	1 072	1 072	1 072
Prisjustering, FORELØPIG ANSLAG		264	264	264	264
Investeringsramme tilpassede boliger		-1 100	-2 300	-3 500	-4 400
Investeringsramme ENØK		-50	-100	-150	-200
Investeringsramme Vann, avløp og renovasjon					
TEKNISKE TJENESTER OG EIENDOMSFORVALTNING	55 645	56 331	55 081	53 831	52 881
11/basis	122 768	122 768	122 768	122 768	122 768
Barnehagereformen, økning i inntektene for å finansiere økt aktivitet		-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Engangsbevilgning åpent lekested 2010		-52	-52	-52	-52
Endring i befolknings sammensetningen i kommunen, færre skolebarn		-1 181	-3 814	-6 748	-6 748
Økte ressurser i statsbudsjettet fom. høsten 2010, helårseffekt		478	478	478	478
Tilskudd til private barnehager		92	92	92	92
Statsbudsjettet - skyss SFO funksjonshemmede		53	53	53	53
Prisjustering, FORELØPIG ANSLAG		-1 441	-1 441	-1 441	-1 441
SKOLE OG BARNEHAGE	122 768	119 717	117 084	114 150	114 150
11/basis	77 867	77 867	77 867	77 867	77 867
Barne- og ungdomsprosjektet		1 300	1 300	1 300	1 300
Endret befolknings sammensetning		-300	-300	-300	-300
K-sak 45/10: Samarbeidsavtale av Krisesenteret i Grenland		200	200	200	200
Prisjustering, FORELØPIG ANSLAG		-299	-299	-299	-299
KULTUR OG OPPVEKST	77 867	78 768	78 768	78 768	78 768
11/basis	157 598	157 598	157 598	157 598	157 598
Innskudd omsorgsboliger		-290	-524	-558	-558
Ny avdeling Bamble sykehjem - driftskostnader		12 500	14 500	14 500	14 500
Nedleggelse av rådhuskantina		149	-190	-190	-190
Utsatt oppstart 8 plasser Bamble sykehjem		-5 250	-5 250	-5 250	-5 250
K-sak 14/10: Aktivitør Bamble sykehjem		500	500	500	500
K-sak 14/10: Styrking Ergoterapitjenesten		200	200	200	200
K-sak 14/10: Tilbakeføring reduserte plasser Bamble sykehjem		700	700	700	700
Prisjustering, FORELØPIG ANSLAG		-579	-579	-579	-579
HELSE OG OMSORG	157 598	165 528	166 955	166 921	166 921
11/basis	-1 192	-1 192	-1 192	-1 192	-1 192
VAR - Korreksjon 2010		2 734	2 734	2 734	2 734
Lønnsvekst forventet 3,5% fra 2010-2011		17 200	17 200	17 200	17 200
Husleie rådhuset- justeres iht flytende rente Klp		-1 000	-700	-500	-200
VAR - endringer i overføring 2010-2011		-2 374	-2 374	-2 374	-2 374

Investering Nustad barnehage					
Investeringsramme Vann, avløp og renovasjon			-2 100	-4 200	-6 000
Investeringsramme Finansielle investeringer					
Endring i momskompensasjon investeringer		9 368	10 925	12 225	13 525
FELLES DRIFTSUTGIFTER	-1 192	24 736	24 493	23 893	23 693
11/basis	-481 064	-481 064	-481 064	-481 064	-481 064
Beregnete kapitalutgifter Kirkelig fellesråd		1	5	11	11
Startlån i husbanken					
Eiendomskatt - Kostnader til omtaksering, tilbakeføring til driftsfondet			1 500	1 500	
Eiendomskatt - Ordinær nytaksering hvert 10.år	-18 000	-18 000	-18 000	-18 000	-18 000
Eiendomskatt - Ordinær vekst i takserbare eiendommer	-200	-400	-600	-800	-800
Eiendomskatt - Vedtatt nedtrapping i HP 2009-2012	500	1 000	1 000	1 000	1 000
Skatt og rammetilskudd - Befolkningsvekst på 25 personer i året	-600	-1 200	-1 800	-2 400	-2 400
Utbytte Skagerak Energi 8 mill. 4 mill fra Skagerakbufferfondet, totalt 12 mill.pr år					
Avdragsutsettelse 2010		2 300	2 300	2 300	2 300
Investeringsramme Startlån husbanken					
Låneramme ordinære lån			4 300	9 600	14 200
Endring i momskompensasjon investeringer	-100	-300	-600	-1 000	-1 000
Endring i basis, renter og avdrag på vedtatte lån	8 800	9 800	10 500	8 200	8 200
Realvekst angitt i Kommuneproposisjonens	-10 500	-10 500	-10 500	-10 500	-10 500
Skatt og rammetilskudd - Korreksjon oppdaterte befolkningstall		2 000	2 000	2 000	2 000
Prisjustering skatt og rammetilskudd 3%, forventet deflator 2011.	-13 800	-13 800	-13 800	-13 800	-13 800
Utsatte låneoptak	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Saldering av budsjett 2010 ved bruk av finansbufferfondet		1 747	1 747	1 747	1 747
FINANSIELL VIRKSOMHET	-481 064	-511 916	-505 612	-500 706	-501 106
	-0	1 724	4 975	5 057	3 507

	R 2009	Gjeldende handlingsprogram				Innmeldt behov for rammekorrigeringer utover gjeldende HP				Rådmannens korreksjoner				Utfordringsnotat			
		2010	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
Politisk ledelse	6,1	5,6	5,8	5,7	5,7	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	5,8	5,8	5,8	5,8
Samfunnsutvikling og Administrative fellesjeneste	62,4	62,8	61,8	61,8	61,8	3,4	3,1	3,1	3,1	0,9	0,6	0,6	0,6	62,7	62,4	62,4	62,4
Tekniske tjenester og Eiendomsforvaltning	61,3	55,6	56,2	55,0	53,3	0,5	0,7	1,2	0,3	0,1	0,1	0,5	-0,4	56,3	55,1	53,8	52,9
Skole og Barnehage	121,5	122,8	115,4	111,3	108,6	4,7	5,4	5,4	5,4	4,3	5,8	5,6	5,6	119,7	117,1	114,2	114,2
Kultur og Oppvekst	73,6	77,9	78,6	78,6	78,6	1,7	1,7	2,2	2,2	0,2	0,2	0,2	0,2	78,8	78,8	78,8	78,8
Helse og Omsorg	137,8	157,6	164,6	166,1	165,5	3,1	3,0	4,2	4,2	1,0	0,9	1,4	1,4	165,5	167,0	166,9	166,9
Sum enhetene	462,6	482,3	482,3	478,4	473,5	13,5	14,0	16,1	15,3	6,6	7,7	8,4	7,5	488,9	486,1	481,9	480,9
Fellesutgifter	1,9	2,6	2,6	2,6	2,6	-1,0	-0,7	-0,5	-0,2	-1,0	-0,7	-0,5	-0,2	1,6	1,9	2,1	2,4
Momskompensasjon driftsregnskap	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Momskompensasjon investeringsregnskap	-15,9	-13,5	-4,0	-2,3	-1,1	-9,5	-11,4	-12,4	-11,1	-0,1	-0,3	-0,1	1,2	-4,1	-2,5	-1,2	0,1
Felles lønns- og pensjonskostnader	19,1	34,9	34,9	34,9	34,9	19,2	19,2	19,2	54,1	17,2	17,2	17,2	17,2	52,1	52,1	52,1	52,1
Motposter selvkostregnskap VAR	-19,8	-25,2	-26,8	-29,1	-30,3	3,7	6,1	6,4	4,6	2,0	2,2	1,3	-0,5	-24,8	-26,9	-29,0	-30,8
Avskrivninger	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum fellesutgifter	-14,9	-1,2	6,6	6,1	6,0	12,4	13,1	12,7	47,4	18,2	18,4	17,9	17,7	24,7	24,5	23,9	23,7
Felles	12,9																
Skatt og rammetilskudd	-486,0	-446,9	-451,3	-454,1	-456,9	-14,1	-9,1	-4,1	-4,7	-18,5	-16,3	-14,1	-14,7	-469,8	-470,4	-471,0	-471,6
Eiendomskatt		-40,5	-58,2	-56,4	-56,6	17,7	15,9	16,1	14,4	0,0	0,0	0,0	-1,7	-58,2	-56,4	-56,6	-58,3
Andre generelle statstilskudd		-7,4	-7,4	-7,2	-6,4	-0,2	-0,6	-2,2	-2,2	-0,1	-0,3	-1,1	-1,1	-7,4	-7,4	-7,4	-7,4
Renter og avdrag på lån	25,4	37,8	45,4	50,2	54,6	-7,2	-11,7	-14,8	-12,9	0,4	0,7	2,0	3,9	45,8	50,9	56,6	58,5
Utbytte Skagerak Energi		-12,0	-11,0	-10,0	-9,0	-2,0	-4,0	-6,0	-6,0	-1,0	-2,0	-3,0	-3,0	-12,0	-12,0	-12,0	-12,0
Langsiktig plassert kapital		-8,7	-6,9	-6,9	-6,9	-1,7	-1,7	-1,7	-1,7	0,0	0,0	0,0	0,0	-6,9	-6,9	-6,9	-6,9
Renteinntekter fra bankinnskudd mv		-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0
Andre finanstransaksjoner	0,1	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
Sum finansiering	-447,6	-481,1	-492,7	-487,7	-484,5	-7,5	-11,2	-12,7	-13,1	-19,2	-17,9	-16,2	-16,6	-511,9	-505,6	-500,7	-501,1
Netto budsjettbalanse	0,0	0,0	-3,9	-3,2	-5,1	18,4	15,9	16,1	49,5	5,6	8,2	10,1	8,6	1,7	5,0	5,1	3,5